

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm

FP 439 [7.8.13] 50.

JULN Julnummer 1913

Stockholmsjul
Förr och Nu

EINAR NERMAN.

Pris
1Krona

Utgifvare
Johan Nordling

ÄNNU ETT ÅR — ÄNNU EN ANMÄLAN, den tjugasjunde i ordningen inom Iduns tillvaro! Det kunde nästan synas, som om vid detta lag publiken och vi borde känna hvarandra så väl, att allt hvad som behöfde sägas kunde uttryckas i dessa ord: vi komma igen, vi förbli oss lika, och vi ses åter!

Helt visst gäller detta också för den sällsynt höga procent af den bildade svenska allmänheten, som år efter år troget håller fast vid "sin egen tidning". Men nya generationer träda fram, och inför dessa kan det kanske vara på sin plats att erinra om den offentliga kritikens värdesättning af Idun såsom "afgjordt den bäst redigerade af våra periodiska tidskrifter i fråga om såväl illustrationsmaterialet som texten" (Aftontidningen), "de svenska hemmens, de svenska kvinnornas förnämsta organ" (Hallandsposten), "vårt lands främsta litterära veckotidning" (Trelleborgstidningen), hvars frukter äro "ljustiga att se och goda att äta" (Svenska Dagbladet) och hvars skötsel, "aldrig mer lifskraftig och löftesrik än just nu" (Dagens Nyheter), "väcker också journalisternas högsta beundran" (Smålandsposten).

Uttalanden som dessa och ofaliga liknande kunna endast egga oss vidare framåt i fullföljandet af vår åtagna uppgift: att på alla områden häfda kvinnornas och hemmens intressen, på samma gång vi genom våra enastående förbindelser med vårt lands yppersta kulturella, litterära och konstnärliga krafter våga utlofva ett innehåll af den bästa estiska och estetiska halt.

Som en nyhet för det kommande året, afsedd att framkalla en fruktbringande samverkan på skilda områden med vår läsekrets, ha vi beslutat anordna

en serie månatliga pristäflingar med sammanlagdt 1.200 kronor i pris,

hvarvid för hvarje månad utdelas ett pris af 100 kr. för det bästa insända bidraget, behandlande något af nedan angifna ämnen:

JANUARI: En fosterländsk dikt.

FEBRUARI: "Min första motion" (Hur skulle er första motion som riksdagskvinna lyda och på hvilken motivering skulle den stöda sig?)

MARS: Novell ur de själförsörjande kvinnornas lif.

APRIL: Ett humoristiskt kåseri.

MAJ: Kvinnorna och klädedräkten.

JUNI: En berättelse för Iduns ungdomsbilaga.

JULI: En helsidestekning med ämne ur svenskt hemlif.

AUGUSTI: En mönstersamling af råd och rön för hus och hem.

SEPTEMBER: Skildring från en fotvandring i svenska bygder.

OKTOBER: Idé till en originell och roande pristäfling för Iduns Tidsfördrifsafdelning.

NOVEMBER: En dansmusik-komposition.

DECEMBER: En pjäs för sällskapsscenen.

Under rubriken

Våra Hem

kommer den kände författaren och interiörkonstnären hr Sigge Almén fortfarande att behandla frågor rörande bostadens inredning och de stråfvanden, som allmer göra sig gällande att på detta område genom samarbete mellan konstnärer och tillverkare förena

estetiska och praktiska kraf. Därunder komma äfven att framläggas några mer konkreta förslag, som bidrag till svar på den för många så närliggande och betydelsefulla frågan: hur skall ett hem i våra dagar kunna inredas med smak och förstånd för olika inkomst- eller förmögenhetslägen?

Vår redan i år praktiserade idé att vid lämpliga tillfällen utgifva åt något visst allmänintressant ämne helt ägnade

specialnummer

— vi erinra om de populära Carl Larsson-, Christina Nilsson- och Studentsångnumren — ämna vi äfven under den nya årgången tillämpa och kunna redan nu, i samband med den Baltiska utställningens i Malmö öppnande nästa vår, utlofva ett rikhaltigt **Utställningsnummer**. Därjämte är det vår afsikt att i ett **Årstnummer** ägna en ingående uppmärksamhet åt kvinnornas speciella insats på utställningen.

En artikelserie, som helt visst öfver hela landet skall väcka odeladt bifall, bli de

Stockholmsskildringar från 1800-talets sista kvartsekel

som den af vår publik för sin lätta och lekande penna lifligt uppskattade fru Hedvig Svedenborg, född Tamm, under den gemensamma rubriken "**Klicken och Ligan**" kommer att publicera i våra spalter.

Författarinnan ger i dessa en följd pittoreska och fängslande taflor från denna så närbelägna och likväl så främmande fjärran tid — den tid då man ännu räknade grannskap i Stockholm, då man blef mer eller mindre lierad med dem, som bodde i samma hus, då man i nästan landflig stillhet lefde upp i sin egen församling och närmaste omgifning, endast då och då berörd af de stora dagshändelserna — ett operaevenemang, Vegas hemkomst, Strindbergs Giffas, Ringlinjens öppnande, första telefon, Christina Nilsson-olyckan m. m. Allt medan staden så småningom växte och bredde ut sig, kåkarna trängdes samman eller försvunno helt och hållet under den hänsynslöst framträngande enväldshärskares — civilisationens härl.

Romanbiblioteket inledes på nyåret med den vid Iduns senaste stora litterära täfling prisbelönade romanen:

Nya Sverige

af Aivva Uppström, en färgrik och spännande skildring från de första svenska kolonisternas lif i "den nya världen". Efter denna följer en ny, för Iduns räkning författad roman

Prästens barn af K. G. Ossian-Nilsson,

i hvilken den celebre diktaren skildrar en prästfamiljs öden i andra och tredje led.

Handlingen är förlagd till 1870-talet och hjälftinnan, den unga fru Nanna, hvars giftermål med hennes ungdomsvän börjar berättelsen, representerar sin tids kvinnliga frigörelsestråfvanden, i det mellan henne och fadern, den gamla prästen, uppstår ett motsatsförhållande, skärpt af hennes val af man. Sedan Nanna fått styfmoder, blir henne det gamla hemmet ännu mer främmande. Konflikten försoning ävågbringas slutligen af småttin-garna, Nannas barn och prästens barnbarn. Vid sidan om hufvudhandlingen gå flera sidohandlingar, knutna till kyrkoherdens öfriga afkomlingar och lifvet i den gamla prästgården. Där finns både tragiska och humoristiska inslag, både spänning och stämning. Vi äro öfvertygade att denna äktsvenska och underhållande familjehistoria öfverallt skall mottagas med förtjusning.

För romanbibliotekets del ämna vi ock under det kommande året utlysa

en ny stor litterär täfling med pris till flere tusen kronors belopp.

Dessa Iduns stora vittra täflingar ha, som

bekant, nu genom två och ett halft decennium, allt ifrån "första upptäckten" af Selma Lagerlöf och Gösta Berlings sagas dagar, räknats som verkliga evenemang inom vårt litterära lif, och vi hoppas att deras gamla rykte och den spänning, som alltid stått kring deras förlopp, ej heller för framtiden skola svika dem.

För öfrigt skola vi se till att alljämt upprätthålla, vidga och förnya våra litterära förbindelser. Redan i årets första nummer publiceras en märklig diktcykel: "Mitt år" af Hjalmar Söderberg; vidare vänta på bordet ett fascinerande drömspel från Venedig af Ernst Didring, en egenartad novell i gammal krönikestil af Anna Lenah Elgström, en liffull studie om "Tiggarsocieteten i Stockholm" af Ludvig Nordström, skisser af Arthur Möller, Mathilda Malling m. fl. för att nu blott nämna några exempel för den närmaste tiden. Friherrinnan Annie Akerhielm kommer att "från sin fönstersmyg" kåsera öfver skiftande dagsföreteelser. Litteraturkritiken företrädes på känt utmärkt sätt af författarinnan Marika Stjernstedt och (för ungdomsböckerna) af seminarieadjunkten Marie-Louise Gagner liksom teater- och konstkritiken af det skattade märket "Ariel".

Idun utgår för öfrigt under år 1914 allt fortfarande hvarje vecka i ett stort 16-sidigt, rikt illustrerat hufvudnummer samt en 16-sidig bokbilaga: Iduns Romanbibliotek, som en gång i månaden ersättes af Iduns Hjälpreda för hemmet, den senare redigerad af den kända författarinnan af Iduns Kokbok fru Elisabeth Östman-Sundstrand, hvilken äfven utarbetar Köksalmanackans matsedlar för hvarje dag året om. Dessutom medföljer hvarje vecka ett B-n:r, hvars textafdelning alternerande innehåller en rikhaltig **Mode- och Handarbetsafdelning** — med signaturen Iris' (fru Hilda Sachs) för sin sakkunskap så högt värderade modekrönikor — och vår omtyckta **Ungdomsafdelning**, som bjuder på en god, frisk och underhållande läsning för gossar och flickor i åldern 10—15 år, samt dessutom i hvarje n:r Iduns Tidsfördrifsafdelning, där som hittills veckligen utdelas 2:ne värdefulla pris.

En förmån, som kommer alla Iduns fasta prenumeranter gratis tillhanda, är dessutom att nämna i Iduns Julnummer, hvilket sedan länge räknas som en af de innehålls- och värderikaste af samtliga skandinaviska julkupplagor.

Som en ytterligare nyhet kunna vi slutligen framhålla att Iduns Praktupplagas hufvudnummer från nyåret kommer att tryckas på **finaste kriterade konsttryckspapper**, hvarigenom illustrationer och text framstå på ett hittills ouppnådt sätt. De, som sätta ett särskildt värde äfven på tidningens estetiska yttre, kunna alltså härigenom för en ringa prisförhöjning erhålla den i ett verkligt biblioteksmässigt skick.

De fullständiga prenumerationsavgifterna för Iduns olika upplagor ställa sig sålunda:

	1/4	1/2	3/4
IDUN, vanl. upplagan kr.	6: 50	3: 50	1: 75
" praktupplagan . . .	9: —	4: 50	2: 25

Allt med postbefordringsavgiften inräknad.

Lösnummerpris blir som förut 12 öre.

JOHAN NORDLING
Hufvudredaktör och utgivare.

Så lys, min stad...

DU RIKSENS PRYDNAD, SOM MOT
lätta skyar
med torn och spiror stiger fram i dag,
och som i ungt och fritt behag
städse dig förnyar —
se, rymden blånar utan mål och gränser,
dess jubel svallar öfver hvita tak,
och vintersolens frusna prakt beglänsar
Humlegårdens smäckra hvalf och snöiga
gemak.

Nu glimmar allt, nu blänka fönstrens
rader,
nu skimrar vattnets silfverljusa sköld,
nu teckna sig mot rymdens köld
gnistrande fasader.
Ett spel af bjällror, som i luften dansar,
en kör af röster i ett slädparti —
se, hästar kråma under nät och fransar,
klingande af höga skraff drar vinterns
tåg förbi.

Du riksens drottning, kring patriciskt änne
din härsarsagas gyllne krona står,
och städse, ifrån år till år,
skall du bära henne.

Din ära blixtrar genom årens brotning,
symbol för landet genom fred och krig,
och städse bar det svenska lynnet, drottning,
detta nordiskt svala ljus, som strålar
öfver dig.

Så lys, min stad, mot vinterdagens höga
och klara rymd, där alla skyar gå —
låt jordens snö, låt himlens blå
brädda helt vårt öga!

I fjärran ser jag faggig skogsrand stiga
hur stor och vid blir synen denna stund,
Du vintersol, må dina strålar viga
Sveriges bygd och Sveriges land i skim-
rande förbund.

BERTIL MALMBERG.

CORYDALIS NOBILIS.

AF

HUGO ÖBERG.

DET VAR ALLEDES TYST I rummet. Den sjuke borta vid väggen med sängen rörde sig inte, och gossen, som satt öfver skrifbordet framme vid fönstret, vände ljudlöst bladen i sin skolbok och arken med växterna i sitt uppslagna herbarium. In genom det stora fönstret stod en grå decemberdager från den dystra regnluften, som under veckor inte hade rört sig.

Plötsligt skar ljudet från en fabrikswhissla genom den tunga stillheten.

Den sjuke vred litet på sig och sade doft:

— Jaså, klockan är ett nu.

— Ja, pappa, svarade gossen med klar röst.

Det blef tyst igen, så sade den sjuke:

— Hvad är det du håller på med, Artur?

— Jag läser om naturliga familjen *Fumariaceæ*, pappa.

Den sjuke drog en ofrivillig suck, så fortsatte han:

— Du har ju jullof nu, skulle du inte hvila dig i stället, gå ut och vara tillsammans med några kamrater?

— Nej, jag tycker det är roligare att läsa och sitta här hos pappa, som har lärt mig att tycka om blommorna.

Från sängen hördes en harskning, så blef det tyst igen.

— Nå, min gosse, hvad har du för växter af den familjen i ditt herbarium? kom det om ett par minuter i lättare ton.

— Jag har bara jordröken, *Fumaria officinalis*, och så *Corydalis fabacea*.

— Jordröken! Det var länge sedan jag hörde det namnet, så vackert det låter.

— Ja, den är så vacker, så!

— Som en violett ånga öfver vårgräset!

— Blommorna sitter i klasor och bladen är findelta som på persiljan.

Den sjuke gjorde en häfflig rörelse och utbrast:

— Artur, ta nycklarna på skrifbordet och öppna nedersta lådan i chiffonjén!

— Ja, pappa.

— Om du letar försiktigt i mitt gamla herbarium där, så får du rätt på familjen *Fumariaceæ* under n:o 56. Men ta vackert i dem, de är gamla och sköra nu, mina växter.

Gossen var omkring 15 år, en lång figur med cendréfärgadt hår och blågrå ögon. Han tittade litet öfverraskad på fadern i sängen, så böjde han knä framför chiffonjén vid väggen midt emot sängen och drog ut den nedersta lådan.

— Jag tror de ligger i ordning från vänster till höger, sade fadern. Hans bleka slätråkade ansikte uttryckte en liflig rörelse. Håret var alldeles hvitt, men ögonen findrade mörka och ungdomliga.

— Hittar du den? påminde han, när gossen litet nervöst letade i de tjocka luntorna.

— Jo, här är den! Här är den! Pappa har många fler arter än jag!

Gossen steg upp och kom fram till bädden med några ark i ett omslag. Den sjuke grep efter packen med darrande händer, betraktade de uppklistrade gamla torra plantornas silhuetter och lade arken ifrån sig på läcket, ett i sänder. Bredvid stod gossen och såg på med stora ögon.

Där kom upp ett ark med en rätt stor, yfvig växt. Hvarenda flik på de mångdelta bladen var noga pressad ut i de fina spetsarna, och på de tjocka blomklasarna kunde man ännu urskilja den crèmegula färgen, som på kronbladens läppar öfvergick i svartviolett.

Nere i arkets högra hörn satt en lapp, på hvilken stod med rundad, kraftig och generös piktur:

Corydalis nobilis

Diadelphia, Hexandria

Stockholm, Haga slott, maj 1885.

— Så vacker den är, pappa! utbrast gossen. — Den har jag aldrig sett förr, växer den där ännu?

Den sjuke låg tyst och stirrade på den grönbruna silhuetten, så sade han frånvarande:

— Om den växer där ännu? Det vet jag inte, kanske!

Åter teg han, och hans afmagrade händer med arket darrade. Så räckte han det åt gossen och sjönk ned från sin till hälften uppresta ställning.

— Ta den här, Artur, och flytta öfver den på ett af dina blad, sade han med trasig röst. — Så länge! Nästa vår kan du söka den vid Haga slott.

— Tack, pappa!

Gossen såg förlägen på fadern, under vars slutna ögonlock några tårar sipprade fram. Så gick han bort till skrifbordet med den pressade blomman.

— Det är den enda julklapp jag kan ge dig, min gosse, mumlade den sjuke.

Gossen stod orörlig och hängde med hakan mot bröstet.

Plötsligt kastade sig den sjuke ett hvarf i

sängen, och ett stönande som en snyftning spräckte tystnaden.

— Hvad är det, pappa? Gossen skyndade fram till sjukbädden, men fadern slog tystande åt honom med ena handen.

Ännu några dofva stönanden från bädden, så blef det lugnt igen.

Gossen hade satt sig ned vid skrifbordet och betraktade det gamla torra exemplaret af *Corydalis nobilis* med intresserad min.

Plötsligt reste sig fadern på armbågen och sade i en beslutsam ton:

— Artur, ge mig ett ark postpapper och ett kuvert! Jag vill skriva några rader!

Och då han såg gossen gripa efter bläckhornet, tillade han afvärande:

— Nej, jag skrifer med blyertspenna!

Gossen kom med papperet och ett skrifunderlägg och satte sig sedan utan nyfikenhet ned vid bordet igen.

Men fadern skref:

Gertrud!

Jag är sjuk, troligen dödsdömd, fast min läkare inte vill säga ut det. Ensam med min son, som öfverlämnar detta bref till dig, ber jag dig om ett besök, ett sista återseende efter 15 års skilsmässa. Jag vet att du är fri sedan flera år, och då äfven jag är det, fast af annan orsak, ser jag intet annat hinder för vårt sammanträffande än att du kanske inte mer vill veta af mig. Men försök att komma, jag har en bön att framställa till dig, en bön, som ingifvits mig af en underlig tillfällighet. Min son skall öfverlämna detta bref till dig personligen, ty det kunde ju hända, att du är bortrest till Södern, som jag vet du brukar vara. Men är du hemma, så tänk på, att jag ligger och dör här i vår gråa nord. Det är för min sons skull jag ber. Han är en ovanlig gosse, och du skall komma att älska honom. Om du kan, så följ honom genast hit till mig. Minns du *Corydalis nobilis*?
Rudolf.

— Artur, ge mig telefonkatalogen! sade den sjuke med stadig röst. — Det är en adress jag vill öfvertyga mig om.

Gossen gick ut ur rummet och kom tillbaka med den tjocka volymen, som han lämnade fadern.

— Jo, hon bor kvar i sin villa! mumlade den sjuke efter att ha bläddrat i katalogen. Så skref han adressen på kuvertet, han nyss förseglat, och räckte det åt gossen.

— Ta pengar i min portmonnä på bordet, Artur, jag har ännu några kronor kvar! sade han sedan högt. — Och så sätt dig på fåget och far ut till Stocksund, sök upp villan här och lämna brevet till detta fruntimmer, till henne själf, förstår du! Och inte ett ord om

det här till Amalia, när du går. Men bed henne komma in till mig ett tag.

— Ja, pappa, jag ska utträtta det, svarade gossen stilla med en djup blick på fadern.

— Gud välsigne dig, min gosse! mumlade den sjuke och sjönk ned igen på bädden.

Så gick gossen.

*

Det var längesedan mörkt och lampan med den gröna kupan på skrifbordet i den sjukens rum hade redan brunnit flera timmar, när han spratt till i sin säng. Han hade slumrat in och väcktes nu af en knackning.

En fruktansvärd ångest kom öfver honom. Han hade drömt så vackert under slummern, och i ett nu vräkte den tröslösa verkligheten in på honom. För ett par timmar sedan hade doktorn gått, och han hörde honom säga till jungfrun i rummet utanför:

"Han kan inte lefva mer än en månad till."

Inga pengar till begrafningen, inte till hyran, inte ens till julmat och present åt Amalia! Och sen skulle Artur stå alldeles ensam i världen! Hvarför hade han skickat bort honom, det tjänade naturligtvis ingenting till! Gertrud var väl bortrest, och var hon hemma, så ville hon inte komma. Ah, denna förfärliga, svarta decemberkväll och den långa natten med plågorna!

Det knackade igen. Det var naturligtvis Amalia, men hvarför steg hon inte in utan att knocka!

— Stig in! sade han otåligt.

Dörren från salen öppnades försiktigt och en mörk skepnad syntes på tröskeln. Bakom skepnaden stod Artur.

Den sjuke reste sig på ena armbågen och stirrade.

— Du kom verkligen! utbrast han, nästan kväfd af rörelse.

— Ja, Rudolf, skulle jag inte det, när du kallade på mig! svarade den mörka skepnaden på tröskeln. — Hvarför har du inte gjort det förr?

Den sjuke stirrade alljämt på henne i dörren. Hon stod där högre och smärt i en svart klänning och med en stor hatt på det lätt gräsprängda håret. Ansiktet lyste blekt under de vida hattbräntena.

— Artur, stanna därute så länge! mumlade fadern och sjönk ned på kuddarna igen. Gossen drog sig tillbaka och stängde sakta dörren efter den svartklädda damen, som gick fram till sjukbädden.

— Du kom, du kom! mumlade den sjuke och räckte henne sin magra hand.

— Ja, Rudolf, här är jag! sade hon med darrande röst. — Men hur är det med dig, stackars vän?

Han gjorde en gest, och hon drog fram skrifstolen till sängen och satte sig.

— Så underligt! Det är som om jag råkat dig hvarenda dag på alla dessa år! tog han upp och grep efter hennes hand.

— Två vänner som vi kan aldrig bli främlingar för hvarandra, Rudolf, det är det!

— Jag har varit skild i flera år nu, Gertrud. Vet du det?

— Ja, det vet jag. Och nu är hon ju —

Hon afbröt och satt tyst.

— Ja, nu är hon död, fortsatte han tungt.

— Var det hennes fel, eftersom du fick gossen?

— Ja, det var hennes fel! Nej, det var mitt! Han drog efter luft, så fortsatte han ifrigt:

— Nej, det var inte hennes fel! Hon bedrog mig, men det var därför, att jag — att jag hade skänkt min bästa kärlek till dig — och det kände hon alltid. Hon var svartsjuk på mitt förflutna, och det med all rätt, ty vår kärlek var gränslös, Gertrud!

Hon böjde sitt hufvud och sade lågt:

— Ja, den var gränslös, Rudolf.

— Och jag var en däre, som trodde, att jag efter något sådant kunde göra en ung kvinna lycklig.

— Alskade du henne då inte, Rudolf?

— Jo, men med resterna af min nedbrunna ungdomskraft! Sedan lefde den upp igen, men inte blef det någonsin detsamma. Och en skådespelares lif är ju så fylldt af stormar och strider.

— Blef hon lycklig med den andre?

Han låg tyst ett ögonblick, så mumlade han:

— Nej, hon dog olycklig som jag nu gör.

Hon såg upp och lade sin hand på hans täcke.

— Inte ska du dö nu, Rudolf! Så illa är det väl inte?

— Jo, Gertrud, jag har anat det länge, och i dag hörde jag min läkare säga det åt jungfrun därute. Jag har högst en månad kvar.

Hon spratt till och grep hårdt om hans hand.

— Rudolf!

— Ja, Gertrud, så är det!

— Hvad kan jag göra för dig, min stackars vän?

Han blundade af smärta och blygsel. Så talade han lågt:

— Det är nu ett år, som jag har varit utan engagemang, Gertrud. Mina resurser ha så småningom smält ihop, jag kunde ju aldrig samla något, så stormigt och jäktande som mitt lif artade sig från början till slut. Här ligger jag alldeles utan existensmedel, den första januari nalkas, min död också, jungfrun ska ha sin lön och gossen till terminsavgift, med ett ord, det är en misär utan gräns! Pianot i salen är hyrdt, det förra måste jag sälja i höstas, ja du förstår, du ser, hur här är! Och julen, Gertrud, julen i detta sorgliga hem! Arturs hem! Om ett par dagar är det julafton. Den kommer tristare än någonsin på alla dessa trista år. Och nu kan jag inte ens längre förödmjuka mig för människorna som förr, jag ligger ju här vanmäktig och dör!

Hans ögon darrade under locken, och den färdiga masken ryckte.

— Nu måste jag förödmjuka mig för dig, Gertrud, det blir sista gången i lifvet jag ber någon om hjälp! Hjälp min son, Gertrud, du är ju rik nu sedan du blef änka! Låt honom inte stå ensam i världen, när jag är borta! Han kan bli en bra karl, han har ärfvt mitt intresse för naturen, men mina olycksaliga konstnärdrifter har han sluppit. Hjälp honom, Gertrud!

Han hade rest sig på sidan och såg stort på henne. Utan att svara satt hon och stir-

rade stelt framför sig med ena handen i skötet, den andra kramad af hans krampaktiga grepp.

— Minns du *Corydalis nobilis*? fortsatte han med starkare röst. — Den majkvällen på stranden nedanför Haga slott! Då vi första gången kysstes! När vi vaknade upp ur vår yrsel, stod där vid våra fötter i gräset ett stånd af den vackra blomman! Det var alldeles nytsprucket och svalt som vår vackra, kyska kärlek! Och sedan gick vi dit hvarje vår i fem års tid och plockade *Corydalis nobilis*! Tills synden kom och med den olyckorna!

Han släppte hennes hand och föll ned igen.

— Se på skrifbordet, Gertrud, där ligger ett af exemplaren, min enda julklapp till Artur! Den kom fram i dag af en slump.

Åter slöt han ögonen och blef tyst.

Hon reste sig långsamt och gick fram till skrifbordet. I ljuskretsen under den gröna lampan låg arket med *Corydalis nobilis*. Hon böjde sig ned och kysste de torra bladsilhuetterna. Så rätade hon upp sig och stod där med ryggen åt honom i sängen.

— Inte behöfde du så många ord för att jag skulle göra allt hvad jag kan för din son, Rudolf, sade hon slutligen. — Jag teg därför att det var så skönt att höra dig tala om den tiden. Din son skall bli min son, jag har själf inga barn.

— Då är allt fullkomadt, Gertrud! mumlade han. — Allt fullkomadt!

Hon kom tillbaka till sjukbädden och satte sig. Strök sakta öfver hans hufvud.

— Så hvitt ditt hår har blifvit, stackars vän! sade hon och rösten darrade plötsligt af gråt.

— Ja, det har blifvit hvitt. Krihvitt. Men du har ditt vackra, mörka hår kvar, bara lite gräsprängdt.

Hon böjde sig ned öfver honom och kysste hans panna. Men han drog hennes hufvud till sig och kysste hennes tinninghår.

Så reste hon sig plötsligt och gick bort till salsdörren och öppnade den.

— Artur, kom in! sade hon med ansträngd glädthet.

Gossen kom, lugn och behärskad. Hon tog honom om halsen och försökte le:

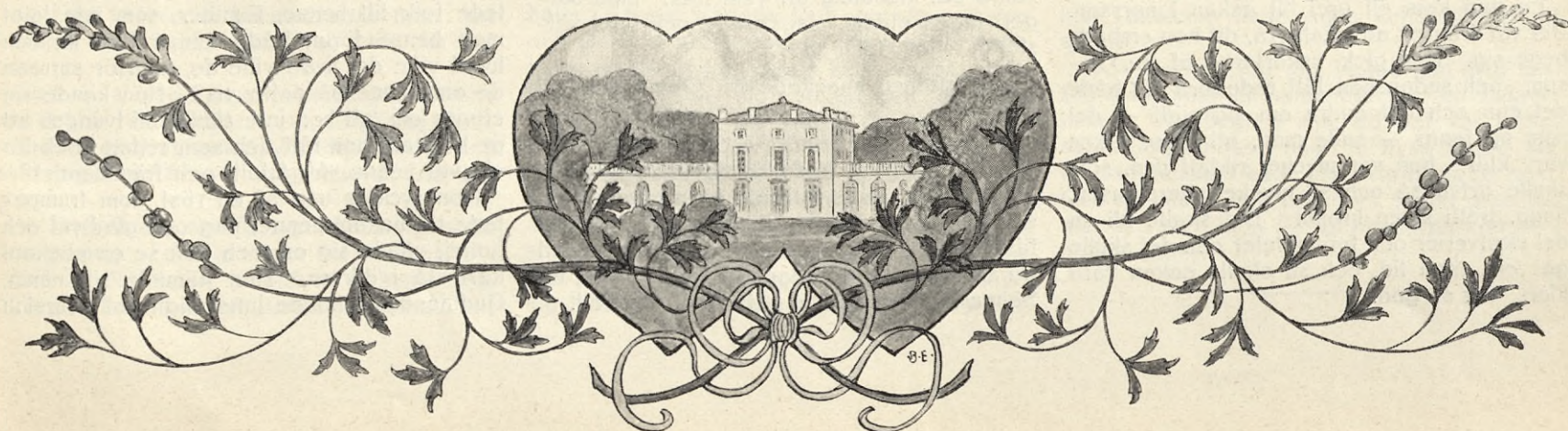
— Vill du låta mig komma hit och fira julafton med dig och pappa, säg? Vi ska ha en stor gran och många julklappar, och jag ska spela vackra visor för dig! Sä, vill du det?

— Ja, det vill jag.

Hon kysste gossen på kinden och vände sig till fadern, där han låg och såg på dem med ett uttryck af den lycka, som är smärtan närmast...

*

Men nästa majvår en sval dag mot den blånande kvällningen kom under de stora balsampopplarna vid Haga källa ett sorgklädt par gående på väg från slottspaviljongen. En högväxt kvinna med gräsprängdt hår och en gosse i konfirmationsåldern med cendréfärgadt hår och stora gråblå ögon. I händerna hade de hvar sin knippa nytspruckna *Corydalis nobilis*, som de skulle gå och lägga på en graf.

I.

ÄNKAN LINARSSON bebodde i gårdshuset till femman en lägenhet på ett rum med kakelugnsspis.

Herre, en så stillsam, anspråkslös och föga skrymmande änka! Hennes uppsyn är ett "ber om ursäkt" för att hon i Guds klara ljus exponerar sin torftiga och sparsamma person, tunnårig med liten snäcka bak, torr och kutig och inpyrd af kaffeos, visserligen som många andra, men inte bättre för det.

Änkan hade varit gift i två timmar efter en vigsel vid en dödsbädd. Brudgummen var en barnsvän och han hade velat henne väl, samt lämnat henne en sparad slant, för liten att lefva på, en smula för stor att svälta ihjäl med. Änkan var tjugo år den gången och hade väntat på vännen i fyra eller fem, tyst, troget och tillbakadraget, medan han var ute på böljan blå och hade fästmö på många andra ställen. När han kom hem för att dö, mindes han henne emellertid framför de andra, hvad det nu berodde på, och som han inga föräldrar eller andra närstående hade, föll det honom in att hon skulle ha hvad han ägde.

Men detta var nu längesedan, tjugo år sedan, och ingen hade längre reda på det mer än hon själf — och då hade hon ändå inte reda på de andra fästmörna utan trodde fast, att hon varit styrman Linarssons enda kärlek och tanke. Hon vårdade hans graf och på byrån hans porträtt med klassisk lock i pannan och händerna i kavajfickorna. Lagom poesi, inte för mycket, ty det hade hon inte tid till och ingen öfning heller. Hon arbetade åt en sybehörsaffär, sydde underkläder, förkläden och blusar, allt efter förfrågan. Hon var flitig och inte missnöjd och hon höll hvarken katt eller kanariefåglar, alltför iögonfallande excentriciteter. Hvem som helst af oss har sett henne, i trappan, på gatan, i spårvagnen (någon söndag), men det har inte fallit en enda af oss in att fråga: Hvem var nu den där människan? Ingen har vänt sig om efter änkan Linarsson, det är inte ens troligt att någon skulle kunna meddela hennes signalement fullt tillförlitligt, icke ens de, som gifvit henne arbete i många år, eller de, hvilka oftast druckit kaffe med henne, som t. ex. vicevärden Olssons tvärs öfver farstun.

Hvardag och jämnstrukenhet. Ingen nöd och intet välstånd. Inga sorger och ingen glädje. Grått, torrt, kargt. Ledsamt, ledsamt! Hur kan man skriva en historia om en sådan människa!

En dag kom ett bref till änkan Linarsson. Det var från en advokatbyrå, dit hon ombads bege sig. Hon gick, eskorterad af fru Olsson, och sedan hon fått redogöra för både det ena och det andra om sig själf — det som nu fanns — sade man, att johu, saken var klar, hon var mycket riktigt den, som skulle ärfva så och så mycket, flera tusen, tjugo, tretti tusen kronor. Det skulle bli en del skriferier och formaliteter och det skulle gå en liten tid, och så skulle saken vara klar. Var så god.

ÄNKAN LINARSSONS STORA LYCKA.

SKISS AF MARIKA STJERNSTEDT

Fru Olsson satt med ögonen på skaff.

— Du får skaffa dig affär, Selma, sade hon, när de kommo ut på gatan igen.

Men änkan darrade med hela hufvudet och såg inte ut som om hon förstått det allra minsta af hela saken.

— Kom och drick kaffe, erbjöd fru Olsson, när de hunnit hem. Men den andra skakade bara ytterligare på sitt darrande hufvud och ville ingenting ha. Hon gick in i sitt rum, där hennes arbete, ett dussin skjortor, väntade, och tog med slaka fingrar efter nålen, ty hon hade ju förlorat ett par timmar af förmiddagen. Hon sydde och vaxade och sydde, och ögonen brände och nacken värkte, och i hufvudet arbetade maskinen tomt. Dunk, dunk!

Fem år att sitta och vänta på sin käraste, dygdig och tyst, och sedan ingenting mer. Ingenting mer i tjugo år. Tjugo år i samma rum och vid samma symaskin, eller så godt som. Tjugo år i gårdshuset. Ingenting att vänta på, ingenting att veta mer. Inga sorger, ingen glädje. Ingen nöd och intet välstånd... Ja! Och så...

Mot aftonen knackade fru Olsson på och steg in.

— Nu vill allt Selma ha en kaffetår ändå, sade hon; och nu hade Selma väl lugnat sig, hon darrade i alla fall inte så mycket. Tyst var hon förut och hade alltid varit, så det fäste sig ingen vid, annat än så pass, att fru Olsson från den dagen började säga, att Selma Linarsson alltid haft ett så fint sätt.

II.

Det var inte något skoj med arvet; det kom som det skulle och pengarna utföll, när tiden var inne. Nu fanns det många att ge änkan Linarsson goda råd, så många, att om det fallit henne in att realisera alla uppslag hon fick, skulle en miljon inte varit för mycket. Charkuteriaffär och husköp, fabrik och gård på landet, höns och kor och mejeri. Men hon stängde in sig i sin tystnad och afvisade allt. Hon slutade sy åt sybehörshandeln, det var det enda, det sade fru Olsson att hon måste, för skams skull. Sedan satte hon sina pengar på banken, och nu hade hon sina par tusen om året att lefva af.

När tiden att förnya hyreskontraktet kom, sade fru Olsson:

— Selma bor väl kvar i sin lilla trefliga lägenhet i alla fall?

Men till vicevärdinnans förvåning skrufvade änkan Linarsson fram, att hon tvärtom tänkt flytta. Och den 1 oktober bars också hennes möblemang utför de fyra trapporna och öfver gården ut att dela väntan på trotloaren med generalkonsulns eleganta bohag från nedre botten åt gatan. Tyst och hemligt hade änkan hyrt ny bostad, tingat flyttkarlar och redt sig själf. Det fina sättet kunde inte fru Olsson komma ifrån, men det var numera mer än fint, det var högfärd med i spelet; och gårdshuset kvitterade arftagerskans affärd med knycar på nacken och mycket talan om, hur en annan hellre skulle burit sig åt i änkans kläder.

Selma Linarsson gick på afskedsvisit öfverallt, satt och tryckte som en liten grå raphöna under jägarens hot, drack kaffe och gaf sin nya adress. Och ett, tu, tre var hon borta, hur väl gårdshusets alla ögon än bevakat gården, som hon nödvändigtvis måste passera. Portvaksfrun såg henne inte genom sin glugg, och frun i magasinet vittnade, att hon bara ett ögonblick sprungit in från sin post för att väga upp medsterkorf, medan Linarssonskans lass ännu stod på körbanan. Hokus pokus, i nästa nu var alltihop borta! Lasset och änkan själf och hela arvet. Som en rök.

Men i den nya lägenheten, ett rum och kök åt bakgata, stod rymmerskan och mönstrade med lama lemmar sitt blifvande hem och visste hvarken ut eller in. Det bankade och slog i hennes stackars hufvud och hon visste hvarken hvar byrån eller soffan borde stå, eller någonting. Hon hade flytt från gamla femman, ty de voro så många omkring henne där, och hon blef så rädd, att hon inte sof om nätterna och inte kunde äta och ingen ro kunde få. Hvar hon kom, talade folk till henne, familjer, som inte talat med henne förut, både henne titta in, och hvad ville de, hvad ville de, hvarför surrade de om henne på detta vis? Hon kände sig ej viss om, att hon inte skulle bli tvungen att ge bort allt hon fått och som redan i och för sig var henne så gåtfullt och främmande!

Hon rycktes upp af en röst, som trumpetade till bakom henne, ung och gladlynt och tjohej, vände sig om och fick se en obekant karl stå i dörren. Han nämnde sitt namn, Gudmundson, bodde inne midtemot i farstun

och ville inte vara den, som inte erbjöd små tjänster, då han just gick förbi och råkade till att få se lilla frun stå där så villrådig.

Hvad skulle änkan svara? Rädd var hon förut, räddare blef hon, och en karl härinne midt bland allihop, som här såg ut! Hon darrade och hufvudet skakade och händerna flögo upp och ner, förläget, afvisande, bönfallande, om hvarannat. Gudmundson lät emellertid inte afskräcka sig, han log och lyfte som på lek in symaskinen i ett hörn, föreslog fondväggen för liggesoffan och anmärkte, att reflexionsspegel och ett par små blomväxter skulle taga sig bra ut i fönstret. Ankan lät honom hållas, och när en stund gått, började hon själf plocka och ställa med små försiktiga rörelser, medan den unge mannen gaf hennes person snabba orienterande överblickar.

Så här hade det gått till: flyttkarlarna hade med stor beredvillighet på nya huset ympat in hela historien om arvet och rikedom, charkuteriaffären och husköpet, fabriken, landtgården, kor och höns — och nu slog första blomman ut på ympkvissten.

III.

Många äro kallade, men få äro utvalda, och inte en på tusen skulle gissat på änkan Linarsson till de utvaldas skara, allraminst hon själf.

Till att börja med var emellertid inte det nya huset bättre än det förra. Ankan märkte det snart, och hon blef mera torr och tunn och kutig än någonsin. Snart hade alla i samma farstu som hon lyckats skaffa sig ärende in och sört för att hon allt fortfarande förblef inpyrd med kaffeos; och innan månaden gått, voro de andra farsturna också med i dansen. Om kvällarna låste Selma Linarsson sin dörr med dubbla lås och säkerhetskedja, och hon smög ut i tidigaste morgonslunden för att slippa bli sedd, när hon måste göra sina inköp. Hon gick som i en mardröm, skräcken lurade på henne ur alla vrår, och omöjligt att begripa, omöjligt att svara på frågan hvad hon fruktade. Dagen lång satt hon i sitt rum, utan arbete och utan inkomst, som hon själf förvärfvat, och hvad hon fruktade mest, det visste hon åtminstone, det var att pengarna icke skulle räcka till, ehuru hon sparade mer än någonsin! Och under tiden gick pratet ur lägenhet i lägenhet.

När ingen annan var hos den ensamma, kom Gudmundson in. Han var typograf, sade han, och lefde på säsongarbete, men det var sällan säsong. Han satt i ankans soffa, stillsam och behändig, gjorde henne icke yr i hufvudet genom samtal, men kunde dyka upp med en och annan liten present, såsom fotografiställ, sågadt ur en cigarrlåda och yttermera bemåladt med små blommor, allt af honom själf på lediga stunder, eller någon häftespublikation, som han skaffat på mystiska vägar. Ankan ägde intet annat porträtt än styrman Linarssons, som hade ram förut, och hon såg aldrig i en bok — men hon vande sig vid Gudmundson, och småningom blef hon nästan tryggare i hans närvaro.

— Frun har varmt härinne, sade han. Jag kommer bara in, för det är så kallt där jag bor.

Ankan slösade ingalunda med ved, men hur det än var i hennes rum, alltid såg Gudmundson glad ut, gnuggade sina händer och satte sig i soffhörnet och begärde inte ett grand.

— Frun skulle skaffa sig ett arbete, sade han en dag. Frun grubblar för mycket.

Det var för Selma Linarsson Columbi ägg. I tjugo år hade hon sytt linnesöm, och nu satt

hon med händerna i kors och bara åt upp de dyra pengarna! Det klack till i henne, och samma dag sprang hon till sin gamla sybehörsaffär och frågade efter något att göra, samt fick också. Det var skjortor, beställda till jul af en grosshandlarfru, att skänkas grosshandlaren, en mycket fin herre.

— Vi har saknat fru Linarsson, sade man därtill, och hon gick hem som i gamla tider, uppfylld i sitt sinne af mönster och mått, sax och femtinnummers tråd.

På aftonen sade Gudmundson gillande och glad:

— Ja, arbete ska man ha. Det är hälsan!

Och nu satt änkan åter dagen lång på gammalt vis, sydde, vaxade och sydde. Och i soffan myste Gudmundson och väntade på att säsongen skulle ge också honom arbete. Ankan satte på kaffe, och de drucko båda, och när grannarna knackade på dörren och fingo se Gudmundson i soffan, sade de hm! och drog sig tillbaka med menande miner...

Hösten gick, med regn och rusk som alla höstar, och man kom in i december. Grosshandlarens skjortor voro färdiga, och Selma hade sytt fjorton stycken i stället för tolf, men två af dem skulle Gudmundson ha i julklapp, det kostade hon på honom. Hon hade öfvervägt om ett halft dussin, om fyra och om tre, men stannat vid två, såsom varande i alla fall en vacker gåfva och i alla händelser en öfverraskning.

Selma Linarsson brukade i gamla femman jula hos Olssons, men när fru Olsson också detta år kom och bjöd, skrufvade hon fram ett nej tack, hon gick så ogärna så lång väg sent. Fru Olsson anmärkte, att en annan skulle tagit en bil för en gångs skull, men ankans knän veko sig under henne af bara förskräckelse vid ett sådant förslag. Och när fru Olsson sårad gått, bjöd hon Gudmundson att julaftonen komma in och se hennes julgran, som skulle bli en liten enbuske med ljus i.

IV.

På julaftons morgon gick änkan ut och köpte en tredje skjorta. Tre, tänkte hon, advocerande inför sig själf, det är ändå hälften af ett halft dussin och ser litet förmer ut än bara två!

Den tredje skjortan var inte lik de andra, den vara af sämre tyg, men såg samtidigt gentilare ut, Selma hade valt den bland en hel hög skjortor, och hon fick den billigare, därför att det var något fel i väfningen, men felet satt i ryggstycket och betydde ingenting... Det regnade, och hon hade tagit sin vida regnkrage, så att ingen behöfde se, att hon bar hem paket. Hon hade utom skjortan köpt också litet sötsaker, men efter lång tvekan afstått från en flaska portvin à 1:25. Klockan fem hade hon gjort fint i rummet, lagt upp delikatesserna på ett par porslinsassietter i form af vinlöf, dolt skjortorna under ett papper, hade ställt enbusken på bordet — och satt sig själf att vänta.

Inte så litet högtidligt var det.

Men klockan blef sex, sju och åtta, och ingen Gudmundson visade sig. Selma gick ut i farstun och lyssnade, och från alla lägenheter i huset trängde ljud och sång, tramp och glam, men trapporna voro spöklikt tysta i den sparsamt påkostade belysningen... Hon gick in igen, satte sig i soffan, där hon suttit förut och fortfor att vänta. Lampan hade hon skrufvat ner, för att inte slösa med fotogen, när hon ändå bara satt sysslolös. Hennes hufvud och händer darrade och hjärtat slog. Hvad det slog! En gråt kvalde uppe i strupen, ögonen brände och munnen var torr och som om den groft ihop... Hon lutade sig tillbaka och blundade, inte för att sofva,

men ändå. Herr Gudmundson har nog så många andra bekanta, hade hon sagt, när hon bjöd. Nej då, svarade han frimodigt, jag kommer så gärna. — Vänta, vänta! I fem år väntade hon på sin käraste, och så tjugo år af ingenting. Och nu väntade hon igen.

Hon steg upp, hon gick ut, hon lyssnade i trappan, och där var tyst som grafven.

Det var en okänd ångest i väntan denna gång; hon skrufvade ner lampan litet till och satt och vaggade fram och åter i soffan och tänkte inte, bara förnam ur ett dunkel utan ände: Gudmundson, Gudmundson! Liksom hon en gång för länge, länge sedan, så länge sedan att det länge varit glömdt, förnummit något ovisst, skälfvande och lyckligt ändå, i samband med den vackra styrman Linarsson.

Gamla människa, gamla människa! mumlade hon och vaggade och visste ingenting.

Strax före nio kom ogeneradt Gudmundson. Han såg uppspelt ut och hade en julros i knapphållet, redan ganska brun och visnen — Gud vete hvar han kom ifrån! Midt i rummet stod Selma rak som ett ljus och lika hvit ... och som han såg henne, såg han hela hennes brinnande hjärta på utsträckta, tillbedjande händer, det kunde inte vara tydligare. Han gick fram till henne utan krus, fattade henne om lifvet och kysste henne.

— Jag är ingen elak karl skall du få se, sade han hjärtligt. Hur blir det, menar du som jag, så gifter vi oss på nyår?

— Mm... darrade hon fram, och nu var hon i soffan igen och grät stora tårar ur stela, stirrande ögon.

— Nej, jag är ingen elak karl, upprepade han, och han kände på sig, att hon kunde råkat bra mycket sämre ut. Han smakade på sötsakerna, fände ljusen i enbusken, skrufvade upp lampan och frågade till sist rent ut hur mycket hon hade på banken. I snabbt kalkylerade han i sitt ljusa hufvud: en liten affärsrörelse, tänkte han, till par exempel nykterhetskafé. Och hon kan sitta uppe i bostaden och ta emot linnesömnad och hålla fint. Barn får vi inga, hon är för gammal...

— Lifva upp dig, gamla flicka, sade han vänligt; vi skulle haft en flaska vin på julafton, men det går väl bra ändå, när man är sams som vi.

— Ja, suckade Selma och vaggade och grät.

Så mycket på en gång, så obegripligt mycket! Och så fort det gått. Aldrig i sitt lif skulle hon kunna fatta det! Hon staplade fram till de tre skjortorna, som lågo på ett hörn af bordet, lyfte upp papperet och avslöjade presenten. Något måste hon då få komma med, för allt hon fick!

Gudmundson var glad, tacksam och nyter som en prins. Redan var han iförd rollen af meddelägare i en solid situation, anseende och framgång, och därifrån var bara ett steg till hufvudrollen. Men för änkan Linarsson var det lyckan själf, sagan och underverket, som vi alla sitta och vänta på i alla våningar, trappa upp och trappa ner, i gårdshusen och åt gatan. En gång faller en loff ut, och den faller som det faller sig. Alltid blir man litet yr i mössan, det har man lof till, och änkan Linarsson hade ingen kallblodighet att afvara.

Och pengar har jag, tänkte hon med ens. Det kom som en uppenbarelse, en Lidners knäpp. Nu begrep hon, att det var riktigt sant; Gudmundson hade ju nyss frågat hur mycket, och det hade hon svarat precis på!... Och nu kunde hon på köpet slippa oroa sig mer och vara lugn för att pengarna kommo i goda händer!

ARTUR MÖLLER

UTGANGSPSALMEN TONADE från orgeln i Hedvig Eleonora. Den svällde med ett påfallande starkt och triumfatoriskt dån, som om hade mannen vid klaviaturen först nu fattats af inspiration eller vågat ge sina känslor fritt lopp. Eller om det berodde på den osynlige och ringe kyrkans tjänare, som reglerade jättens andhämtning.

Folket, som strömmade ut, trängdes ihop och hejdades ett ögonblick i porten, blinkande mot det starka solljuset. Här stod kollektskålen. Dagens insamling skulle tillfalla ett hem för sinnesslöa barn.

Sven-Olof Garlach, som stödde sig på sin systerdotters, fru Gernandts arm, yttrade:

— Snälla Louise, vill du inte lägga i en tjugufemöring för min räkning. Jag har så svårt att komma åt portmonnän.

Fru Gernandt såg en smula tvekande på onkeln från sidan.

— En tjugufemöring, morbror!

— Hm — ja.

Det stora fyrkantiga torget låg söndags-tomt och brände i solljuset. Några dufvor undersökte om inte möjligen ännu någonting älligt skulle finnas kvar mellan gatstenarna sedan sista torgdagen. En klunga halfvuxna halfherrar med hattarna på nacken hängde sysslolösa kring en cykel och begabbade kyrkobesökarna.

Kamrer Garlach och hans systerdotter talade om predikanten.

— Jag sätter värde på pastor Ossén, sade den gamle. — Hm, ja. Han tar sina predikningar i tre afdelningar som jag är van vid, och han försöker inte att improvisera eller göra sig intressant. Vi har för många skådespelare i predikstolen nu för tiden.

Fru Gernandt, en storväxt kvinna på trettiofem år, med hög frisk ansiktsfärg och lite mörkt fjun i munvinklarna, ansträngde sig att hålla takt med kamrerns styfva ben.

— Ja, det jag tycker mest om hos pastor Ossén, är att han inte är någon sådan där svafvelpredikant. Det finns väl ingenting ryligare än präster, som inte ha någonting annat att komma med än straff och helvete och sådant. Man går väl inte i kyrkan för att bli uppskakad utan för att finna lite uppbyggelse och rekreation efter veckans slit och släp. Eller tycker inte morbror det?

— Det skall vara måtta med allt, sade den gamle och stannade för att med hjälp af sin lilla silfverslef draga in en pris snus.

— Evangelium är väl ändå det viktigaste i kristendomen, återtog systerdottern, icke utan en viss ifver. — Vår frälsare själf fördömde det lagiska.

Och hon letade snabbt efter något bibelspråk till bekräftelse af denna uppfattning; men då hon hade hufvudet fullt af mera praktiska saker, kunde hon inte få tag på något annat än "Gören eder vänner af den orättfärdiga Mammon, att de må anamma eder uti evinnerliga hyddor". Och det dög väl knappt — —

De hade nu hunnit midt för biblioteket; fontänen spelade och glimmade i solskenet, syrenerna doftade paradiskt och små soignerade racebenta östermalmsbarn spelade kula eller hoppade hage.

— Hm, ja, sade kamrern och stannade. — Om vi skulle gå och sätta oss på en soffa ett slag! Eller du har kanske inte tid, min snälla Louise.

— Jovisst, morbror, sade fru Gernandt. Hon längtade visserligen efter en kopp kaffe med småbröd. Men utom det att hon ytterst ogärna gjorde kamrern emot, anade, ja visste hon hvarnt samtalet nu skulle gå.

Kamrern såg sig omkring med en egen snabb mistrogen blick innan han talade. På gräsplanen bakom deras rygg gick blott en man och valtade, i strålen skimrade en regnbåge. Han var utom hörhåll.

— Här sitta vi ju bra, hm — ja. Nå hvad nytt annars? Det här senaste, som jag hör om Holger, det är väl bara galenskaper!

Systerdottern drog ena mungipan på sned.

— Ja, det kan man väl kalla det — men nog för att det är sant. Och likt honom också.

Kamrerns hand, som förde den lilla silfversleffen mot näsan, skälfde mer än sedvanligt.

— Jag talar om villan i Mursäng, förstär inte Louise det, sade han vresigt. — Att han skulle ha skänkt bort den, som man ger bort — ja, a — hum — som man ger bort en tofskilling.

— Ja, det är ju just hvad han har gjort det — en viss skärpa var förmimbar i rösten — tror kanske inte morbror att jag hör eller vet hvad jag talar om.

— Hm, ja visst, visst — men man kan väl inte tänka sig att människan går och kastar bort stället sans façon. Han har väl lånat ut det till de där målarkladdarna då — och låter dem bo där hyresfritt — utan att tänka på hvad det ska kosta honom i repa-

ration sedan — det kan jag min själf godt tro Holger om.

— Han har inte lånat ut Hagvik. Han har gett bort villan till artisten Hans Hansson. Ofverlåtelsen lär ska ha skett en kväll i Anglais' kafé.

Sven-Olof Garlach vaggade med hufvudet, och hans doppsko for utslätande och förstörande öfver de koncentriska cirklar han nyss så omsorgsfullt uppdragit.

— Nämen, nämen! För all framtid, utan några förbehåll eller någonting?

Fru Gernandt drog mungipan på sned.

— Ja. Det lär ha betingats, att herr Hans Hansson skulle vara skyldig att hålla dörren öppen för alla fattiga artister, som — —

— Äsch! Kamrer Garlach slog med käppen mot sanden.

Under ett par minuter hördes endast barnens utrop och rasslet af valftenstrålen mot några kaktusträds styfva blad.

— Hör nu, min snälla Louise! Anser ni, att vi kan stå till svars med att längre låta det gå på det här viset. Hvad säger din man?

Systerdotterns ögon blefvo slickande och snabba. Hon plockade på sin väska af mårdsinn.

— Fredrik anser, att han har en skruf lös. Men herregud, det är ju hans egna pengar.

— En tokig människa har inte rätt att förvalta pengar. Man skulle göra honom själf den största tjänsten, om man satte honom under förmyndare, tills grillerna gått af honom. Hm — ja. Vålgörenhet är en god sak. Men det skall vara måtta med allt.

När fru Gernandt följt kamrern till hans port vid Kammakaregatan, sade hon:

— Kan inte morbror komma och äta middag hos oss en dag i veckan. Så få vi prata. Onsdag t. ex.?

— Onsdag, ja — hm. Men du kommer ihåg att jag inte kan äta brulépudding. Ja, tack ska du ha, min flicka, tack, tack.

Han glömde att lämna igen tjugufemöringen till mig, den gamle ljufgubben, tänkte fru Gernandt, då hon gick hemåt.

Holger Garlach höll på att klä sig.

Han var en man öfver medellängd, men verkade mindre till följd af sina sluttande axlar och sin spensliga växt. Hans ansikte var rörligt och uttrycksfullt; det var som om han ej hade riktig kontroll öfver det. Utan att han visste om det, drogos ögonbrynen

mot hvarandra, om en tanke förnams på något sätt sårande eller genant, och blodet kunde vid minsta anledning köra upp i pannan på honom. Ögonen lågo djupt, voro goda och fuktiga; munnen vacker, med slät-rakade läppar; hakan vek och alltför smal.

Holger Garlach ägde ett af dessa ansikten, där det gossaktiga dröjer kvar långt in på trettioalet. Under det han nu höll på att fullborda sin klädsel, flög det mer än en spasm öfver hans ansikte, och hans smala hvita fingrar fumlade nervöst med halsduksknuten.

Han hade i går kväll varit ute i villan på Munsäng, och den ena hågkomsten efter den andra frängde sig på. Ovanan vid sprit och nattsöl gjorde att han kände sig beklämd och såg verkligheten som genom ett grått och förebrående dis.

Ja, han hade sannerligen kommit på hufvudet in i en annan miljö där i Munsängsvillan än den han varit beredd på. Han hade nästan trott sig stiga in i en opiumhåla; när hans ögon förmådde genomtränga röken, urskilde Holger en fyra fem figurer utsträckta på soffor och chälslonger, som placerats i halfkrets i salen. Enhvar hade sitt lilla kraftbatteri placeradt bredvid sig på en stol. Mellan dem gled beskäftigt en ung flicka, som visst inte såg illa ut, men rufsig och barockt kammad. Alla duade henne:

— Min snugga har slocknat, Asta! — Asta, blanda mig en grogg! — Asta, kom och sätt dig här ett tag!

Och hon hade ett leende för alla.

Holger hade velat dra sig tillbaka, då han såg att det var gäster — men då dessa fått klart för sig hvem han var, omringades han under höga "Mæcenar"-rop. Han hade måst delta i deras samkväm och ehuru det kom ytterligare ett par unga artister — träskulptörer — till under kvällen, hade hans vanliga folkskygghet så småningom vikit.

Egentligen hade han aldrig tyckt om tacksamhet — den gjorde honom generad, och dessutom hade han alltid haft en känsla af att den minskade den goda handlingens facit. Men dessa människors sätt att lägga den i dagen var så sundt och omotståndligt. De voro helt enkelt upprymda öfver det förbluffande faktum, att de hade fått ett hus att härja och bo i och inte vidare behöfde tänka på hyran. Holger behandlade de med så stor égard, som kunde komma en person till del, hvilken hvarken skref, målade eller skulpterade, men som dock lagt i dagen att han inte egentligen var någon bracka.

Asta hade, då han föreföll henne försagd, velat visa sig vänlig och uppmunrande genom att sätta sig i hans knä — Och konversationen hade vid mer än ett tillfälle skurit i hans öron, sårat honom i hans djupaste känslor, de religiösa —

Ja, de heliga lingen spelade inte stor roll för dessa unga artister och vildhjärnor, och de hade nog ingenting emot att gälla för riktiga hedningar. Men ändock. Holger kunde inte finna annat, än att det var mera naturligt, omedveten kristendom i dem än t. ex. i hans fåta och kyrksamma anförvanter. Deras hjärta hängde inte fast vid Mammon. De voro ett brödraskap; och de delade med sig af hvad de hade, som en själfklar sak. Han som hellre satt med publikaner, syndare och skökor än med fariséer, den sorglöse friluftsfilosofen, som prisade fåglarna för att de hvarken spunno eller samlade i ladorna, han skulle helt säkert ha föredragit deras sällskap framför söndagsmiddagarna hos disponent Fredrik Garlach.

Det steg plötsligt fram för honom hvad det kostat på honom att läsa sin bordsbön ute på Munsäng i går, när den enkla men pittoreska aftonvarden framdukats på utbredda

tidningar. De båda träskulptörerna hade sett på honom, trott att det var frågan om någon putslustighet och likaledes knäppt händerna på stolsryggen. Och han hade känt blodet slå upp mot hufvudet —

Usch, hvad människan ändå var moraliskt feg! Hvad man strax var färdig att svika i första småsak, om man till motståndare hade att frukta löjet. Segern hade i går varit honom lika hårdvunnen, som när han, en tolfårig pojke, reste med sin fader, den gamle, bistre fritänkaren Fritz Garlach, i Schweiz och Italien. Det fanns ingen, som läste bordsbön vid de stora table d'hôteerna, han förstod hur folk skulle stirra på honom, hur hans far skulle finna hans uppträdande både löjligt och besvärande. Han försökte länge krypa bakom vår Frälsares uppmaning att vid bönen gå in i sin kammare och sluta dörren till. Men en dag hade ett annat bibelspråk slagit ned i hans medvetande, liksom ofvanifrån: "Och den som skämmas för mig, för honom skall jag skämmas på den yttersta dagen".

Med kallsvetten pärlande vid hårfästet hade han denna middag stammat sin bordsbön vid det långa table d'hôte-bordet, där de smidiga kyparna flaxade omkring honom.

Men han mindes ännu, att han läst så snubblande tyst och fort som möjligt.

Var han inte densamme än i dag? Hade han ännu någonsin tagit steget fullt ut, uppgifvit allt, trotsat allt för sin tro?

Holger Garlach var färdig med sin klädsel. Efter en likgiltig kontrollblick mot spegeln, öppnade han balkongdörrarna mot den starka soldagern och gick för att äta frukost.

I själfva tamburdörren stötte han ihop med en individ. En ganska ruskig typ med något förgråtet öfver hela fysionomien. Holger var nästan säker på att en gång förut ha stirrat in i hans stela högeröga, som var af emalj.

— Goda vördade herr direktören, började mannen på sjungande finska med hatten i hand — jag ser att direktören är på väg ut, och då skall jag inte uppehålla. Jag hade annars tänkt — — mitt namn är — —

Och ur en ficka, där det låg segelgarn, papper och afbrutna cigarrstumpar, halade främlingen plötsligt fram ett visitkort, på hvilket stod:

H. F. OBELIN. Musiker.

Holger läste det och sade förläget:

— På hvad sätt kunde jag stå herr Obelin till tjänst?

— Jo, ser direktören, saken är den, att jag är musiker, finsk musiker, se, och jag hade blifvit lofvad engagemang här i Stockholm, men när jag kom öfver insjuknade jag — men ursäkta, direktören har visst brådtom!

— För all del, sade Holger nervöst. — Kanske jag får stå herr Obelin till tjänst med det lilla jag har på mig.

Han hade redan stuckit handen i högra rockfickan. Plånbok eller portmonnä begagnade han sedan sin ungdomstid i Amerika aldrig. Han fick i svepet upp tre eller fyra tior och några silfverkronor, som han räckte den andre. Tiggaren stirrade på sedlarna, som lågo kvar i hans framsträckta hand. Brännvin och pilsner och biffstek och kaffe och konjak och logi för minst en vecka framåt! Utsvulten som han var, tyckte han att golfvet började gunga under honom.

Han grep efter Holgers hand.

— Tack, ädle, liberale direktörn. Men direktören förstår att jag inte — — tar emot allt det här som en gåfva — utan bara som ett lån, se — — när — —

— Hvarför det? sade Holger. — Ni har gjort väl så mycket som jag för att förtjäna de där pengarna.

Den andre upptog det så, att direktören

behagade skämta, och kvitterade med ett bubblande skratt, i hvilket all hans glädje öfver biffarna samtidigt svämmade öfver.

— Men som sagdt, Obelin är inte den som inte betalar igen — —

— Ja, ja, som ni vill då, skyndade sig Holger vidare, med den eftersmak af obehag och blygsel i sinnet, som alltid åtföljde hans goda gärningar.

Hvaraf kom den? Var det därför att dessa gärningar aldrig voro annat än halfmesyrer? Holger Garlach gräfdde i sina fickor. Han var läns så när som på några tioöringar. De räckte ej ens till frukost — —

Humbug, humbug! Han kunde gå in och dinera på hvilken stockholms-restaurang det föll honom in, hofmästaren skulle stå i smilande vinkel vid blotta åsynen af hans visitkort och sätta en ära i att få vara till tjänst:

— Åh, herr direktör, med största nöje.

Han kunde se den nästan upprymda minen. Hos den rike var det en slags älskvärd och nedlåtande svaghet att någon gång visa sig utan kassa. Och med detta visitkort kunde han gå in i hvilket affärs-etablissemang som helst och köpa hvad han ville. Ty han var alljämt i det närmaste som han en gång hört ett biträde hväsa bakom sin rygg till ett annat: en "halfmiljonskapl".

Var det i trots af Jesu uttryckliga, klara, ofrånkomliga befallning: gå bort och sälj allt det du har och gif åt de fattiga!

— — —

O, detta obarmhärtiga kraf på helhet och konsekvens. Hvar hade han fått det ifrån utom från fadern. Utom honom hade ju alla Garlachar varit mästare i att stå väl både med Gud och mammon, att inrätta sig förträffligt i denna världen och dock hålla en bakport öppen till himlen. I värsta fall hade de alltid en from donation till hands att slicka i handen på S:te Per.

O, denna känslans logik och verklighet, som ända från den tidigaste barndomen hindrat honom från att ingå på kompromisser eller dupera sig själf med vackra svepskäl.

Hetsad hade han nästan utan att märka det gått rundt hela Östermalm. Plötsligt slog det honom, att han inte var mer än ett par minuter från kyrkoherde Hemmings bostad. Ja, det här är ju en sak, som bör inressera min själasörjare, tänkte han, till hälften utpinad och till hälften bister.

Hemming bodde i ett nyrest femvåningspalats, med en magnifik vestibul, hvars väggfält voro målade alfresco med stockholmsmotiv och hvars breda marmortrappor förskönades af statyetter. En sträng och förnäm kyla utstrålade från denna entré.

Om kyrkoherden tog emot?

— Hvem får jag hälsa ifrån, sporde den prydliga tjänsteflickan med en näsvis och granskande blick.

— En församlingsbo.

Det dröjde en god stund innan herr Hemming kom till synes, och Holger hade under tiden liksom suttit och frusit ihop i salongens glacerade bourgeoisieprakt. Men då prästen på tröskeln igenkände sin gäst, förklarades de stora, slättrakade skådespelardragen och den lugna, malmfulla stämman yttrade:

— Välkommen, direktör Garlach, och förlåt att jag låtit vänta på mig, men flickan —

— Det var mitt fel, sade Holger. — Och jag skall inte länge ta kyrkoherdens tid i anspråk. Förhållandet är helt enkelt det, att jag har en del pengar, som jag skulle vilja skänka bort. Nu tänkte jag möjligen att kyrkoherden skulle kunna ge mig anvisning på någon placering, där de kunde bli till verklig nytta.

Hemmings ansikte ljusnade:

— Jag får tacka så hjärtligt, direktören. Jo, inte fattas det behöfvande och håll att stoppa till, Gudi klagadt, hvarken i vår församling eller någon annan. Storstaden rymmer mycken nöd och elände, men — tonen blef åter ljusare och hoppfullare — lyckligtvis också många behjärtade människor, som både kunna och vilja lindra dem.

Holger kände till sin förgälselse, att blodet ville upp i kinderna.

— Ja, alltså, herr kyrkoherde — — ?

— Förlåt, ett ögonblick!

Kyrkoherden gick in i sitt arbetsrum och kom tillbaka med en portfölj under armen. Han bläddrade i den:

— För närvarande ha vi satt i gång en insamling till förmån för skrofulösa barn. Meningen vore att inköpa en stuga någonstades i skärgården, där det kunde beredas dem lämplig sommarvistelse. Men dessvärre, trots mycken berömvärd offervilja från flera församlingsbors sida, fattas det oss ännu — låt se — — ja cirka 2,800 kronor.

— Dem skall jag teckna.

— Hela beloppet! Åh, herr direktör, hvilken storartad frikostighet — kyrkoherden tryckte hans hand — —

— Det skulle glädja mig om de skrofulösa barnen kunde bli hjälpta härmed. Men nu måste ni äfven hjälpa mig något, kyrkoherde. Det är öfver 400,000 kronor, som jag önskar bli af med.

Hemming storrade först på den andre, och hans mun blef kvarglömd på glänt, så häfde han sig till hälften upp med tillhjälp af armstöden, men sjönk tillbaka i fåtöljen igen.

— Herr direktör Garlach, jag förmodar att ni inte kommit upp till mig för att skämta.

— Det har kyrkoherden alldeles rätt i. Jag skämtar lika litet som Kristus skämtade, när han sade till den rike ynglingen: gack bort, sälj allt hvad du har och gif åt de fattiga.

Prästen såg på honom ännu en gång, strök sig med näsduken öfver pannan och gick ett slag fram mot fönstret.

— Nå, nå, direktören. Vi ha icke att fatta det så efter bokstafven.

— Jag fattar det så.

Hemmings jämvikt började återvända efter den första chocken, och med den hans dialektiska förmåga:

— Men det står också skrifvet: fattiga och rika måste vara ibland hvarandra.

— Det är möjligt, svarade Holger. — Men alldenstund det är de fattiga, som skola ärfva Guds rike, vill jag höra till dem. Vill kyrkoherden vara mig behjälplig härmed?

Hemming strök sig åter villrådig öfver pannan.

— Seså, direktören, sade han lugnande, som till ett läsbarn. — Tag åtminstone och tänk först på saken. Vi kan ju senare återkomma till den — i modifierad form.

— — —

Sedan Holger Garlach gått, stod kyrkoherde Hemming en bra stund kvar och såg efter honom genom fönstret. En sådan svärmare, en sådan svärmare! Där såg man vådan af en död bokstafstro. Men det var farliga saker, det där. — Måhända var hans hjärna också öfveranstängd. Det bästa vore nog, om man kunde ställa så, att han erhöle någon tids vård, helst på ett högt beläget sjukhem. Kanske så godt att tala med någon af släktingarna i saken — de skulle väl alltid finna någon lämplig utväg. I värsta fall blef det väl att associera sig med direktör Garlachs husläkare. — —

Efter någon tvekan gick kyrkoherden in och ringde upp kamrer Sven-Olof Garlach.

EN NY JULMÄNNISKA

AF WALDEMAR SWAHN

VIDRICKER VÄL FÖR JULEN DÅ, sade fru Fahlberg, så snart hon märkte att luffisken höll på att taga slut. När hon höjde sitt glas, försökte hon se rörd och vänlig ut, hvilket gaf hennes champinjönfärgade, förgrämda ansikte ett drag af panoptikonöverklighet som skulle tagit sig förskräckande ut i en annan omgivning.

Alla höjde sina glas, men ingen såg på sin granne.

— I det här finns inte så mycket som det utpressade skalet af en grön drufva, tänkte generalkonsuln och sög upp ättiksyran i sin ihåliga tand.

— Köpt hos Hansson i hörnet — af haveripartiet, som bortslumpades på stadsauktion, gissade fräulein och log sardoniskt mot salt- och pepparstället.

— Smakar som det där vi salade ihop i 7: 1 till bålen på gymnastikbalen, suckade provisorin för sig själf, medan ett melankoliskt leende dök upp och fastnade på hans bleka läppar.

Men fröken Syrenius tänkte inte alls på vinet — hennes kallögon stodo stelt spända — rakt fram — tvärs igenom fru Fahlbergs hårvalk, aspidistern, den urblekta yllegardinen — ut genom fönstret.

När man pinat i sig de uppvärmda sega smörbakelserna, gaf fru Fahlberg med ett hårdt handklatschande tecken till att familjelivet kunde fortsättas i salongen.

Generalkonsuln sjönk som vanligt ned i plyschemman med de gröna stramaljbroderierna, beredd att för tjugonde gången gripa sig an med "Äfventyrens värld" i slitet praktband. Fräulein intog också efter vanligheten stridsställning på pianostolen, som gnisslande ackompanjerade hennes bittra tankar. Efter några obestämda lofvar kring rummet, hvars detaljer aldrig tycktes upphöra att intressera provisorin, kröp denne unge man ihop i den knarrande körgstolen, där han med vidöppna ögon storrade in i den af sur tallved pyrande brasan. Men fröken

Syrenius gick med sömngångssteg rakt mot soffan, i hvars midt hon satte sig, pinnrak och överklig som en mannekäng.

Dessa fyra människor, som inte hade något gemensamt mer än den allsomoftast upplammande förbittringen mot fru Fahlberg och hennes mat, tillhörde julens hemlösa. De voro så ensamma, inte bara därför att ödet plockat bort från dem de varelser, som icke kunna ersättas, utan framför allt emedan de alla hvar och en på sitt sätt saknade förutsättningar att knyta nya starka band. Samma oblida öde, som tvungit dem in i deras oslilliga lifs tvångströjor, hade också skickat dem till fru Fahlberg, och där stannade de liksom fjältrade af osynliga länkar.

Generalkonsuln var inte alls någon generalkonsul. Han hade inte ens rättighet att bära den blygsammaste negerrepublikens guldbyxor. Men en gång i hans ungdom, då den faderliga viljan skickat in honom på den konsulära banan, hade han under en månad skött ett förordnande med generalkonsuls namn, heder och värdighet. Och detta var ett minne, som sedan, då allt sjönk undan omkring honom, steg fram i strålande ljus. Och så utnämnde han sig själf till generalkonsul i fantasiens rike. Men i mantalslängden stod han som f. d. e. o. tjänstemannen Sigurd Ström. Detta hindrade inte att han bar sitt hufvud högt, och att hans lilla lifranta räckte till att skänka honom de blygsamma njutningar, hvilkas värde den trista hvardagsomgifningen förstörde och fördjupade. Ty han var i själfva verket en anspråklös och beskedlig själ, fast han snörfnade med halfslutna ögonlock och klämde en monokel i ögonen, då han unnade sig en kopp kaffe på Hasselbacken någon ljufilig sommareftermiddag.

Fräulein, som kommit nära den åldern, som blygsamt skrifver "svar till 30 år" i giftermålsannonserna, gaf lektioner i det germanska tungomålet och var förresten en fruktansvärdt aktningvärd människa, som

STOCKHOLM

„AF“ K. G. OSSIAN - NILSSON „

En krona af ljus,
du sköna,
från glimmande hus
sågs kröna
din hjässa, när fåget ur natten
framgled i ånga och brus.
Men endast en dröm
kan hvälfva
den syn, i din ström
sågs skälfva,
när Ägir sin krona af vatten
räckte dig älskande öm.
Kring brokiga ädelstensrader
jag hörde som sång af najader,
hyllande Östersjöns drottning i kor
och Mälarens kungliga stad.
Det var som en dröm i min hjärna.
Det var som en glans om en stjärna,
stjärnan, där Venus den skiftande bor
i världsrymdens böljande bad.

Då klang på en gång
härinne
af svarande sång
mitt sinne;
då lyste det lyckliga ljusa,
natten begravt i sitt fång.
Jag åldras i höst
och skyar,
men skönhjetens tröst
förnyar:
en stråle ur dvalan kan ljusa
tron i mitt domnade bröst.
Du syn i den höstliga natten,
du hägring i speglande vatten,
sannökt om stränder, som pärla i
glans,
och böljor, som susa af sång:
i tystnad så länge du väntat,
blott stundom i ögonen gläntat,
lysten att lösas ånyo i dans
och födas i värser en gång!

Jag sjunger ditt tof,
du väna,
den ständigt ett hof
skall tjäna
och ständigt en sångare sjunga,
väckt af din syn, om han sof.
Jag sjunger ditt pris,
du ljufva:
hur moln eller dis
må rufva,

du är den evinnerligt unga,
läftsinnigt leende vis.
Det muntra, det nyckfulla hjärtat,
det sände mig pilar, som smärtat —
själen, som lifvar ditt anletes drag,
är släkt med din glittrande ström.
Du syster af vågor, som brinna,
min kärlek, min afståndsgudinna,
ömsom jag hatat ditt spotska behag
och ömsom dig smekt i min dröm.

En krona af sol,
du sköna,
jag såg på din stol
dig kröna,
när dagen om skuldrorna bredde
manteln af purprad viol.
Ett löje af satt
och snille,
sågs leka i allt,
du ville,
som nöjdes du ej, du förledde
alla med blott din aestaff.
Det lyste på mödor och lekar,
på Djurgårdens höstliga ekar,
röda af minnenas flyktiga gull
och hvälfda om skuggornas stig.
Det lyste på kors och på grafvar,
på klingor och speksar och glafvar,
svängda för Östersjöns Hēlenas skull,
som äggade ständigt till krig.

Du Nordens klenod,
o drottning,
som pröfvat vårt mod
i brottning
om platsen vid sidan i stolen
redan i sekler af blod:
blott hvitare hull
med åren,
blott gulare gull
i håren,
blott skätmskare töje mot soten
vann du på seklernas muff!
O du med ditt lekande hjärta,
med minnen och drömmar så bjärta,
klingorna lyftas till ed och till slag
för dig och din speglande ström!
Du syster af vågor, som brinna,
vår stolthet, vår afståndsgudinna,
alla vi hylla ditt drottningbehag
och famna ditt namn i vår dröm!

K. G. Ossian-Nilsson.

sydde sina kläder själf och lade ihop öre till öre med den skarpa blicken oafbrutet riktad mot framtidens fattiga orkeslöshet, hvilken obevekligt hotade, om hon inte sträfvade, sträfvade... Hennes enda verkliga njutning var att förakta andra — deras lättsinne, slöseri, ungdom och för henne oförklarliga möjligheter att trots allt klara skifvan. Tyskland älskade hon, som man älskar något, hvilket aldrig kommer igen, och Sverige hatade hon som man hatar något, hvilket man mot sin vilja är bunden vid. Med hänsynslös energi utkräppte hon af fru Fahlberg alla sina "rättigheter" för inackorderingsafgiften. Men fru Fahlberg ansåg sig ändå inte ha rätt att förlora henne.

Hvad provisor Holmberg beträffar, var han olycklig nog att vara en apotekare med passiv poetsjäl. Kinakapslar, acetylsalicylsyra och tinct. morb. uppfattade han som sitt hårda öde, men poesien hängde öfver honom som en ännu grymmare makt. Ty han kände den fylla sin själ, men han förmådde icke forma ut dess lidande på papperet. Han afskydde gröt och älskade katrinplommon. Af det ena fick han mer än han ville ha hos fru Fahlberg, af det andra så litet, att han trots sitt timida väsen många gånger kände vreden hetta inom sig. Provisor Holmberg var med andra ord ett barn, som log svärmodigt både mot ljuset och mörkret.

Bland dessa människor, som kände till hvarandras vanor på pricken och trodde sig också känna hvarandras tankar, gick fröken Syrenius omkring oförklarlig, oätkomlig. En stillsam dåre, förkunnade generalkonsuln. En intressant människa, lyckte provisor Holmberg. Fräulein åter brukade mumla några skarpt framhvästa glosor om ärfilig belasting och ett tvetydigt dubbelf. Men då blef alltid fru Fahlberg ängslig och lade sin knotiga hand på fräuleins arm med ett lugnande: Så, så! Ty fröken Syrenius betalade utan att blinka den högsta inackorderingsafgiften för det kallaste rummet och aldrig hade hon sagt så mycket som ett knyst, inte ens då man flera dagar glömde att elda hos henne. Fru Fahlberg trodde sig veta att hennes bästa inackordering var rik, men att hon bar på en stor sorg för hvars skull hon underkastade sig en frivillig botgöring. Arten af denna botgöring var emellertid en fråga, hvilken ständigt stod på spänn i huset. Den var äventyret, som jagade dessa människors tankar in på skilda men dock lika intressanta banor. Hvad hade hon att beställa som dref henne ut i alla väder och sällan återförde henne före den tidiga morgonen? Det var icke värdt att fråga, ty fröken Syrenius afklippte all nyfikenhet med sin slutna mun, ett flyktigt, till hälften gäckande, till hälften svärmodigt leende, hvilket hastigt drog öfver hennes tunna läppar. Fru Fahlberg hade någon gång försökt att anlägga beskyddande, moderliga synpunkter, hade bedt henne tänka på sin hälsa och i trefvande, försålliga vändningar sökt drifva sin mystiska gäst in mot väggen i en återvändsgränd. Men förgäfves. Fröken Syrenius brukade bara skaka på hufvudet, och så gled hon ut i natten, svept i samma gråa kappa, som hon använde alla årstider och i hvarje väder. Både fräulein och provisor hade försökt att hvar på sitt håll spionera på den mystiska människan. Men tyskan hade kommit hem, surrande som en bälgeting öfver de förolämpningar hon blifvit utsatt för under sin nattliga promenad i det för sin ridderlighet så bekanta Stockholm. Den lille apotekaren hade följt henne som en skugga gata upp och gata ned, han hade sett henne stanna och lyssna in i mörkret men så i ett nu hade hon liksom slukats

upp och han måste återvända hem utan annat intryck än att fröken Syrenius måste ha en "mission" — men hvilken, det blef den nu mer än förut ständigt eggande frågan i fru Fahlbergs pensionat.

I dag knöt sig i tysthet intresset dubbelt kring detta spörsmål. Skulle fröken Syrenius ut också på julafton? Förra julen hade hon legat sjuk och detta vara andra året, hon njöt af pension Fahlbergs hemlif. Särskildt fräulein hade kokat upp sig till en indignation, som lifligt hoppades att just det skulle inträffa, som hennes moraliska harm uppreste sig mot. Men hon visste också hvad hon skulle göra, när det inträffade. Med värdigt och förkrossande lugn skulle hon resa sig, hennes utsträckta pekfinger skulle göra två bestämda rörelser och iskallt skulle hon så inför den bleknande fru Fahlberg dekretera: "Antingen hon eller jag! Nu kan det vara nog! Jag vistas inte en timme under samma tak som denna kvinna, om hon inte stannar hemma i afton." Fräulein hann inte att vidare utmåla för sig den njutningsrika fortsättningen, ty i samma ögonblick, som hon i sina tankar förkrossade både fru Fahlberg och hennes skamligt gynnade hyresgäst, reste sig fröken Syrenius och framhvisade sitt tysta godnatt. Verkan af detta väntade, men ändå oväntade uppbrott lade sig som en iskall och förlamande hand öfver sällskapet. Fru Fahlberg tappade stickan, som hon skulle tända det första ljuset i julgranen med. Generalkonsuln lät "Äfventyrens värld" dansa ned på den trådslitna mattan. Provisorn, som suttit på sin näsdukssnibb, reste sig så hastigt att näsduken blef en rutschbana, på hvilken den lilla hög studenthafre och fikon han lyckats smussa ned som hjälpproviant, dansade ned på golvet med obarmhärtigt corpus-delicti-buller. Fräulein blef grönbek, men hvad hon så gärna som sitt lif ville säga, fastnade som en stor hård bulle i halsen på henne...

Men under tiden gled fröken Syrenius ut i tamburen, kröp in i sin gråa kappa och försvann som ett andeväsen utför trapporna. När porten slog igen efter henne, drog hon ett djupt andetag. Den lilla gestalten tycktes växa. Det apatiska uttrycket i ansiktet förvandlades till en fast och glad beslutsamhet; och de annars inåtvända ögonen fingo en skarp och forskande glans utåt. Rundt om henne brusade ännu de sista ackorden af julaftonens bestyr och förberedelser. Ifriga människor rusade förbi, fullastade med paket och korgar. Butiker kastade ut sin med alla lågor mobiliserade ljusprakt. Men ingenting af all denna julens brådsakande högtidlighet gjorde intryck på fröken Syrenius. Det var icke något af julen hon sökte, icke ens sin jul hon letade efter. Hon endast började denna afton som så många afnar sitt egentliga lif. Ty fröken Syrenius hade af en befallande makt fått en kallelse, hvars hemlighet gömdes i mörkret. Hon ensam hade fått ögon, hvilka kunde se det andra icke förmådde skönja. Hon ensam förstod att afläsa sammanhanget mellan till synes betydelselösa episoder. Hon ensam bar i sitt inre den rättfärdighetens forskarande, som fått till helig uppgift att blotta de skumraskets gärningar, som polisögat och polisförståndet var för trubbigt att falla. I årtal hade hon nattligt ströfvat kring Stockholms gator — spejande och uppdagande, och lika oförtrutet hade hon genast på poliskontoret rapporterat hvad hon fått se och veta. Först hade man följt med henne ut. Man hade letat efter de spår, hvilka hon såg som klara ljusvägar genom mörkret. Men när hon sedan pekade, skakade de uni-

formsklädda bara på hufvudet. De sågo ingenting, förstodo ingenting. Hon gick från den ena röda lyktan till den andra — hon utvecklade öfvertygande för allvarliga öfverkonstaplar inne i hvitrappade rum att just nyss hade i det och det hörnet planlagts ett brott, hvars detaljer hon radade upp med en välfalighet, som kom de yngsta konstaplarnes lätta hånlojen att flyta ut i en stilla beundran för denna underliga kvinnliga Conan Doyle, som kunde fantisera ihop så spännande saker. Det dröjde icke länge förr än hon blef den nattliga figur, som man alltid väntade på kontoren. Hon blef det lefvande kapitlet ur detektivromanen, som icke hade någon verklighet bakom sig, men fick sin eggande spets af den lilla gråa kvinnans aldrig slocknande, nästan fanatiska eld. Med anlagdt allvar skref man rapporter öfver blodiga mordgärningar, skickliga bankplundringar och rysliga öfverfall. Efter hennes berättelser var Stockholm de hemliga förbrytelseernas metropol och dess poliskår den mest fröga och blinda i hela världen. Ibland kunde det hända, att den vakt-hafvande var i dåligt humör, och då vägrade han vresigt att taga någon befattning med rapporterna samt bad fruntimret draga så långt vägen räckte. Men detta imponerade icke alls på fröken Syrenius. Med sammanbitna läppar dröjde hon kvar, om det så var ända till morgongryningen, men hon gick aldrig förrän rapporten var uppsatt...

På morgonen stod det hela bara som en dröm för henne, och dagen lefde hon med en sömngångares överkliga rörelser och domnade tankar...

— — —

Julaftonen blef natt, och fröken Syrenius irrade gata upp och gata ned, spejande, lyssnande och granskande. Men — o, under — hon såg ingenting, hörde ingenting. Allt var så tyst och stjärnorna tindrade lugna och vänliga öfver henne. Hon gled in i de mörkaste gränderna, men endast en och annan råtta eller katt sprang i vägen för henne. På afstånd hörde hon visserligen röster, men när de kommo närmare, ljödo de så fredliga och muntra, att hon kände sig fyllas af en onämbar ångest. Hvad hade hänt henne? Hvad var det med henne? För första gången på mycket länge kände hon sig orolig och beklämd. Hon smög förbi de leende och hälsande konstaplarna i gatukorsen med en känsla af blygsel. Makten hade vikit ifrån henne. Hon kunde icke se längre! Dödstrött smög hon sig längs husväggarne. Gudskelof, där skyttade en röd lykta. Med darrande hand vacklade hon in. Framför bordet i vaktrummet satt en af hennes äldsta bekanta — en bister gammal öfverkonstapel med gråsprängda mustascher. Men i dag var hans ansikte mildt och det lyst under de buskiga ögonbrynen.

— Nå, hvad har det hänt för rysliga saker i natt, lilla fröken? frågade han vänligt och satte fram en stol åt den lilla kvinnan i den outslitliga gråa kappan.

Fröken Syrenius sjönk tungt ned på stolen. Hennes ögon stirrade liksom döda långt inne i hufvudet. Läpparne rörde sig som ville de tala, men plötsligt föli den gamla ihop i en häffig snyftning, ristande henne från hufvud till fot. — Det finns ingenting — ingenting. Allt är slut — slut — slut, kom det sedan förtvifladt, hjälplöst.

Då reste sig öfverkonstapeln och lade sin stora hand öfver fröken Syrenius' små darrande händer och sade som man talar till ett litet barn: Kära, lilla fröken — det är ju julafton i dag, och då har det onda permission. Vet hon inte det.

"KRISTI SKÅL". Julscen från ett borgarhem i Stockholm på 1500-talet. Originalteckning för Idun af P. Lindroth.

Julen i Stockholm för 100 år sedan. — För Idun af — d:r CARL FORSSTRAND.

DA STOCKHOLMARNE i början af december år 1813 beredde sig att fira julen, skedde det under en gladare stämning än de närmast föregående åren. Visserligen var den politiska ställningen fortfarande brydsam och det ekonomiska tillståndet bekymmersamt. Men man hade dock hunnit hämta sig efter motgångarna i finska och pommerska kriget, revolutionen 1809, tronföljarevalen Fersenska mordet och andra uppskakande tilldragelser, många förhoppningar om bättre och ljusare tider hade knutit sig till kronprinsen Carl Johan, och man hade under hösten med hänförelse och under ärelystna framtidsdrömmar läst avisornas underrättelser om slaget vid Leipzig och hans andra framgångar på tysk botten. Det var bara skada att h. k. höghet fortfarande måste vistas utomlands och ej kunde vara hemma under helgen, ty i stockholmarnes julfirande ingick då liksom nu vanan att uppmärksamma och glädja sig åt den kungliga familjens julfirande, och med den gamle och skröplige kung Carl XIII och hans fordom så glada, men numera af krämpor ansatta gemål, ävensom prinsessan Sofia Albertina, de enda af den gamla dynastien, som funnos kvar, kunde man ju knappast räkna. De lefde mest i sina minnen och visade sig sällan ute. Man fick nöja sig med att kronprinsen snart skulle komma hem, hålla parader och sätta lif i spelet, ibland hade man sin ögonfägnad af arfursten, den unge vackre prins Oscar, och för resten lade julbestyren i så hög grad beslag på tankar och krafter, att tomheten och stillheten i kungaborgen trädde i bakgrunden.

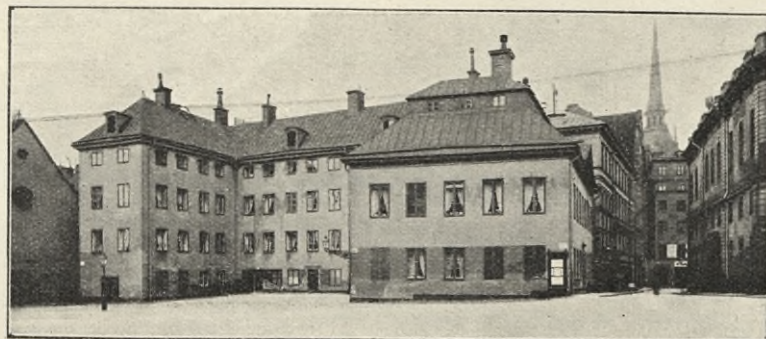
En jul i gamla Stockholm var nämligen något helt annat än nu för tiden, då så godt som alla helgens förnödenheter köpas färdiga hos bagare och malvaruhandlare och många af de gamla julsedvänjorna kommit ur bruk, dels därför att lifsintressena blifvit andra och olika, dels därför att mycket, som förr var trefligt, numera hufvudsakligen är "besvärligt". Så tänkte eller fingo ej husmödrar och andra vederbörande tänka för hundra år sedan, och försätta vi oss i inbillningen till något typiskt stockholmshus under de närmaste dagarna, ja, veckorna före jul, skola vi finna, hur där rådde ett vida mångsidigare och verksamare lif än i våra dagar.

Farfar och farmor voro nygifta och hade slagit ned sina bopålar i Indebetouska huset vid Slottsbacken, detta gamla oregelbundna hus, som hade så många minnen från gångna tider. Här hade ju fordom den k. örtagården varit belägen, här hade Stockholms första poliskammare under den ryktbare Henrik Liljensparre haft sina lokaler, här, ute på gården mellan flyglarna, hade kanske Bellman fungerat vid Nummerlotteriets dragningar, här i närheten låg Bollhuset, där Gustaf III:s teaterfolk skördat så många triumfer. Men farmor, unga frun, hade ej mycken tid att tänka på omgifnin-

Julmarknaden på Stortorget i Stockholm. Efter en teckning i Ny Illustrerad Tidning år 1866.

garna. Nu gällde det framför allt att få allt i ordning till helgen. Storstöket var i full gång i den lilla vackra våningen med de djupa fönstersmygna, de gamla möblerna, som gått i arf i släkten, familjeporträtten och kopparslicken, som återgäfvos scener ur rokokons ystra lif. I den rymliga bagareslugan på nedra botten i högra flygeln bakades och bryggdes. Det kraftiga hembryggda ölet och hvardagsdrickat, julkulsarna, det doftande vörbrödet, de sura limporna, grisarna och bockarna och all den andra pepparkaksståten för julgranen, skinkan och den salta bringan, sur- eller grönkålen till juldagsmiddagen, luffisken till julafton — allt skulle man tänka på och göra redo och farmor hade brådtom bland pigor och hjälpmadamer, medan farfar bryggde dragonpunsch och bischoff och tog sig en tripp i Storkyrkobrinken för att hos kryddkrämaren köpa "nyss inkomna färska citroner". Där kunde han också få fina vita vaxljus och kosta på sig en flaska "Essence de Rose, mycket rar", till julklapp åt far-

Indebetouska huset vid Slottsbacken.

mor. I Wiborgs boklåda funderade han äfven på ett miniatyrporträtt af kronprinsen, men det kostade 100 rdr. riksgäld och var för dyrt för hans villkor. Men frestelsen att förvärfva något af de "phosforiska eldon utan friktion och termoflaskor, som lysa i mörkret, utan fara för antändning", kunde han ej motstå, och till egen förlustelse köpte han också den nyss utkomna pamfletten "Jernburen eller julklapp till Napoleon". Så mötte han sin vän fältkammaren, som föreslog en "Stenborgare" och en promenad ut i sta'n under den vackra vinterdagen, och då farfar kom hem, lagom till middagen med finkelnubben och juldoppet och den härliga, hemgjorda korfven, såg han mystisk ut. Ty i första klädståndet vid Regeringsgatan hade han åt farmor köpt "en veritabel engelsk s. k. Working-Dish eller på svenska ett komplett skrif-, sy- och ritschatull med alla därtill hörande artiga inrättningar", hvilket blifvit till salu inlämnadt i ståndet och verkligen, såsom i annonsen i Dagligt Allehanda angafs, var "en artig atrapp till ett bättre fruntimmer på julafton".

När denna slulligen var inne, var allting klappadt och klart; det glänste från koppar, mässing och silfver, i kök och försluga doftade enriset på golvet, i saln stod granen pyntad och fin med godsaker och grannlåt, i förmaket var tebordet dukadt med grandonkels fyrkantiga kinesiska koppar, kandelabrar och stakar hade fint, krusadt papper i stället för manschetter, och nu kunde svärmor, syskon och mostrar när som helst få komma. Men först skulle man ner i Storkyrkan till aftonbön och sedan göra en tur i julmarknaden. Hur både roligt och vackert var det ej att vandra en stund mellan stånden, i det glada, bullrande larmet, mellan de höga husen vid Stortorget, att titta in i de mörka grändöppningarna, beundra Börsens hvita marmorfasad och göra de sista inköpen: granna hufvuddukar åt jungfrurna, trädockor och bomullsfår med förgyllda horn åt madam Larssons småttingar, ett par nya sämskskinnsbyxor åt Calle, husdrängen.

Så kom julkvällen med tedrickning och mycket krusande med "söta moster" och "söta kusin", ett litet parti triset i farfars rum med onkel Stierncrants och fältkammaren och ångande punsch, supén med bringa och luffisk, risgröt och mandelbakelser eller kleneter, mumma och portvin och slutligen julklapparna med många öfverraskningar och roliga rim. Och så skildes man, när tornväktaren i Storkyrkan tutade elfva, med många "god natt" och "god helg", för att på juldagsmorgonen efter en kopp varmt kaffe med kugar och kakor gå i ottesången, i Sankt Nikolai med pastorsadjunkten Hällenberg, eller ända bort till Clara, där hofpredikanten Colliander ledde andakten. Vid hemkomsten stod frukosten färdig med flobbröd, kall skinka, pressylta, julöl och åtskilligt annat godt, och efter denna bastanta kost var man redo att i Storkyrkan eller Slottskapellet höra på eller slumra till en stund vid pastor primarius Drysens eller hofpredikanten

Tunelius' utläggningar af dagens text. Sedan var farfar mogen för en liten patience, medan farmor ledde de sista anordningarna för middagen, helgens största gästabud, för närmaste släkten med all den traditionella julmaten samt stekt tjäder och smörtårta och grundliga libationer och oändliga skåttal.

Under de följande dagarna och långt in på nyåret fortgingo släktbjudningarna och de materiella njutningarna, men man hade också tid att tänka på förströelser utomhus. På annandagen var farfar sålunda tveksam om han skulle bevista sällskapet N. E. T. W:s assemblé i Kirsteinska huset vid Clara Strandgata eller föra sin unga fru till Amaranterens bal på Börsen, men så beslöt man sig för att i stället gå på Operan och se "Cendrillon" och i hufvudrollen beundra den gudomliga mamsell Frösslind. "Friskyttan" och "Värmlänningarne", senare decenniernas så lockande annandags-program, funnos nämligen ännu ej till, men efter allt att döma kunde Etienne's och Nordfors' féeropera med musik af Isouard och dans af Deland glädja sig åt lika stor popularitet. Till omväxling hade man på Komiska teatern lustspelet "Den tyska baron", och tredje dag jul gafs å k. Mindre teatern "Tom Jones i London", drama i 5 akter, och därefter "Slotterölet eller kronofogdarna", komedi-vådeville i 3 akter. Men barn och tjänstefolk gingo kanske hellre till huset n:r 4 vid Svartmangatan, där på nedra botten visades "Camera optika med briljanta illuminationer, kulörer och förändringar" och där man bland annat fick beskåda "Kärleksgudinnan Venus, sjöguden Neptun, vattenkonsten i Florens, vishetsgudinnan Minervas tempel, morgonrodnan Aurora, Jupiter, kejsar Napoleons kröning och dess kröningsprocession, den stora bataljen vid Leipzig mellan de allierade makterna och fransmännen samt stadens öfverlämnande till h. k. k. kronprinsen af Sverige, utaf en fransk general utanför Wittenbergsporten" o. s. v. På juldagen fanns också tillfälle att i Schönbergska huset få se "Frälsarens krubba i Betlehem jämte gamla och nya testamentet uti transparenta taflor", ett verk som var "ganska nyttigt att befrämja ungdomens undervisning i kristendom".

Den 29 december voro farfar och farmor med i stora börssalen, där den välgörande och glada Narcissanerorden firade sin högtidsdag med dans och supé — kanske för sista gången, ty sägna förmåler, att sällskapet skattmästare ungefär vid denna tid tillägnade sig och rymde med kassan, hvar efter det var slut med Narcissanernas samkväm.

Mamsell Frösslind på äldre dagar. Efter ett oljefärgs-porträtt i Kungl. Teaterns artistfoajé.

Af HENNING BERGER.

IN BLASIG LORDDAGS KVÄLL I oktober mötte herr Danielsson från Eskilstuna sin vän herr Sjövall, hvars mamma hade ett kafé vid Norrmalmstorg och hvars bekantskap han gjort en klubbafkon uppe på kontoristföreningen nere i stan mellan broarna. Sammanstötningen skedde i hörnet vid Smålandsgatans mynning, och Sjövall, som kom ut från Gillestugan med uppslagen krage, men oknäppt rock och stormen lifet på sned utbrast:

— Ståru här i hörnan midt i blåsten, det var en djäfla tur — saken är den — nej, vänta lite —

Herr Sjövall började knäppa öfverrocken, som var gulbrun och mycket kort, sörmanskt engelsk till utseendet med hornknappar och breda sömmar, men säkerligen sydd i Sverige. Han vinglade litet osäkert och från hans mun utgick en ganska stark anda, sammansatt af biffstek, lök, soja, tyskt öl och punsch. Med hemlig beundran och en smula fasa iakttog herr Danielsson sin vän och yrkeskollega. En sådan kostym hade endast vissångaren i Berns make till. Djupt urringad väst, som visade ett rutadt skjortbröst, i hvars midt satt en blank knapp, stor som en medalj. Skjortkragen var flera centimeter hög och till den hörde en oerhördt bred, svart rosett, i hvilken stuckits en nål med slipad glasdiamant. De blågrå byxorna hade ränder och svarta sidenrevärer, men dessutom höga uppvikningar, som voro satingfodrade! Och så bar vännen Sjövall en gigantisk käpp, hvars krycka var nästan lika lång som underarmen!

— En djäfla karl, tänkte Danielsson, en giggelschenlleman — fäng dö säckel...

Och omedvetet började han nynna en slagdänga från varietéerna:

"En förbaskadt stilig herre är min vän herr Lindemann..."

Detta väckte herr Sjövall:

— Asch, nu har dom fått nya kupletter — djäftligt piffiga. Har du hört Kvinnor och champagne?

Han gnolade:

"Att vara med om sån kampanj..."

Plötsligt blef han allvarlig, tog Danielsson i knapphållet och drog honom ett stycke åt sidan. Mellan Karstens brödbod och den svarta, gapande inkörsporten till Schubertska plåtslageriet stannade han under en

fladdrande gaslyktslåga och sade höglidligt i underton:

— Kan jag lita på dig som vän?

— Jaa, hviskade den andre tillbaka, men kände i detsamma en rysning längs ryggraden.

— Riktigt, fésståru, riktigt? Det kan gälla lifvet, ja, mer än lifvet, äran, fésståru. Ära! Tänk på det!

En vision, dunkelt och oredigt hopväfd af förfalskning, mista plats, polis, Långholmen, komma i tidningen, olyckliga föräldrar, skam, Amerika, förtviflan och slulligen lungsof, vansinne och död, (som han läst i en medicinsk annons) drog genom herr Daniels sons själ och fick hans pomaderade hår att resa sig under Lejahatten. Det vore bäst för honom att rycka sig lös och skubba — skubba — gno som bara fan, tänkte han. Sjövall var en Mefistofeles — blek och med uppvridna mustascher. — Han hade till och med en monokel i västfickan, visste han. Men ljusad som lammet inför boa kontraktor, eller hvad den fan heter, står jag här, kände han och bleknade af spänning och förskräckelse.

— Hvad i jösse namn ä det? slammade han.

Herr Sjövall sväljde. Det var som om orden fastnade i halsen på honom.

— Det är, mumlade han tjockt, det är — det är bara det att — att i morgon blir jag häktad.

Den vision, som nyss fågat genom bokhållare Danielssons inre, återvände, men denna gång med realitetens styrka. Häktad! Ovillkorligen tänkte han på Fäderneslandets beryktade domstolsafdelning.

— Hvarför? framskallrade han mellan tänderna.

Men herr Sjövall brast omotiveradt i skratt.

— Höhöhö, skrattade han och det var en egendomligt hård och konstgjord klang i detta skratt, ungefär som om det framstötts af en mekanisk docka. — Höhö. Om bror bara vill göra mig en liten, liten tjänst, så behöfver det inte alls vara så farligt. Men låt oss tala om det, för resten. Jag måste ner på kontoret och jag vill inte gå ensam. Följer du med?

— I kväll? På kontoret? Men jössus, klockan är ju elfva!

— Ja, än sen då. Vi tar åk här på torget och uppe på kontoret har jag skåpvaror. Du

får göra mig denna tjänst — som vän, fästarru.

Och han tog utan vidare herr Danielsson under armen och började hvissla La Paloma.

Det var egentligen spännande. Svarta skyar jagade hvarann under firmamentet. Detta ord, firmamentet, var hemlighetsfullt och lockande som hela den stora hufvudstaden. Och så svarta skyar och en blek oktobermåne — Danielsson tänkte på Hyrkuskens berättelse och En skådespelares äfventyr, men också på den stora häfvesromanen New Yorks mysterier, som hans mor prenumererat på i hopp om att som premie för sitt fålamod erhålla en kaffeservis med sista häftet. Nu var han själf hemfallen åt ett nattligt äfventyr, Gud vet hur det skulle sluta.

Sjövall föreföll honom som en sällsam och farlig äfventyrare — han är bång vangvang, tänkte han.

— En kärra! skrek herr Sjövall och slog med käppen mot den uppfällda suffletten så att det smällde i lädret. Samtidigt kastade han en hastig blick åt Bångska huset mot moderns kaféfönster, hvars gula gardiner ännu voro upplysta, ehuru halfluckorna satts för.

— Ä' de äkta araber, fullblod, hva? fortsatte han och petade med doppskon på de gamla krakarna, hvilkas krubba kusken hasade åt sidan sedan han vikt tillbaka fotsocken. — Kör till Lejonbacken — eller stanna vid Logårdstrappan — nej, kör fram till Telegrafan.

Och han föste in bokhållar Danielsson i droskan, hvars hjul redan skramlade öfver kullerstenarna kring vattenposten. Två slitna knappar i kappsleifen glodde från bocken som ett par vargögon under sufflettbrättet.

Sjövall drog på ett par blodröda handskar och fick upp en ask cigarretter. Bägge bolmade efter fändningen som lokomotiv och vagnen svängde i kurvor och hörn vid den bekmörka Kungsträdgården för att undgå en argsint ringande hästspårvagn, så att de skakades mot hvarandra och gnistorna yrde öfver läderfållen. Det var på sätt och vis som att åka i eget ekipage — två unga parisare ilade i deras snabba fölång (Danielsson var ej säker på hvad detta verkligen betydde) öfver bullevadden... Sjövall hette Gaston, men själf hette han Xavier de Montepin — hvilket gudarna allena visste hur det uttalades.

— Karl XII är en jäkla bussig kvinna, sade herr Sjövall, då de krökte vid Arsenalsgatan och sågo Jakob sticka upp som en dunkelgrå jätte, — stor fästass, men hvilka härliga former! Och då den lille bokhållaren bara gapade, förklarade han att uppapperskorna på Gilleslugan voro klädda i karolinska dräkter och en af flickorna kallades Karl XII.

— Det bryter in en ny tid, sade han. — Allt blir modernt. Hvem fan bryr sig om att äta kräftor och slå käglor på Strömsborg numera? Har du sett grottan och rokäckokaféet hos Jones? Men det ä' dyrt, fästass...

Denna reflexion nedstämde honom synbarligen. Han muttrade något oförståeligt om Gustaf Adolfs byst, men teg därefter under det de rullade öfver Norrbro, hvars hvalf ekade af Strömmens brus. Slottet låg mörkt och kajerna nedanför ännu mörkare. Basaren liknade en bastion och bortåt Blasieholmen lyste enstaka lyktor som aflägsna skeppslantärnor öfver en vid fjärd. Danielsson kände en ödslighetens ångest. Han var främmande, och äfven friheten från hemmet förekom honom med ens obehaglig. Det stora järnvarukontoret vid Vasagatan, där han volonterade, var hemskare än fabriken i Eskilstuna lilla bokföringskrypin. Vakten vid skyllerkuren, hopkrupen i sin kappa och

med blänkande bajonett, stenstolparna med girlander af tunga järnkedjor mellan sig, backens öken, krönt af Tandpetaren likt ett hotande höjdt ofantligt pekfinger (lagens hand, föll det honom in), vinden som ljöt till och klockan, som slog halflag med mullrande nattstämmor i både Storkyrkan och Tyskan — allt verkade olycksbådande och dåligt varsel. Också Sjövall tycktes ruskig till mods då han betalade droskan, han såg upp mot den lysande raden af fönsterrutor i öfversta våningen af verket och ville slå in på Osterlånggatan, i hvars prång flackade ett mattgult sken, som föll på en slinkande bekvämlighetskur. Men Danielsson hade redan beslutsamt vikit om hörnet med anslagstaf-lorna, skärmlampornas ljus lugnade, och väderlekstelegrammen och de meteorologiska kartorna och tabellerna liksom kopplade kontakt med morgondag och ärligt arbete.

— Safans blåst, fräste herr Sjövall förargad, nu får man snart lägga sig till med vinterrock och stampa sommarjycken. Raska på lite!

Skeppsbron låg i rak linje, som bröts i trubbig vinkel vid Bomslupstrappan, ödlig, tom, med svarta grändslup till höger och tullängor till vänster. Hus och pressännings-täckta varor tycktes stelnade som gjutmassor, långt bort findrade en grön och en röd prick — det var kanske sista spårvagnen norrut. Ovillkorligt vände sig den lille kontoristen om — han bodde långt uppi Vasastan, det här bar åt helsike! Men då förekom det honom att Gustaf III sträckte ut sin bronsarm och pekade på honom i stället för åt Slottsbacken, och han muttrade, liksom nyss Sjövall, något om en jäkla byst...

De traskade förbi portar med alla slags grosshandelsskyltar, den ena öfver den andra, målade, textade, emaljerade, af mässing, af trä, af bleck, i svart, i hvitt, i guld. Där funnos alla sorters kontor, skeppsklärerare, ångbåtskommissionärer, kolonialfirmor, spannmålshandlare, importörer och exportärer, stadsmäklare, växelbyråer och emigrantagenter. Och som oaser i denna materialistiska rad en cigarrbod och ett par källare, där det ännu skramlades med gafflar och glas och luktade arrack och romtoddy. Och från en liten underjordisk butik steg ur svalen, upp för halsen, hvars stentrappa hade en böjd ledstång af järn, en doft som väckte minnen om vikar och sund, guppande flöten och aborrstimm — där hängde ett ankare och en fågrulle och block och bojar och taljor, och doften, den var segelduk, furuvirke och fernissa.

Men dessa skärgårds- och kanotfantasier fingo en bråd ändalykt, i det att herr Sjövall tämligen oförhoppandes skuffade sin vän in i en hörnport vid en liten smal gränd, som hade en öfverbyggnad från hus till hus liksom riksbanken. Från ett magasin med uppslagna luckor hängde en kätting och som afvisare stod en gammal kanon, nedsjunken ända till lavelthållarna och med mynningen upp. Danielsson ryggade häftigt tillbaka, ty ur murens djupa skugga kraflade ett människobytt fram med en hvit svampnäsa i ett rynkigt och rött brännvinsansikte. Ogonen gråto sprit och blinkade som blindas.

— Bli inte haj, det är bara busen Lake, sade Sjövall, djäfla hamnbuse...

Han låste med besvär upp en port och de trefvade sig in i gången, som var halffylld af kaggar, fjärdingar och lådor, hvilka utsände en frän och skarp lukt af rökt lax, saltad sill och torkade hudar. Med detta blandades aromen af råttobak i balar, lakrits i kistor och konserver i burkar. Danielsson, som var van vid plåtkolfvar, spiklådor och ribbade maskindelar höll på att storkna. Men vännen

lyste med en fändsticka uppför en krokig gammal stentrappa, i hvars bastanta kors-hvalfsväggar sulto små järngallergluggar. Patentlåsets klick och en gaslågas hväsande gjorde slut på all tvekan, genom en tjock ekdörr kom man direkt in i ett mycket stort men lågt rum. Och här fanns intet mer mystiskt. De höga pulpeterna med räcken för böcker och sina platta glasbläckhorn öfver klaffslutningarna, som täcktes af den obligata nordledtska månadsalmanackan i rött läskpapper; skrufstolarna, papperskorgarna, de gula skåpen för kläder och skriftermaterialer, Thules och Sveas väggkalender, Sveriges karta, kopiepressen och den flata blecklådan med fuktningsslinna och oljebladen bredvid porlinssskålen med penseln — alltsammans var på pricken likt alla andra kontorsinteriörers detaljer. Men en gul dörr förde in till ett inre rum och dit vinkade nu herr Sjövall sin vän från småstaden.

— Här fästarru, sade han, sitter göbben.

Den unga bokhållaren såg sig omkring.

Det var ett ovanligt rum för att vara kontor. I taket sväfvade änglar — tämligen nedrökta och smutsiga änglar — och öfver dörrkarmarna voro ornament med frukt-korgar, blomsterkransar och långa trumpetor. I själfva dörrspeglarna syntes halft utplånade målningar — en var ganska tydlig: ett tempel på en rosenhöjd. För öfrigt bukade rummet svagt så att det kom att likna en oval, och fönsternischen, hvilken var målad i grönt och hvitt, var så djup att man kunde gå in i den. För fönstren sulto hvita innerluckor och de voro af järn med långa smala regler.

Men annars var det kontor. På en hylla med fack funnos proffer i lärtfåsar, glasflaskor och bleckburkar. Allt numreradt och etiketteradt. En samling rör tycktes innehålla oljor. Och i fönsterkarmen voro viktualieprofven hopade i hög, det luktade kryddbod och specerihandel. På väggen hängde på skarpa nålar och i mässingsklämmare fakturor, räkningar, konnossementer, fraktsedlar, speditjonslistor, Hamburg- och Riga-noteringar, samt Köpmansföreningens, och andras, marknadsberättelser.

— Sitt, sitt! ropade Sjövall och pekade på en stor, svart lädersoffa, nu ska' vi först ha en tankställare —

Han öppnade till Danielssons häpnad grosshandlaren skrifbord med en egen nyckel och plockade fram ur de små sidoskåpen flera cigarrlådor och två buteljer. Därefter hämtade han ett par dricksglas från brickan vid dörren, där vattenkaraffinen hade sin plats på en kommod, i form af en sockel, och torkade af dem på en handduk.

Då han mötte sin gästs halft generade blick, sade han:

— Göbben är det en väldig snits på — han sa: Om herr Sjövall vill bjuda sina vänner och affärsbekanta nån gång på ett glas och en rök så vassgo och ta af profverna...

Och han tillade i öfverdådig ton, i det han krängde af sig rocken:

— Ta af dej rocken, för fan — det där ä' guld-Renault, fästarru, och den andra jycken ä' Maraschino. Och blossen, dom ä' bara Havanna allihop, fästarru...

Herr Danielsson betraktade med vördnad den italienska likörfaskan, hvars smala och förnäma form förhöjdes af korssethylstret, och hvilken på något sätt af hans fantasi sattes i samband med den lockande och förförande värld, som på franska kallades dämmemond. Och då han nu såg hur, utom monokeln, från vännens västficka dinglade ett bredt svart sidenband, beslaget med korslagda knotor af silfver, slutande med en guldbygel, i hvilken hängde som berlock en

liten grinande dödsskalle af elfenben och i detsamma upptäckte på herr Sjöwalls finger en ormring med röd sten i hufvudet, öfvervåldigades han af beundran. Detta var pricken öfver i. En sån klockkedja och en sån ring... Han döpte honom utan vidare till Gaston de Léoville och tänkte: aktare, han ä inte bara fäschig, han ä dimånisk!

— Pyts på dej! skålade herr Sjövall, men ryckte häftigt till. Stora malmklockor, som tycktes hänga öfver deras hufvuden, slogo full kvart och tolfslaget, och det dånade som kommo samtidigt ljuden från en underjordisk resonansbotten. Liksom hade detta varit en signal till något nattligt drama hördes strax därpå vilda skrin, skrofliga röster, i hvilkas utrop blandades en gäll kvinnostämma, som skrek på hjälp. Så smälde springande steg och ytterligare några klappande sulor, hvar på med en skräll en port slogs igen och ekot slukades af gränderna. Allt var åter tyst, till dess långt bort hördes ett svagt lutande från en båt.

Danielsson satt blek och litet vakögd — den starka cigarren och den oljiga likören kvälde honom.

— Storstadslif, mumlade herr Sjövall och ryckte på axlarna, känner du till sta'n?

— Bara när jag har bankerna och tullen, sade kontoristen förläget. — Chefen har varnat mig för att vara sent nere i stan. Jag kommer mest kring Centraln och Vasagatan, och om kvällarna tycker jag det är lifvadt att sitta på läktarn i Berns midt emot diplomatläktarn. Det ä som i Paris.

— Hör du, kära bror, sade herr Sjövall med ett besynnerligt oäkta och inställsamt tonfall — skål, botten opp, kopp på dej! Ta konjak i stället — kopp!

Han lutade sig fram och sökte med egenomligt orolig pupill den unge volontärens ögon. Då han sålunda böjde sig fram kom hans ansikte under den hvita ljuscirkeln och visade finnar och blemmor i en hy, som var ljusgrön och gredelin och med svartblå ringar under ögonen. Hakans hårdt rakade partier hade puder öfver skäggbotten och mustaschspetsarna voro rödbruna i vaxet. Den slappa munnen ryckte konvulsiviskt och Danielsson kände en för stark odör af mysk och opopanax.

— Nu skall jag inviga dig i en hemlighet, hviskade herr Sjövall med hes röst.

Danielsson kände en kall kittling mellan skulderbladen. — Skubba! tänkte han, men det var ju omöjligt. Han såg mekaniskt bort mot hörnet, där ett kassaskåp stod och läste fabriksmärket fram och baklänges: Atlas — atlas — — —

Vännen hällde upp mera konjak.

— Du känner inte ännu kvinnorna, sade han dystert.

Volontären spratt till. Nå, guskelof! det var någe sånt. Den sköna synderskan...

— Nää, det vill säga — inte — inte mycke.

— Inte alls, log Sjövall medlidsamt, du är ett barn, Danielsson. Har du någonsin träffat en — en tigrinna? En som söndersliter dej, dödar dej, hva? Och som ändå är en spinks!

— En spinks? eftersade kontoristen hjälplöst, sa du spinks?

Herr Sjövall ignorerade frågan och fortsatte nervöst tuggande och tummande sin svarfa cigarr:

— Hon är ödet i mitt lif, féstárru — Spinksen. Hon blef förförd af en greffe, men hvad bryr jag mej om det. Hon heter Tekla, men kallar sig Franziska —

— Noom de gurre, insköt Danielsson stolt.

— Hon har uppträdt på Novilla, sade Sjövall ofåligt, och kallade sig Franziska della Stella. Och nu, féstárru, ha vi beslutat att

Våra helsidesbilder.

ARETS JULNUMMER HAR, BE-träffande den illustrativa utsmyckningen, undergått en ej oväsentlig förändring, i det de förut tabrika bilderna i texten inskränkts till öfverstycken och, där så lämpat sig, slutvignetter, medan i stället tillkommit ett antal anslående helsidesillustrationer, alla behandlande något julmotiv. Den första, som utförts af artisten P. Lindroth, ger en stämmingsfull inblick i julfirandet i ett stockholmskt borgarhem på 1500-talet. Husfadern utbringade vid sådana tillfällen den s. k. "Kristi skål". Det tillgick såhunda att han ställde sig under den från en takbjälke nedhängande "julklubban", som han satte i gungande rörelse, så att den kretsade omkring hans hufvud, medan han uttalade välsignande ord och drack ur hornet. Om han därvid träffades af klubban, skulle han dricka om igen. Det ansågs som julens högtidligaste ögonblick, då denna skål tömdes. Den andra helsidans teckning, som komponerats af artisten Leon Welamson, skildrar ett motiv från våra dagars jul. Det är "i julklappsbrådskans elfte timme", då familjs unga flickor med nervös öfverlacka paketen och förse dem med glada, mer eller mindre lyckade rim, under det nattens tystnad hvilat öfver det trötta huset. I den tredje bilden framställer artisten Erik Langes fantasirika stift, hur juldrömmen ter sig för det 20:de århundradets barn. Det är icke blott de vanliga traditionella leksakerna, som hägra för dem, utan luftskepp, automobiler och andra vårt maskintekniska tidevarfs under.

bli duettistpar, vi ha öfvat in flera kiliga kupletter måruetro — riktiga tjim och tararabom deräjor, féstárru. Vi ha redan fullt upp med engagementer, och flaxiga kostymer, vi börja i Hamburg och sen ska vi till Scala i Milano och sen till Kristallpalatset i London. Så här hvilat inga ledsamheter måruetro, sällan, göbbe, sällan... skål pårej. — Men, fortsatte han i nästa andedrag, liksom rädd för ett afbrott, då han väl kommit i tagen, men, sirru, olyckan ä' att fast vi haft väldig flax, så har hon kostat mycke schaber, det kan du väl begripa. Nu får jag tiotusen om en månad af vår impressario, han är tysk och har en jäkligt fin agentur — du féstár att jag inte talar till hvem som helst, men redan första gången jag såg dej, så skilde du dej från alla di andra småstruntarna däroppe i den där syföreningen, du — du ä' min själ ingen vanlig stöfvel — och för resten de ä' ingen skam, inte, att komma ifrån Arboga — ja menar Eskilstuna, flåt, bror! Skå — skål pårä. Jo, siru, hva ja ville säia — jo hon ä' ingen vanlig, féstárru, hon ä alldeles djäfligt begåfvad å intellijänt. Och det ä du också. Det såg jag med detsamma och det sa ja till Leander, prokuristen hos Olson & Wright, féstárru. Ja sa: han ä en intellijäns från Arboga. Skål.

Under detta tal, som mot slutet blifvit betänkligt suddigt, hade herr Danielsson mest tänkt på den underbara kvinna — Franziska della Stella! — hvilken stod bakom det hela. Han var ju en Don ju-han, denna Sjövall, som tydligen ej borde ha varit född i Sverige utan i de stora världsländerna. Och så varietéartist — det högsta, det mest berusande man kunde bli! Få sitt porträtt uthängdt i fotografernas skylldåda med underskrift "Kuplett-sångaren Ville Matt", till exempel, eller "Calle Ström". Och ha både rättighet och skyldighet att bära monokel, och gå med schappeklack!

— Ä' hon — ä' hon en dämmemänd? frågade han blygt, halft bäfvande.

— Hva' fa — hva säger du! skrek herr Sjövall till och föreföll att blifva plötsligt nykter. — Har du inte hört hvad jag berättat? Det är ju en konstnärinna, jag talar om. Vi ska kalla oss The Duo della Stella, Stars of North, Max and Franziska. Mja. Hva tyx? Hva säger göbben om de'?

— Scharmangt! sade herr Danielsson.

— Mja.

— Men, Sjövall, bli inte stött — men du sa' själf när vi träffades att — att du skulle häktas —

— Sa ja? De va ett lite tschämt, féstárru! Ville tjännarej på pölsen, féstárru! Men nu vet ja att du ä' en karl! Ä' därför ska ja be att färicka merej! Du har mitt förtroende. Ä jag tackar dej i hennes namn...

Herr Sjövall reste sig och i ren distraktion tillade han:

— Amen! Hö — jag menar: skål!

Det föll bokstafligt en tyngd från kontoristens bröst — han tyckte höra den dunsan i golfvet och sen eka under taket liksom förut när tornuren slagit tolf. Detta var således den fruktansvärda hemligheten. Förmodligen tänkte Sjövall rymma från sin plats — men hvad gjorde det? Litet dunkelt var talet om pengar, eller rättare sagdt bristen på pengar. Ville han låna? Det var ju omöjligt. Volontärlönen var trettiofem kronor och hemifrån fick han femtio i månaden. Neej, han önskade en förtrogen. Men skulle Xavier de Montepin öfverglänsas af Gaston de Léoville? Sällan! Något kunde han i alla fall gifva i gengäld.

Konjaken sköt blodet i skyar öfver hans duniga kinder. Han reste sig vacklande och sade:

— Sjövall! Tack! Också jag känner en kvinna, fast du inte tror det. Vet du hvad hon heter?

— Nej, sade herr Sjövall kort, kallt, afvisande och obehagligt frånvarande. Hans ögon hade borrat sig ned i dricksglaset.

— Hon heter Vega Palandra, flämtade Danielsson, liksom smakande på stafvelserna. Och då hans vän ej förändrade en min, tillade han modstulet:

— Hon ä på rakstugan på Kungsgatan — du vet den, där di har flickor som raka...

— Breve cigarrbon, nickade Sjövall, javisst, ja. Men nu vill jag bara säga dig en sak till.

Han såg upp. Det var icke längre någon osäker blick, utan en ganska stadig med sylspets i. Kontoristen fann den obehaglig på samma sätt som när man oförhappandes får sikte på en orm fält vid foten och ryggar till. Han tog också ett kort steg bakut.

— Du skall, sade herr Sjövall i fullkomligt säker ton, gömma ett paket åt mig. Jag har det här i min pulpet. Det innehåller alla hennes viktiga papper — och, féstárru, dom vill den där greffvens familj åt. Begriper du?

— Ja, men —

— Det är inga men, det! Om du är min vän. Får dom fatt på dom, så kunna vi inte resa, det är på dom vi ska skaffa pengar.

Herr Danielsson tyckte sig se en ljusning i löcknet. Naturligtvis kunde de få låna pengar af den rika familjen för att undvika skandal — jo jo mänsan, var det på det lilla viset! Det var som i romanerna. Och han skulle min själ gömma papperna. Ha, såna bofvar!

— Såna bofvar! ropade han högt.

— Sch! hyssjade bokhållaren, hvilka bofvar, hvad är det för gallimatias du pratar — jag —

— Greffvens — greffvens...

— Jaså, höhö.

Han småskraftade på ett underligt sätt,

Morgonstaden

Nu flyger svart och skärblått morgonsken
som långa vimplar öfver Söders hus,
och Skeppsbron ligger tyst och ren
och Saltsjöns kårar dansa upp med sus.
Hvar åldrig gränd står ekande och tom
och skenet sätter guldlust på hvar skylt.
Storkyrkan sträcker, grå och from,
mot ljusnad rygd sitt kors, svagt sol-
förgyllt.

I dagens hårda, dånande trafik,
i mänskovilets bråda ström,
jag vandrat långsamt som i dröm
med bröstet fyllt af minnenas musik.
Jag gick i ungdomsårens skymningsrus,
på undangömda gator, sorgset glad,
och smälte hop med dessa gamla hus
och talade med själen hos min stad.

Jag går tixsom förtrollad och förbytt.
Är detta jag, är det min egen stad?
Allt är så lyckligt, friskt och nytt
och själf jag känner mig så hemligt glad.
Därute daltrar vattnet tjust och blankt
och luftens hvila intet stör.
Blott några öfsvor gurgla kärlekskrankit
och en svärm sparfvar kvittrar gällt i kör.

Men aldrig som i denna gryningsstund
så nära mig dess väsen var.
O Stockholms, sänkt i andlös sommarbland,
din själ för mina ögon ligger bar.
Du svalkas tent af sälla och af sus
i morgonblank och stilla frid.
Din luft är som ett Bellmansrus
och dina vatten drömma om försvunnen tid.

ERIK LINDORM.

Jag går, nej dansar i en lycklig dröm.
Nu är jag konung, nu är allting mitt.
Jag ter mot solens stilla ström,
som åt mitt hufvud furstligt guld har smidt.
Jag känner härskarmakten i min själ,
och jag kan göra hvad mig synes bäst.
Nu kan jag väcka döda upp. Nå väl,
med mina fäder vill jag hålla fest!

Midnattsspyår

Gerd Nordling

Midnattens rullande moln, en apokalyptisk
vidundervärld, gå tungt öfver toppar och takkrön.
Släckt är i himmelens hus och släckt är i mänskors
boningar; bara en ensam ruta, som lefver,
och där nere i gatans bergpass en lyktrad.
Skuggorna dansa som troll, och ett Fredmanskt följe
larmar med Fröja och flaskan och slåss och
grälar och gråter, tills allt är försvunnet.

Lampan har somnat. Jag själf vill sofva, men kan ej.
Midnattens rullande moln gå tungt i mitt sinne.

Äck, hvad är ungdomens sorg? En vinge för solen.
Fladdrar förbi, och allting blir guldfjust ånyo.
Men i den ödsliga natt, som tiksmed i väggen,
hamrar i mannens bröst hans hemliga ångest,
döfvad af dagen, men aldrig, aldrig betvungen.
Nu du, mitt Stockholm, med tyror och lekar och luftslott
rasar du samman, och jag har slutat att fråga
efter den grund, som består, det fäste, som varar.
Fångas en ande i hus? Hvad lönar att bygga!
Evigt på resa är människans själ som molnen.
Skjar, jag hälsar er färd och vakar i natten.

Bo Bergman.

gick ut i ytterrummet, kom strax tillbaka och höll då i handen ett aflångt brunt kuvert af mycket starkt papper och försegladt med fem sigill. Det var icke vidare ljockt.

— Ser du här, sade han, är det hela. Göm det satans väl hemma hos dig. Visa det för ingen och tala inte —

— Jag svär —

— Ja, ja, jag litar på dig. Sen får du vår adress från utlandet och då sänder du det rekommenderadt under mitt arlistnamn, féstarru. Så, låt oss nu komma i väg!

Herr Sjövall fick med ens brådtom. Han städade undan, sköljde glas och låste igen alling, släckte gasen och skyndade på volontären. Men Danielsson hade fått en idé och kunde ej rubbas ur den. Han insisterade med en rusigs envishet att få gifva ett kvitto på det anförtrodda mystiska konvolutet. In- tet hjälpte, ty innerst var det hans önskan att få visa sina splittrerna visittkort — de första i hans lif. — De äro från Gölhes, lallade han, littlo — littlo — litograff — graff — graferade, från Jöte — — —

Ändtligen stodo de nere i gränden i en bitande blåst, där busen Lake sof sin syndasömn på några tomsäckar i lä af några stadsbudskärror, hvilkas skalmar pekade upp mot nattmolnen. — Herr Sjövall sade något om ett ställe, där man kunde få porter.

Följande måndags morgon väcktes konton- risten Karl August Danielsson från Eskilstuna af tre starka knockningar, eller rättare slag, på sin dörr, som ledde till det lilla gårdsrum, han hyrde af handlanden Pettersson i dennes lägenhet på Upplandsgatan.

Klockan var endast sju, konstaterade han, allarmvisaren var ordentligt ställd på half åtta. — Hela söndagen hade han legat döds- sjuk — sjösjuk, kunde man säga — och det gjorde ännu ondt i bakhufvudet för hvar slag som dunkades på dörren, det slog ett slags eko i hjärnan. Han sleg upp och öppnade och kröp därefter hastigt ned i sängen igen.

In genom dörren trädde två män, som sågo ut som Ajaxbröder. De hade bruna hattar, blå kavajer, gardistansikten och i högra han- den tjocka weichselkäppar. Båda höllo vän- sterhanden i kavajfickan.

— Är det Danielsson? sade den ene.

— Ja, svarade herr Danielsson.

— Så blir det att knalla sig opp och följa med ned till Myntgatan.

— Hvaff —

— Det ä från detektiven —

— Hvaff —

— Ja, det får herrn nog veta där!

Och så skrattade bägge.

— Tag me säj om herrn har någe från grosshandlar Stange, tillade den andre.

Då förstod Danielsson.

— Det är bäst, sade den förste konstapeln beskyddande och tog emot ett brunt kuvert med fem sigill. — Si i det här ska' nu ligga femton tusenkronorssedlar om det ä riktigt. Raska på nu, ju hastigare allt blir klart dess bättre. — Gå ned och tag en droska, Karlsson, sade han till kamraten.

— Ja har inte gjort någe, sade herr Da- nielsson och brast i gråt som ett litet barn.

— Man ska inte tappa visittkort, sa' kon- stapeln.

UNDER= BARNET.

af
Gustaf Ullman.

KLOCKAN I KLARA HADE SLA- git fem, men ännu satt redaktör Walling hukad öfver det väldiga arbetsbordet. Han hade inte hunnit få något till lufs på hela dagen, så när som en smörgås och en pilsnerdricka från automaten. Nu skulle han äntligen ut och få middag, men det var inte särdeles lockande, i det störtande höstregn, som i otröttligt raseri piskade mot rutorna. Nils Walling var en man i sina bästa år och af ett friskt, jämnt lynne. I dag kände han sig emellertid så sällsamt gammal och utsliten och dignande under bördan af arbete och chefsansvar. — — —

Det knackade på hans dörr, men han hörde det ej. Vår Herres väderlek förde ju ett så bedöfvande larm, och i hans uttröttade hjärna liksom bullrade tusende telefonsamtal från alla världens hörn och kanter. — Så öppnades dörren på glänt, ett ungt, vackert kvinnohufvud liffade in och en klar, mild stämma frågade muntert: — Får man lof, herr redaktör?

Walling spratt upp och gick sin fästmö till mötes:

— Är det du, Ninni? I det här vädret?

Hon brukade ibland komma och hämta honom till middag. — Fröken Ninni Bodell log en smula hemlighetsfullt och kysste hans kind.

— Så våt du är! — sade Nils och log äfven.

— Ja, — jag kommer, kan du tänka dig, — i ett redaktionsärende. Nästan —

Han satte upp en min, som kom henne att skratta till:

— Jo, ser du, det är så — — Du vet jag var på te hos Moritssons i går afton. Nå, där presenterades för mig en ung herre, — en skald. Han är litet släkt med Moritssons, — och utomordenligt begåfvad.

— Jaha, — sade Nils i föga uppmuntrande ton och sköt fram en karmstol åt Ninni, som fortsatte:

— När han fick höra, att jag var förlovad med dig, frågade han, om inte jag ville be dig se igenom hans dikter och säga, hvad du tyckte om dem. Han hade dem med sig i fickan och här äro de.

Hon drog fram en pappers- rulle ur muffen och räckte dem

mot Nils. Men han stod orörlig med hän- derna i byxfickorna och betraktade sin fäst- mö med allt annat än blida blickar. Han var sannerligen inte i humör att läsa dikter, och dessutom gjorde Ninnis berättelse ett högst obehagligt intryck på honom:

— Det var företagsamt! — utbrast han omsider, — att du tog emot dem! — Att du verkligen — —

— Ah, Nils! — afbröt Ninni. — Det är en alldeles afgjord begåfning! Jag försäkrar, — han läste upp en hel del, och vi voro all- deles belagna. Får jag läsa några af dem för dig efter middagen, så skall du säkert bli förtjust, du med. Det är så friskt, så ungt och nytt, och —

— Hm, sade redaktör Walling och tog på hatt och rock, med en uppsyn och hållning af trött resignation.

Nils åt denna dag hos sin svärmor och vid kaffet föredrog Ninni med sin mjukt melodi- ska stämma den unge skalden Manne Wid- ners verser. — Nils blef mot sin vilja intres- serad, och innan han gick hade han lofvat införa ett par af styckena i sin tidning. Ninni lade armarna om hans hals:

— Det är så vackert att göra något för andra! sade hon. — Och nu skall du vara snäll mot gossen, när han i morgon kommer upp till dig!

— Kommer han upp! — sade Nils med en ny känning af obehag, en slags aning om något plågsamt och besvärligt.

— Ja, naturligtvis. För att få ditt svar, och honoraret förstås. Och, så vill han så gärna göra din bekantskap, sade han, — i fall du tyckte om hans dikter.

— Jaså, inte annars! — grinade Nils litet beskt men kysste henne och nickade:

— Låt gossen komma då! — — och så gick han.

Tidigt dagen därpå stod Manne Widner framför Nils Walling, bugande och småle- ende. Han dröjde midt på golfvet, liksom för att ge redaktören tillfälle att ordentligt skärskåda hans person. Det var just, hvad Nils Walling gjorde. — Han såg en rätt liten, men välväxt och prydlig ung man om cirka aderton år, hvarken ful eller vacker, hvar- ken sluskig eller elegant, med rätt yfvigt, men ej alltför vårdslöst svallande mörkt hår kring ett bredt, något kanligt, lindrigt uppnäst ansikte. Men däri logo ett par

bruna, sällsamt blänkande ögon och en lång, smal, skarpt lackröd mun, — och detta löje, på en gång så oskrymtadt själfbelåtet och brådmoget förbindligt förbryllade Walling mer än han tyckte om. Något litet blygare kunde herr poeten gärna seft ut, tänkte han, men reste sig och räckte vänligt handen. Med smidig, nästan dansande gång gick Widner bort till redaktören och hälsade på nytt. Och med ett obeskrifligt tonfall, — af segervisshet och gillande, — sade han:

— Redaktören tycker om mina dikter.

— Hm. Hur vet herr Widner det?

— Jag tillät mig nyss ringa upp fröken Bodell och fråga. Hvilka har ni valt för er tidning?

Walling pekade på ett par pappersblad på bordet.

— Nå. Jaha. — Det var roligt. — Och samlingen i sin helhet tilltalar er? — Jag tänker ge ut den till jul. Jag förmodar, att den kan påräkna fördelaktigt omnämnande i ert blad? Kanske rent af herr redaktören själf skulle vilja ta hand om den?

Nils kunde inte låta bli att småle. Ett mera tvärsäkert, raskt och obesväradt ungt snille hade han aldrig mött.

— Ja, svarade han lugnt, det är ju eljes ordinarie bokanmälares sak.

Poeten lade det lustiga hufvudet smått på sned:

— Nå, men när nu ni själf, på sitt sätt, är den som har upptäckt mig — här inom hufvudstadspressen — ? —

— Ja, sade Nils, ofrivilligt alltmera road, vi få se. Och efter en stund hade Widner chefredaktörens löfte om en anmälan af högstidensammes egen hand samt i fickan en rekommendationsskrivelse till en förläggare bland redaktörens vänner. — På tröskeln vände sig poeten åter bugande och leende:

— Jag höll på att glömma en sak. Jag har en hel del taflor och kolteckningar färdiga, som jag gärna skulle vilja ställa ut.

— Hvad för slag? Ni målar också?

— Ja då. Det är väl inte underligt. Och efter som redaktören tycker om mina dikter, kanske redaktören gärna vill komma hem och se mina saker med. Det är Odengatan 38, högst upp.

— Hm. Bäste herr Widner, jag är ju mycket upptagen. Och, så får jag ju se dem på utställningen.

— Ja viss! inföll Manne, plötsligt allvarsam, men det är inte så lätt för en okänd artist att få ställa ut i godt sällskap. — Jag tänkte, att redaktören kände någon af våra stora målare, som kunde hjälpa mig?

— Jaså. — Jo, nog gör jag det.

— Fredrik Ring till exempel. Eller hur?

— Ja, bevars! nickade Walling, småleende vid tanken på den gode, men bistre konstnären Ring. Men han är så öfverlupen af alla möjliga —

— Ja, men i det här fallet, envisades ynglingen bevekande. — Ja, ni får själf se! Jag hoppas då, att redaktören inte glömmet mig, utan kommer snarast?

Och kanske — kanske fröken vill följa med?

— Fröken? Fröken Bodell?

— Ja, tror inte — ? —

— Ja-a, jag vet inte.

Men jag skall fråga. Adjö då, så länge, herr Widner. Och lycka till. Jag har litet brådftom! Adjö! Tack, tack! — — —

Väl ensam, tänkte Walling smått förar-

gad: "Jag har visst låtit den slyngeln lura mig att lofva bra mycket. Men annars hade jag väl aldrig blivit af med honom!"

*

Manne Widners dikter hade kommit ut och fått betydligt mycket beröm, sedan den gode Nils i sin aktade tidning själf tagit hand om dem. Och den lycklige debutanten hade gjort tacksamhetsvisit både hos herrskapet Bodell och hos Walling. Det strålade om Manne, när han var glad och nöjd, en så omedelbar käckhet, att den måste smitta en hvar och tvinga en att öfverse med hans tusende olater, hans själfsväld och nyckfullhet och omätliga pretentioner. Nils hade kommit att fästa sig vid detta kärnfriska underbarn. Han visste nu, hur Manne vuxit upp såsom yngsta barnet, tidigt faderlös i ett burget norrländskt borgarhem, afgudad och bortskämd af modern, syskonen och en hel släkt. Jämte modern hade han för ett par år sedan flyttat till Stockholm och redan ägnat sig åt de sköna konsterna — allihop i det närmaste. Inte under, att han blifvit som han var.

Walling gick Drottninggatan utför på väg till sin redaktion och tänkte på sin skyddsling, plirande mot morgonsolen och småskraffande för sig själf. Plötsligt lades en tung hand på hans skuldra och hans vän, artisten Ring ryckte upp i bredd med honom.

— Hör du, kära bror, tillåt mig en undran. Hur kan du skicka upp en sådan ohyflad lymmel till mig som den där Widner, poeten? Han dök upp till mig på ateljén en dag, hälsade från dig och bad mig komma och se på hans taflor. Snäll som jag är, hm, gjorde jag mig omaket och sade som sant var, att där fanns anlag och personlighet på god väg, men i stort behof af skolning, ledning, kritik och — tid att mogna. Hvad tror du pojken svarade? — Jo, att det var inte för att ta emot skäll, som han bedt herr Ring komma upp och se på hans fina saker!

— Kära Ring! — stammade redaktör Walling, — det var fasligt ledsamt. Du får försöka att förlåta mig. Men, det är ju onekligen en begåfvad —

— Lymmel, ja! — insköt konstnären, — och du är en beskedlig karl, som inte begriper konst. God morgon! —

Walling beslöt, skamsen och arg, att grundligt läxa upp Manne för hans uppförande mot Ring. Vid middagen delgaf han Ninni den ledsamma historien och sitt beslut. Hon blef mycket bekymrad. Efter någon tvekan sade hon:

— Ja, gräla på honom, men var inte för sträng. — I detsamma ringde det. Det var — Manne, som kom på visit. Han infann sig allt som oftast, bjuden eller objuden, för att klaga öfver lifvets och människornas nedrighet eller jubla öfver sina triumfer. I afton var det tydligen nyheter af det senare slaget, han hade på hjärtat. Leende sitt allra mest förljusta löje dansade han in, hälsade förtroligt artigt och innan Walling hunnit öppna sin mun, förkunnade Manne:

— Jaha, nu skall jag ha utställning till vå-

ren, alldeles ensam, på egen hand. Det är också riktigtast. — Lokalen är redan hyrd.

— Och hvem betalar? undrade Nils.

— Mamma. Jag har varit uppe hos en annan artist, mycket större än Ring — och han berömde mina saker kolossalt. — Ja, och så träffade jag professor Mohlin, kompositören, uppe hos Moritssons en dag. Och jag sjöng för honom mina egna melodier till mina dikter.

— Komponerar du med? — Nå, naturligtvis! undslapp det Walling, och sällskapet brast i skratt. Underbarnet skrattade med, hjärtligt och storbelåtet.

— Och Mohlin vardt förtjust och lofvade arrangera dem för sång och piano, och sedan ge vi ut dem hos Elkan & Schildknecht. Mohlin ger dem råd ibland.

Nils och Ninni betraktade en stund Manne Widner i stum häpnad. Han märkte det, och i det han bugande mottog kaffekoppen ur gamla fru Bodells hand, tillade han, halft som för sig själf:

— Ja, nog skall jag väl eröfra den här staden.

*

Walling satt på sin redaktion, i fullt arbete. Morgonens post låg i staplar och högar på hans väldiga bord. Det knackade på dörren, hårdt, häftigt. Och in steg Ninni. Nils såg förvånad upp: så där dags brukade hon ju inte komma dit. — Hans min uttryckte ett: hvad står på?

— Nils! sade Ninni dämpadt, — jag är förtviflad.

Han kunde se det. Hon var blek, och litet röd under ögonen.

— Hvad är det, Ninni?

— Jo. — Det är — det är Manne, Widner. Jag måste hit och säga dig det, så fort som möjligt. Jag hade inte trott något sådant om honom. Han är ju så ung, — men det här går för långt.

Hon satte sig på karmen till hans stol och halft hviskade:

— Vi voro ju på konsert i går tillsammans, du vet. Mamma skulle följt med, men fick hufvudvärk och blef hemma. — Nå ja, kan du tänka dig, när jag tog godnatt vid vår port, drog han mig till sig och — kysste mig!

— Kysste — — dig? — Manne?

— Ja, — innan jag hann värja mig!

— Det var — företagsamt!

De tego båda ganska länge. Så fortsatte Ninni lugnare:

— Det gör och betyder ju inte så mycket i och för sig, men det visar, — att —

— Att vi fått en räf i huset, ja. Och att det är på tiden att mota dän honom. — Ja. Det är synd att han inte är ändå yngre, så att man kunde uppfostra pojken. Jag har i alla fall kommit att hålla af honom och hoppas mycket af honom framdeles.

— Ja, framdeles, sade Ninni med en suck. Hvad skall vi göra nu, Nils?

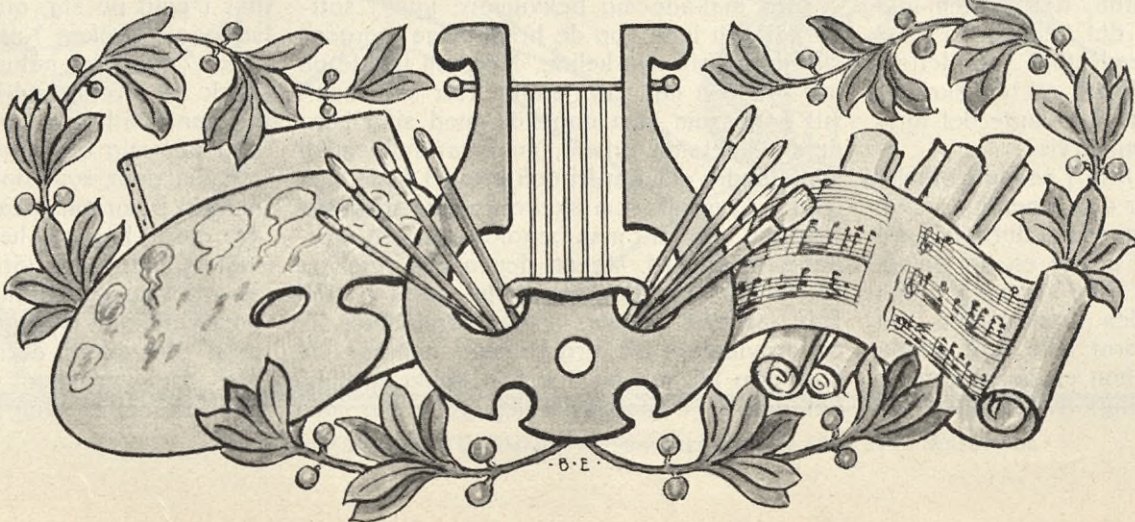
Walling klappade Ninnis hand och svarade lugnt:

— Jag skall underrätta herr Widner, att han

må gärna eröfra den här staden och mer till. Men min fästmo skall han låta bli att försöka med, och sedan är det slut med den bekantskapen. Den har varit dyrbar.

— Fast lustig med på sitt sätt, sade Ninni stilla.

— Ja, smålog Nils, — på sitt —

HAG SKULLE BRA GÄRNA VILJA veta, sade Charlott, hvem det är som stoppar doktors strumpor! Hvem tror fröken Tora?

Fröken såg upp från sin bok och skrattade litet åt sin gamla Charlott, som stod i dörren med en herrstrumpa trädd öfver vänster näfve och ett helt fång i förklädet.

— Hvarför vill Charlott veta det?

Charlott kom närmare. — Jo, sade hon, för att det är såna mönsterstoppar, se bara, är det inte en fröjd? Och han har ju bara usla brokiga strumpor stackarn, men hvarenda par är stoppadt med garn i färg. Nog märkte jag att han blifvit ordentligare, när jag gick igenom hans lådor, men inte till den grad. — Såå, gick du genom hans lådor? fröken höjde på ögonbrynen.

— Javisst, en kväll fröken var borta, gick jag upp till honom, och sa till, att jag kom för att hämta tvätten, för inte skall det komma klorkalk på hans kläder, så länge jag orkar sköta en hederlig byk, det sa jag honom. Och efter som jag kom ihåg, att han brukade förr i världen ha rena kläder och tvättkläder om hvartannat, så gick jag igenom hans lådor, men där var så fint och nätt, så det var en glädje. Men stoppa strumpor och böta linne, det gör han väl ändå inte själf?

Charlotts tonfall var en smula insinuant, hvarför fröken klippte af lite kort med att det behöfver vi ju inte bekymra oss om, gumma lilla. Charlott drog sig tillbaka, men Tora återtog icke sin bok.

— Herre Gud, sade hon, mönsterstoppar och ordning i byråldorna, det är den lilla flickan! Antagligen är det hennes förtjänst också, att det är så hemtrefligt i dubletten, att han har så snygga kläder, att han skriver upp sina utgifter. Undras hur länge det fortgått så här? Antagligen ärvis.

Och likväl hade hon bott i samma Stockholm som Birger i tre år och ingenting vetat, innan slumpen, såsom den naturligtvis till slut måste göra, gaf henne en anvisning. Hon är ute och rider en tidig vårmorgon och slår in på någon afsides förstadsgata, om hvars existens hon förut icke haft någon aning. På afstånd ser hon en herre komma ut ur en port, besynnerligt hvad han liknar

Birger, det är Birger. Han har en flicka med sig, och medan han vänder ryggen mot Tora och vinden för att tända en cigarrett, lägger hon ett ögonblick sin kind mot hans rockärm, som till en smekning. Tora ser icke mera, hon sätter hästen i traf för att vara förbi innan han sett henne. Icke mera, men hon förstår ändå genast allsamman. Detta är Birgers gåta! En liten flicka är alltså förklaringen till att han afböjde förslaget att bilda hem med system, ja äfven orsaken till hans besynnerliga och vacklande uppförande, när Tora frestade honom med ett godt parti, det gud nu förlåte henne.

Det var en smula genant att hon ingenting annat, aldrig hyst en misstanke, nåja, det betydde icke bara att hon var blind, utan också att hon var en mönstersyster, diskret och hänsynsfull. Och en mönstersyster ämnade hon förblifva. Det hade icke ett ögonblick fallit henne in att riskera den stabila vänskapen med brodern, hvilken var henne mycket nyttig i hennes ställning af ogift själförsörjande, för den upptäcktsens skull, icke ett ögonblick förr än i dag.

De välgjorda stopparna hade rört henne, de prydliga byråldorna och det hela. Flickan stod förmodligen i bod eller hon arbetade på kontor med lång arbetstid, undras om hon steg upp om mornarna och lagade hans kläder? Ack, då höll hon nog mycket af honom, men om hon gjorde det, då var det synd om henne, stackars liten. Hon mindes den lilla skygga gestalten med kinden mot hans rockärm, flickan tänkte ju icke på, att hvar sak har sin tid, men det glömde aldrig en man.

Tora makade sig bekvämare upp i soffhörnet och lade upp de brednosiga morgonsockorna på sin nya kelim. När hon tänkte på hur bra hon hade det själf! Här satt man i sitt hem, som man uppehöll med sina händers välbetalda arbete, man var fullkomligt själfständig och karlfri och i köket hade man gamla Charlott, som skulle komma med ens tebricka, utan att man behöfde säga så mycket som ett ord. Medan den andra stackarn så här dags — klockan var half åtta — trött från arbetet sprang i matvarubutiker för att proviantera för Birgers supé, och när hon kom upp till honom, fick hon tända spritköket och sy i knappar. Nej, detta var icke

rätt. Det kränkte systemen på något sätt att Birger så behandlade en kvinna: tog allt af henne och stufvade undan henne om dagen. Gud vet, om han hälsade, ifall de möttes när han hade sällskap, ånej, tänkte hon upprörd, han var nog en sån karl, hennes bror, som tittade i väggen, när han gick förbi. Fick flickan nånsin vara med, när Birger gick på premiärer, när han ställde till sina berömda helaftnar, nej, då var det Tora, som hämtades i bil, då voro hans gifta kamraters fruar med, ja äfven den förmögna väninnan, som Tora velat ha till svägerska, och han blygdes icke att göra henne sin kur.

— Men det skall bli slut med detta, tänkte Tora. Hon suckade litet, drömmen att få den liktänkande väninnan och hennes förmogenhet i släkten, den gick nu, men rätt skall vara rätt. En sån egoist, men det skall vara en karl till det!

Efter den dagen började Tora titta efter flickan i alla butiker, bakom alla kassaburar, och en dag fann hon henne. Tora hade följt sin väninna in i hennes fars stora varuhus, och då hon såg sig omkring efter det lilla ansiktet hon mindes, tyckte hon sig känna igen det vid en af kassorna. Hon gick närmare, det var en späd, blond flicka med små fina drag, hon var ung, men ändå litet bleknad. Hennes klädsel var ovanligt nätt och prydlig och då nu väninnan, som var mycket social, talade med henne, hörde Tora, att flickan hade en vänlig röst. "Fröken Nilson ser trött ut," alltså fröken Nilson, men därmed kom man icke långt, det gällde finna någon förevändning att göra bekantskap. Hon kom ihåg att hon hade tjugo kronor i guld på sig, gick fram till kassan och sade: vill fröken Nilson vara så vänlig och växla? — Jo, naturligtvis, var så god! — Tack så mycket, adjö. Frestelsen låg nära till hands att säga: vill inte fröken äta middag hos mig om söndag? men hon tvekade för väninnan, som stod bredvid. Nå, så gick man in i morgon i stället, och när början väl var gjord, tog man henne med på teatern, på möten, man skulle lära monsieur, att det gick an att visa sig offentligt med henne! Tora gick verkligen in dagen därpå, men kom hem med oförrättadt ärende, hon kom sig inte för! Det var något i flickans ansikte, som hindrat henne. Och så gick tiden. Men när

I JULKLAPPSBRÅDSKANS ELFTE TIMME. Originalteckning för Idun af L. Welamson.

det led mot jul, fick hon en dag telefonbud från Birger: "Tänk så roligt, bror Sigge kommer, han bor hos mig öfver helgen, vi få väl komma till dig på julafton, nu skall vi ha trefligt och fira jul på gammalt hederligt manér."

Men detta var för mycket för Tora. Än den lilla flickan då, tänkte hon, hur gick det med hennes jul? — Nej, min kära Birger, sade hon till sig själf, vill inte du sörja för henne så skall jag. Utan ett ögonblicks betänkande gick hon direkt till varuhuset, fram till fröken Nilson, som såg trött och jäktad ut, ty affären var full af folk, sade sitt namn och bjöd henne på middag. Flickan rodnade häfligt, men innan hon hunnit svara, fick Tora en ilsken knuff af kunder, som väntade på att få betala, hon fick ställa sig i kön och bida sin tur.

— Nå ni kommer väl, sade hon, det är bara ni, jag äter klockan fem. Flickan gaf henne en stor forskande blick, som sade: vill du mig väl eller illa? Och på den vänliga, uppmuntrande nick hon fick till svar, nickade hon ett ja, och vände sig åter till sitt arbete. —

De två flickorna sulto vid Toras matsalsbord och sydde. Ljuset, brutet af järnkronans sidenskärm, föll öfver deras hufvud och händer: Tora, präktig och prydd, litet bastant med sina trettiofem år, hennes gäst, liten och ung, med snabba och vana fingrar sömmande på en blus, med hvilken Tora stannat i slöpet. De kommo så godt öfverens. Tora hade förstått att anslå en lagom ton, tyckte hon själf, icke forceradt hjärtlig, icke närgången, intet borläggande af tillarna. Flickan uppförde sig oklanderligt, afvaktande, kanske litet misstrogen. Denna villighet att hjälpa med blusen var emellertid ett godt tecken, en vänlighet, just i stil med stopparna. Tora gjorde till en början inga andra frågor än den efter flickans förnamn, hon hette Gertrud. Föröfrigt talade hon om Gertruds yrke, om sitt eget, hon sade "vi själfvårskörande", och pröfvade om flickan skulle lystra, men fann, att här var ännu mycket fördoldt. Gertrud hade tydligen icke medvetet intrangerat sig i någon kår med gemensamma intressen. Hennes erfarenheter, hennes hopp och drömmar lågo åt ett helt annat håll, på ett område, där hon å sin sida i all tysthet kände sig som den goda Toras öfverman.

Då gick det bättre, när man talade om kläder, om hushåll, om de dyra tiderna. Gertrud gaf sjäfvilligt den upplysningen att hon åt växelvis på automat och lagade på spritkök. Af hennes bidrag till konversationen kunde man för öfrigt sluta, att om hon var något i världen, så var hon praktisk. Hon kände sina gränser och endast det, som kunde åstadkommas innanför dem, intresserade henne. Tora fann hos henne intet af det vemod hon väntat, vemod öfver det öde, som gjort henne till en kvinna i skuggan. Hon var nog en liten hjälte, Gertrud, på sitt sätt. Och hon betraktade Gertruds lilla bestämde profil, böjd öfver arbetet, med icke så litet af nyfikenhet.

Nu talade man om jul och julmat. Tora berättade något om julseder från sitt hem, Gertrud var förbehållsam. Tora blef alltmera röd. Riktiga fästmör, tänkte hon, får rå om sina fästmän mest om julen, men lilla Gertrud, hon får i stället krypa undan.

— Hvar skall fröken Gertrud vara i julhelgen? — Här. — På julafton? — — i affären.

— Men ni stänger nio? — Tystnad.

Slutligen sade Tora utan att se på Gertrud: — Skulle ni vilja komma hit till mig? Gertrud såg snabbt upp. Alla möjligheter, som kunde ligga i denna inbjudan, drogo

snabbt genom hennes hjärna. Birger hade icke med ett ord vidrört den stundande högtiden, hvaraf hon blott slutit, att han icke hade annat att glädja henne med, än att han skulle vara hos den där system, som Gertrud betraktat som sin fiende, och som hon var långt ifrån säker på än. Dock hade hon då alltid tänkt sig att julafton efter nio — — Men hvad ville det här säga? Ville systemen arrangeras ett sammanträffande? Och om så vore, hvad hade hon för hemlig afsikt därmed? Var det tänkbart, att hon ville hjälpa Gertrud mot sin egen bror?

— Hvad menar ni, med att bjuda mig hit på julafton? frågade hon rakt på sak.

Men Tora var uppfylld af det dramatiska, det spännande, i hvad hon höll på att arrangera. Hennes ansikte var ett enda strålende välvilligt leende, när hon svarade,

— Säg, är det inte bäst, att ni ingenting alls vet om hvad jag menar, ni, lika litet som...?

De sågo hvarandra in i ögonen, en lång blick, där frågor växlades och svar.

Slutligen sade Gertrud med ett litet slugt leende: Det är inte värdt, att jag kommer på julafton. — — Å? — — Men på annandagen.

Tora brast i skratt: mycket riktigt, blir mycket mera oskyldigt då.

Plötsligt sade Gertrud med anslutning till en tyst tankekedja, som Tora tyckte sig kunna följa: — Han sätter förfärligt mycket värde på er. — Ja, sade Tora, som antog att flickan lidit ibland, men hata mig inte för det.

— Ja, men jag kan ju inte mäta mig med —

— För ni har ju bara godt af det, afbröt Tora. — Bara godt, säger fröken? Jag kan inte begripa, hvarför i Jesu namn fröken vill göra något för mig?

— Å, ni är ju kvinna, sade Tora, och tillade litet osäkert, då hon såg hur Gertrud stirrade, och vi skall väl hjälpa hvarandra.

Gertrud stirrade verkligen. Hon använde för det första aldrig ordet kvinna, hvilket hon fann, ja, opassande. För det andra hade aldrig en sådan tanke vaknat hos henne, som att man skulle hjälpa hvarandra bara för det. Stå på sig, fick man och sköta sig så godt man kunde. Men... Så mycket bättre. Gertrud uppskattade till fullo risken af Toras mellankomst när det gällde att påverka Birger, risken men också chanserna för lycklig utgång. Hade det varit för fyra år sen, hade hon svarat: jag klarar honom själf. Men på fyra sådana år lär man sig att bli ödmjuk och tacksam, tänkte Gertrud.

— Jag trodde inte alls fröken var sådan, sade hon sedan för att vara litet älskvärd och nå fram till ett tack. Se, jag har alltid trott, fillade hon med en obeskriflig min, att damer med sån där akademisk bildning skulle förakta oss andra vanliga dumma stackare som — — — Som hvad?

— Tja, sade Gertrud och kastade upp hufvudet: som tyckte det var något att bli gift.

— Hm, sade Tora, förbryllad.

När Tora sedan satt ensam i sitt soffhorn, stack Charlott in hufvudet: Sa fröken något?

— Nej. — Tänker fröken? — Ja. — Jaså, för annars skulle jag ha velat tala med fröken. Det är nu på det viset, ser fröken Tora, att hon får ge mig minst femtio kronor extra, om fröken skall bli hemma i jul.

— Om jag skall stanna hemma, var säker på det, första julen i eget hem, begriper hon hvad det vill säga?

— Hm, sade Charlott. — Hvad menar Charlott? — Å, jag menar ingenting, bara att fröken, som inte är gift — —

— Nå, är inte hemmet mitt ändå? Charlott är en gammal stock.

— Ja, se fröken lilla, hon förstår inte, att aldrig så lite man inte är gift, så har man in-

get anseende, och då låter det ju så tosig att tala så stort om eget hem, men inte angår det mig inte, för nog reder jag mig med folket här i huset, när di frågar, alltid.

— Ja, det hoppas jag, sade Tora torr, men skulle inte 25 kronor kunna räcka för den, som inte har något anseende.

— Jag tyckte fröken sa nyss, att här skulle firas jul, svarade Charlott. Hur många blir vi? — Vi blir Charlott och jag och så bröderna, och så någon af dagarna, den här fröken, som var här i dag.

— Hm, grymtade Charlott, igen. — Hvarfalls, sade Tora. — Är det hon, som stoppar kandidatens strumpor, frågade Charlott med öfvernaturlig kombinationsförmåga. Hon kallade doktorn af gammal vana vid hans forna titel, eller kanske blef det kandidat, när hon inte var riktigt belåten.

— Det vet jag inte, svarade Tora avvisande. — Skall de förlovva sig?

— Ja, det kan jag verkligen inte säga.

— Inte det? Ja, inte för jag tror, att den kunde hålla kandidaten fast i längden.

— Hon har ju charm, sade Tora, som glömde sin försiktighet.

— Ja, sjarm, sade Charlott trankillt, den fick han väl vänja sig vid, men se min erfarenhet är nu den, att karlarna extimerar en aldrig, ifall man — — Nå, trugade Tora obarmhärtigt, ifall man? — Hm, ja, räddade sig Charlott, i fall man stoppar deras strumpor i förväg.

Tora var smått nervös hela julen, värst var det på julafton, då klockan blef nio, blef half tio, och hon satt och väntade på att Birger skulle bryta upp. Men nu på annandagen, när stunden nalkades, var hon alldeles lugn. Hon tände sin lilla själfvårskörande gran på fönsterbordet i salen, hon jämkade på middagsbordets julrosor, öfver hvilka spelade ett blodrött skimmer från lampan, Denna belysning måste klä Gertrud, det hela var gjort till gästens röda klädning, i hvilken värdinnan blifvit invigd. Själva skinan bar blodrött silkespapper till hennes ära.

Gertrud kom först, hon var mycket fin, hon hade hvita sammetsrosor i bröstet. Hennes hand var kall, och hon var litet vit på läpparna, men hon hade inga konstigheter för sig med att vilja vända om eller gömma sig. Hon sattes på Toras kelim, men när det ringde, grep hon Toras hand.

Charlott, som inte var så dum, hade oombedd hängt undan Gertruds hatt och kappa, och det blef en fullständig öfverraskning.

Tora hade läst öfver hvad hon skulle säga, men när hon såg Birger studsas och förvånas, kom hon af sig. Gertrud blef sittande och såg ner, benen vägrade att bära henne. Lyckligtvis var där Sigge, den oinvigde.

— Tora, sade han förebrående, vill du vara så snäll och presentera oss.

— Det här är mina bröder, stammade Tora, Sigurd (han bugade och tog i hand) och Birger (likaledes) samt fröken Nilson, en god vän till mig, som du Birger torde, — hon dröjde ett ögonblick och såg med återvunnen säkerhet på honom — torde föra till bordet.

— Skall bli mig ett nöje, svarade Birger och bugade sig åter, medan han drog sig några steg baklänges. Hans förstånd hade efter första chocken sagt honom, att han skulle reta Tora mest med att låtsas om ingenting. Han skulle stanna middagen ut, sedan skulle han gå och låta dem sitta och undra. Men han lyckades icke så väl som han velat. Detta möte mellan hans officiella lif och hans dolda, hemliga lif var för oväntadt, för förvirrande. Gertrud, de ens-

(Forts. och slut se sid. 26).

Tant Jacqueline af George Nordensvan

NÄR JAG VAR BARN FICK JAG ibland åka med mamma till tant Jacqueline.

Det var en hel liten resa — att gå så långt kom aldrig i fråga. Tant bodde på Stora Ingemarshof vid Roslagstullgatan. Man for förbi Humlegården och Träsktorget, förbi en skjutbana — skotttaflorna stodo nere på en äng framför ett berg — och förbi Klas på hörnets skylt. Så var man framme vid en ståtlig port mellan två små envånings stenhus, och i det ena bodde tant. Hon hade fönstren fulla med blommor, och hon satt i en länstol och hade en käpp med guldkrycka. Hon hade på sig en hvit mössa med breda band, som lågo ner öfver skulderna. Hvita lockar tittade fram under mössan. Hon såg bra ung ut för att vara så gammal. Tant Lina, som också bodde där, var alls inte så vacker som tant Jacqueline. Hon var lång och tunn och var ständigt i farten. Hon kokade kaffe och dukade fram saft och kakor och hade inte hunnit sälta sig förrän hon var uppe igen.

Tant Jacqueline gick aldrig ut, hon tog emot sina vänner hemma. En gång råkade jag tala om för henne, att pappa brukade kalla henne änkedrottningen — det var mycket opassande att skvallra om det, sade mamma på hemvägen, men det tyckte inte tant, för hon bara log och klappade mig på kinden.

Våra visiter började alltid så att tant Jacqueline på frågan, hur hon mätte slog ut med båda armarna och sade:

— Det ser du väl, att jag mår som en prins i en bagarbod. Sätt dig ner och berätta.

Så stufvades mamma in i ett soffhörn, fick bakom ryggen en kudde med en broderad hund på och under fötterna en pall med en tupp — det var tant Lina, som var så uppmärksam, tant Jacqueline satt i sin länstol och bara pekade med sin käpp, så fick hon hvad hon ville ha.* Jag sökte fram åt mig ett litet tittskåp med fotografier från Schweiz eller också såg jag på gravyrer från Paris tills det var tid att fara hem igen.

Mamma berättade nyheter, men det dröjde inte länge förrän tant öfvertog berättandet. Det var om operan, om Feroni, Günther, Emelie Höggvist — och först och sist om "Jenny", som var en af hennes ungdomsvännor. Det var om Stockholm på den tid,

då det inte var passande för en ung flicka af familj att gå ensam ute på gatan. Var man bortbjuden, måste jungfrun följa och komma och hämta med lykta. När man skulle på bal, fick man låna farbror Kasimirs betjänt. Tant berättade om baler på börsen och i societeten, om hur uppmärksamman hon varit och om hur kavaljererna föflat om att få dansa med henne. Hon talade om balhjältar, som nu voro generaler eller landshöfdingar eller döda för länge sen. Hon berättade om "käre far", om Kasimir, kammarjunkare och ett beryktadt kvickhufvud, och rätt ofta också om "salig Lindblom". Det var tants man — i hennes böcker slod Adrian Lindblom präntadt med bokstäfver så sirliga som i en förskrift.

Hon lefde i det förflutna — utom när hon talade om tant Lina. Hon var alltid litet hög emot tant Lina och behandlade henne en smula nedlåtande. Tant Lina var så inquitte, hennes smak var vulgär, med henne kunde man inte disputera. Men tant Lina gjorde inga invändningar, hon sa "äsch" och såg alltid lika blid ut.

En gång hörde jag pappa säga till mamma:

— Gumman änkedrottningen borde sannerligen vara tacksam mot Lina. Hur skulle hon reda sig, om inte Lina kommit på den idén, att de båda skulle slå sig tillsammans? Hvem sköter det lilla hushållet, om inte Lina? Och det är ju Lina, som betalar.

Det var bra underligt, det jag där fick höra. Jag hade uppfattat tant Lina som ett slags sällskapsdam och hjälpreda åt tant Jacqueline, änkedrottningen, som residerade på Stora Ingemarshof.

Hädaneftre började jag bli uppmärksam på hvad hon berättade för mamma. Och en gång, när tant Lina inte var hemma och jag satt borta vid fönstret och såg på stålstick från Paris, så fick jag höra henne säga:

— Jag gjorde en mesalliance, när jag gifte mig med honom. Bevars, han bar mig på sina händer. Jag skulle ha fört honom som en liten mops i band, hvart jag behagat, om jag öfver hufvud taget kunnat bekväma mig till att försöka behaga honom. Men jag kunde inte dölja min motvilja, därför att hvad han än tog sig för och hvad han än sade, så tittade alltid skräddaren fram.

— Adrian Lindblom! tänkte jag. Men jag begrep inte mycket af det jag hörde och minst af allt hvad det var, hon sade att hon gjorde, när hon gift sig.

Jag märkte nog, att mamma sneglade bort till mig, men jag satt fördjupad i mina gravyrer och såg på Vendömekolonnen med spetsade öron. Hvad kunde det vara för en skraddare, hon talade om? Och hvarför småskräddade tant så retsamt, när hon sade, att han tittade fram?

Jag hörde henne fortsätta:

— Han var snäll och hygglig, det var han visst. När han kom på spelparti hem till far, så kunde småsyskonen rent af ta ner honom. Han hade med sig leksaker, och sina spelvinster skänkte han alltid åt dem. Han brukade säga att det roligaste man kan ha, det är att göra andra glada.

Men jag blef inte glad, nej vid Gud jag det blef, när han kom och friade till mig. Jag blef rädd och sårad, när den första häpenheten väl gått öfver. Fast jag skulle bli tvungen att ta plats som guvernant nu, när käre far var död, så behöfde jag då inte för det ta en skraddare till man. Jag hörde ju till en annan samhällsklass, men bevars, alla andra tyckte det var en bonne fortune, som erbjöds mig. En fattig adelsfröken utan en skilling borde vara glad, när ett så godt parti erbjöd sig, det fick jag minsann höra. Och det fanns godt af flickor, som alls inte dolde sin afundsjuka. Den rike Kernell! De skulle allesamman ha tagit honom med utsträckta händer och nigit och tackat allra ödmjukast.

Att jag inte passade till guvernant, det hade jag naturligtvis klart för mig. Om man också inte precis riskerade att bli räknad till tjänstfolket, så skulle det i alla fall vara ett steg nedåt. Ingen kunde finna mig skapad till att trumfa franska grammairen och spela skalor med flickungar, men jag hade intet annat val och därför tog jag då skräddaren i Herrans namn.

Jag studerade fortfarande Vendömekolonnen med allra största intresse, mest nyfiken på skräddaren.

— Ja — hörde jag tant Jacqueline fortsätta — detta har du hört förut, jag talar gärna om mig själf, det är en svaghet. Men när jag talar om detta, så är det med en alldeles

särskild afsikt. Jag vill du ska förstå, att jag inser, hur orätt det var af mig att ta honom. Sådant straffar sig. Jag förspillde fem år af min ungdom — fem år, om jag räknar in vår förlofnings-tid — och jag skulle ha förspillt mitt hela lif, om jag inte resolut hade gjort slut på äktenskapet. Hvad hjälpte det mig, att han var en god och hederlig och aktad man — han stod ju ändå djupt under mig. Och han var ändå till löjlighet svag för mig och öfver öronen förtjust, så jag många gånger måste skratta åt hur löjligt han bar sig åt. Men han omgaf mig med lyx och öfverhopade mig med presenter. Jag fick allt hvad jag pekade på. Köp det dyraste, sa han alltid. Om jag varit en smula intrigant, så kunde jag ha mått som pärla i gull, men jag kunde aldrig förstålla mig, och att hyckla kärlek för skraddaren var jag san- nerligen för god till.

Jag var obehaglig och odräglig, det kan jag godt tänka mig. Det blef osämja och uppträden, och en vacker dag reste jag mina färde.

Den stackars människan förstod naturligtvis ingenting. Man skall inte ha för stora pretentioner på visst slags folk. Men han var aldrig småaktig, det måste jag medge — han placerade en rundligt tilltagen summa för min räkning. För öfrigt tog han skilsmässan ganska djupt, han var död inom året.

Hans efterlämnade förmögenhet gick till ett par systerbarn. Håll till godo, tänkte jag, jag hade räddat mig. Men det hela var en mesalliance och sådant hämnar sig.

Mesalliance, där ha vi det där ordet. Jag kan ännu se den gamla damens myndiga uppsyn och höra det nedlåtande tonfallet, när hon uttalade ordet skraddaren. Hon gjorde skäl för namnet änkedrottningen, där hon tronade i sin länstol, vacker, värdig och själf-säker.

Så sade mamma något om, att den rätte ändå infann sig i sinom tid. Och den gamla lyste upp, och de bruna ögonen blefvo varma och fulla af lif.

— Jag hade verkligen rätt att få någon ersättning för så många förspilda ungdoms-år, sade hon. Men så tillade hon i en helt annan ton:

— Det vill jag också upprepa för dig, om du också har hört det hundra gånger förr, att så länge jag fick ha honom kvar i lifvet, så länge bodde lyckan hos oss.

Under middagen hemma kunde jag inte afhålla mig från att fråga:

— Var Adrian Lindblom skraddare?

Pappa skrattade och mamma såg förvånad ut. Hvad jag menade? Det gick tämligen knaggligt att förklara. Jo, det var så, att tant Jacqueline hade sagt, att hon gifte sig med en skraddare och att sådant hämnar sig.

Hvarpå jag blef underrättad om att tant varit gift med Kernell, som var den finaste skraddare i Stockholm på sin tid, innan hon gifte sig med Lindblom.

Det var alltså honom, hon fick till ersättning...

— Men skraddaren var snäll, det sa tant. Då var väl Adrian Lindblom ändå mycket snällare?

— Han var en slarf, sade pappa. Det blef ingenting af honom, och ingenting gjorde han. Jo, han gjorde slut på hennes pengar. När han dog, var det inte många styfrar kvar af skraddarens afskeds-present.

Och mamma tillade:

— Hon höll af honom, och därför lefde de lyckliga.

FULAFTONS MORGON BRUKADE Göran Silfverståahl alltid vara synnerligen tidigt vaken, och hvarje sådan morgon ägnade sig hans brådmogna goss-själ åt betraktelsen öfver det gångna året. Något som, kronologiskt sedt, var synnerligen lämpligt, då ju det borgerliga året led mot sitt slut och Göran Silfverståahl själf var född på julafton — en af de många bittra tillfälligheter, på hvilka hans lif redan som pojke syntts honom så rikt.

Att vara född på en julafton, och få födelsedagspresenter och julklappar sammanblandade utan att någonsin kunna göra klart för sig, hvad som var att räkna till födelsedagspresenter och hvad som var att skriva julen till godo — redan det kan väl vara en stor årligen återkommande sorg för en rättfärdighetshungrande och skrupulös gossjäl.

Men att därtill redan på förhand veta, vis af många julaftnars bittra erfarenheter, att ens presenter skola bestå af strumpor, ylle-tröjor, skjortor, några påsar hembakta karameller och pepparkaksnötter och som höjdpunkt några farliga och tråkiga billighetsleksaker — det minskar ingalunda bitterheten i ett barns hjärta. —

Äfven denna julaftons morgon, då han fyllde sitt tolfte år, låg Göran sin vana trogen vaken och afvaktade den sena vintergryningens första gråa återglans på fönsterrutan.

Göran Silfverståahl sof i matsalen, i den lilla trerumslägenheten på Brunkebergsgatan n. b. inpå gården, där hans mor låg i förmaket, och det tredje rummet var uthyrdt åt en gammal fröken, som led af någon underlig nervsjukdom — enligt hennes egna skiftande uppgifter, dels härrörande af under barnaåren ådragen öfveranstängning vid pianospel, dels af en regementsläkare Clemens Lundgrens sataniska hjärtlöshet, i det besagde Clemens Lundgren, enligt den gamla damens bestämda påstående, varit hemligen förlofvad med henne, men för ett rikt gifte svikit sin ungdomsälskade, hvilken från den dagen aldrig varit sig själf, aldrig haft en glad stund, ja ej ens "kunnat röra mungipan till ett leende".

Sanningen af det sistnämnda påståendet hade emellertid Göran Silfverståahl själf kunnat konstatera, ty surmulnare och elakare käring hade han knappast ens läst om i Andersens sagor.

Alltid klagade hon för Görans mor öfver sonens verkliga eller föregifna små pojkestreck och upplåg, och gärna passade hon på att draga honom hårdhänt i håret, när hans

hufvud någon gång var inom räckhåll för hennes skrumpta och klotlika vänsterhand. Den högra armen bar hon för jämnans i band, ty när hon blef förargad — och när blef hon ej det — skakade den häffligt upp och ned som signalflaggan, hvilken en stationsinspektör svänger till tecken åt lokomotivfö-raren.

Den gamla damen hette Angelique Stander-sköld och kallades af sina få bekanta för Engel. Tant Djäkel var Görans hemliga benämning på henne.

I denna gråa gryningstimmas själfrens-sakning låg Göran och jämförde sitt eget öde med klasskamraternas i skolan.

Var det någon af de trettio kamraterna i tredje B-klassen, med hvilken han ej skulle velat byta kläder och namn och ställning och öde? Hur många kvällar hade han ej lagt sig med den hemliga förhoppningen att han skulle för evigt somna som Göran Silfverståahl och vakna som Henrik Ursin eller Fritz Rehnström eller Ruben Strausz?

Och allra helst kanske som den sist-nämnde, ty någon lyckligare lottad gosse hade han ej ens i sina djärfvaste drömmar kunnat tänka sig.

Sin födelsedag firade han i februari med att bjuda hela klassen på fest i sitt hem — och hvilket hem och hvilka fina presenter — och från morgonbön var Ruben Strausz befriad och fick sålunda sliga upp senare än de andra och kunde därtill få extra tid att läsa sina läxor i klassrummet — och kristendomstimmarne, mellan två och tre, dem slapp han och slutade de dagarne sin skoltid en hel härlig timme tidigare än de andra.

Och när skolan var slut, kom ibland hans pappa i den finaste vagn och hämtade sin pojke. Och pappan var en ytterst fin svartskäggig herre, som alltid log och nickade åt Rubens kamrater, och ibland gaf sin pojke en hel krona att bjuda klassen på knäck eller mandelmassa hos bakelse-gumman i hörnet.

Den lycklige Ruben Strausz!

Göran afundades honom utan någon som helst bitterhet — endast genombäfvad af en djup och uppriktig beundran. •

Det var blott någon gång, när de två svarta krämmande hästarne trafvade i väg med far och son, som Göran hade en underlig dunkel förnimmelse af, att allt ej var som det borde — att det egentligen var han, Göran Silfverståahl, som skulle sitta i vagnen, och Ruben Strausz och hans pappa, som skulle stå på trottoarkanten och hälsa.

Men det var en känsla, som försvunnit ur hans föreställningsvärld fortare än vagnen

med de två svarta hästarne hunnit utom synhåll för hans drömska, men spanande blickar.

Den lycklige Ruben Strausz!

Så småningom, utan att själf märka det eller fästa någon tanke vid hvad han företog sig, hade Görän gjort en mindre omsorgsfull toalet och kommit i kläderna.

Och lika liten uppmärksamhet skänkte hans inåtvända blå ögon åt det halfskumma rummets utseende — åt möblernas bisarra hopblandning af dyrbart och trasigt gammalt och värdelöst och trasigt nytt — åt hans säng, som ej var någon verklig säng utan sex mahognysalsstolar med det Silfverstååhlska vapnet — stolar, som hans mamma hvarje kväll band samman med snören, och hvilka hvarje förmiddag åter stodo i stram linje längs ena salsväggen.

Han måste skynda sig ned till magasinet för att fullgöra sin dags första skyldigheter: inköpet af fem öre "vanlig" grädd, två franska brön, ett fyra öres smörbröd och två öre skorpor af den sorten, som man får tre för två öre.

Franska bröden och grädden voro för Görän och hans mamma, smörbrödet och skorporna för tant Engel, hvilken kokade sitt te på eget spritkök och hvarje morgon var uppstigen och klädd före 8, för att i tid och ro få läsa det Stockholms Dagblad, på hvilket hon och Göräns mamma prenumererade för en månad i taget.

Redan hade han öfver en timme hört den gamla trafva omkring i sitt rum, sucka och gråla för sig själf.

Det var dagens förteckning öfver vigde och förlofvade, som hon på detta sätt var sysselsatt af.

Görän hade häftigt öppnat tamburdörren och så när slagit dess ytterkant i hufvudet på en man, som stod lutad öfver det skrifna kort, hvilket angaf namnen på de i lägenheten boende.

Där voro två stycken män i fina vinterrockar och rundkulliga hattar. Görän hade instinktivt klassificerat dem som karlar.

"Bor fröken Standertsköld här?"

De uttalade hennes namn med tonvikt på hvar stafvelse och mönstrade misstroget Görän.

"Hvad önskar ni?"

"Vi önska tala med henne och inte med er."

"Var god och vänta!"

Han ville stänga dörren mellan sig och dem, men på något oförklarligt sätt voro de samtidigt med Görän inne i tamburen, där tant Engel redan stod nyfiken och nosade.

"Hvad ä' de, Görän — hvad ä' de?"

"Det är någon som vill tala vid tant Engel."

Görän gaf de två karlarne en blick full af förakt och talade i högdragen ton. Instinktivt hade han förnummit dem som ofärdsbringande fiender.

"Är detta fröken Standertsköld?"

"Jo, det är det!"

Tant Engels högra arm började skaka fram och tillbaka, och hennes mun bets ihop med det där draget af elakhet i hvarje rynka, som hon eljes brukade få, när hon kom åt att lugga Görän.

Gossen kände med en beklämning, som närmade sig fasa, att en ohygglig fara hotade dem båda i de två karlarnes gestalt.

Tjufvar — mördare.

Hvad kunde de vara?

"Skulle fröken vilja vara snäll och taga på sig ytterkläderna och följa oss — vi ha en vagn, som väntar här nere — det är från kammarherrinnan Standertsköld. Hon är just angelägen att få råka fröken."

Kammarherrinnan var änka efter en brylling till tant Engel och en dam, som fröken Standertsköld sällan råkade, men ofta och med tillfredsställelse talade om.

Tant Engel log rådvill, oviss och lycksalig, men i ögat dröjde en glimt af hatfull misslänksamhet.

"Är ni beljänter?"

Den en af karlarne log hånfullt bakom hatten, den andre svarade:

"Nej — vi ä' hoflakejer — det är ett kungligt ekipage, som väntar hennes nåd."

"Men hvarför är ni inte i livré?"

"Det är ju julafton, lilla hennes nåd, och då få vi ju inte ha uniform!"

"Ja visst."

Tant Engel nickade gillande och nådigt. Görän ville rusa fram, döda de båda karlarne, be henne stanna.

Kanske de rent af voro förklädda troll.

Hörde inte tant Engel att de där rösterna ljögo, såg hon inte att de där stickande blickarne hånade.

"Skurkar!"

Han skrek ut ordet öfver läppar, som ville slutas samman, han knöt händerna, hans ögon flammade.

I samma sekund stod hans mor i tamburen och Görän förstod plötsligt att hon visste allt, visste att de båda männen skulle komma och hämta tant Engel — han hörde det bara på hennes klara hårda röst:

"Hvarför står Görän här och för oväsen — spring genast ned på magasinet!"

Den julafton, som sedan kom, var den bittraste och tristaste Görän kunde minnas. Aldrig hade strumporna varit så fula och ylletröjorna så löjliga och pepparkaksnötterna så hårda och karamellerna så utan all sötma. Och aldrig hade Görän hållit af tant Engel förrän nu, när hon var borta.

Alltid förut hade han sört öfver, att hon skulle deltaga i deras julafton — och nu sörjde han som aldrig förr öfver att hon ej var med.

Och ej en sekund ville han tro sanningen af hvad mamma berättade: att tant Engel var tokig och regementsläkaren på hästgardet doktor Clemens Lundgren en stor hedersman, som på kammarherrinnan Standertskölds begäran så godt som gratis skött tant Engel för hennes sjuka arm.

Men honom hade tant Engel i stället lönat med att skriva angifvelser och anonyma bref till höger och vänster, i hvilka hon beskyllde den gamle doktorn för allsköns förbrytelser mot henne själf — beskyllningar, som förskaffat honom årslånga och allvarssamma obehag.

Och nu skulle tant Engel på hospitalet.

Men när Görän kommit i säng på kvällen, önskade han sig ej längre att vakna som Henrik Ursin eller Ruben Strausz. Han bad endast Gud innerligt och länge om att han aldrig själf skulle bli tokig och att tant Engel skulle bli frisk — och om Gud ej kunde det, så bad han att en gång själf bli så stor och rik, att han kunde låta tant Engel bo hemma hos sig och vårda henne på egen bekostnad.

Och så hade Görän Silfverstååhls tolfte julafton och dess stora bedröfvelse endast varit honom till gagn och nytta. Hans inbillningssjuka och nervkänsliga gossjäl hade fått lära sig inse, att det fanns så mycket stora och hemskare olyckor än alla hans egna bekymmer. Och med medvetandet om andras sorger hade barmhärtighetens känsla vaknat till medvetande i hans själfupptagna och oroliga barnasjäl.

NÄR MAN INTE ÄR GIFT. (Forts. från sid. 22.)

liga vägarnas, kvällarnas, mörkrets kamrat som familjeflicka i syster Toras soffa, vid hennes bord, nej, det var för mycket. Under middagen tyckte han nog inte utan skäl, att alla granskade honom för att se hur han skulle bära det, bror och syster, hans gamla Applecharlott, som bjöd omkring faten, ja till och med Gertrud själf. Han hade för resten aldrig förr sett henne i rödt.

Han försökte, skummande af raseri, att konversera henne, men tyckte att allt hvad han sade lät till den grad löjligt, hvilket det också gjorde. Gertrud svarade endast knapphändigt, hon var nästan lika illa till mods. Hon skulle icke kunnat säga sig rikligt hvad hon väntat sig af denna dag, men det var icke detta. Hon kände sig öfverflödig, gjord till skam och spe, det var som om hon trugat sig på dessa människor af en högre samhällsgrad, hon som annars legat så stolt, som aldrig påmint honom om de plikter mot henne, han bort förstå af sig själf, hon som aldrig begärt svar på sitt hjärtas dagliga fråga: hvarför är jag inte god nog till hans hustru?

Tora nickade oupphörligt till henne och skålade med henne, Gertrud ville knappast svara, hon retade sig outsägligt på denna välvilja. "Fröken Nilson, får jag lof" härmade hon Birger tyst, men i morgon skulle hon få vara hans Trude igen, koka te, lägga fram rena kläder och resten.

När middagen var öfver, tog Sigge sina äldre syskon i hvarsin arm och drog dem in till sig. — Å, hör nu, låt mig veta, är det förlofning i görningen?

— Du ser ju, sade Tora med isande förakt, att Birger inte känner henne.

När de kommo in i hvardagsrummet var Gertrud försvunnen. Birger störtade ut i tamburen. Där stod hans barndoms Charlott, öknämnd Applecharlott, och som förr många gånger tog hon honom i armen. —

— Där, sade hon och knuffade honom mot sofrumsdörren.

Gertrud stod framför spegeln och satte med skälfvande fingrar fast hatten. Hennes spegelbild grät. När Birger kom, rätade hon hastigt upp sig, men vände sig inte om.

— Hvad menar du? Går du redan?

— Min herre står i vägen, svarade Gertrud och ville tränga sig förbi.

— Seså, gå du hem till mig, jag kommer snart. — Jag har varit där så mycket jag kommer, men vid detta bröts rösten.

Birger var slagen. Det var ju han, som skulle vara ond, hans var den rättmätliga vreden i dag, men hade man sett de förbannade fruntimren, de behandlade en som en brottsling. — Adjö, sade nu Trude, och tack för dessa fyra år.

— Tack för? Nej, men Gertrud!

Hon höll på att knäppa sina handskar, kanske litet onödigt långsamt, men han stod och såg därpå och tänkte, att nu afgjordes hans öde, hans barns, hans barnbarns. Nu går hon, nå låt henne gå. Dessa fyra år, nej han förmådde inte låta henne gå. Tänk att man alltid väljer, när val skall ske, det som är lättast för stunden!

— Men Gertrud lilla, låt oss resonera litet.

— Nej, svarade Gertrud, du har haft tid att tänka dessa fyra år. Nu får det va' så.

Och hon gick mot dörren utan tvekan, ehuru hon älskade honom, ty hon var kränkt.

En half timme senare saft Gertrud åter på Toras kelim med ett glas likör vid kaffekoppen. — Skål, Gertrud och Birger, sade Tora glad. — Skål, Tora, svarade Gertrud, nu får vi väl se till, om vi kan gifta bort dig också, så småningom.

BÅTAGARE!
Han, Hugo Wallner, var båtägare!

Han hade inte varit säker på att han hörde rätt, när den generösa fru Lejonskiöld, en god vän till familjen, sade, att han kunde få hennes båt, som ännu låg kvar vid Lidingön, sedan hon bodde där för två år sedan. Hon ämnade inte mera bo på sommarnöje och visste därför inte hvar hon skulle göra af den. Och han måste fråga om. Var det verkligen sant att han fick den?

Och hon hade nickat, smålett och svarat:

— Ja, ja, du får den. Men du måste hämta den själf.

Således var han verkligen båtägare.

— Hvar ska du göra af den då, frågade hans mor. — Vi ska ju resa bort och kommer heller inte att ha något sommarnöje.

— Å, jag kan väl lägga den vid Brunnsvikens så länge. Och så far vi ut och rör om värvällarna.

— När du ska läsa på studentexamen?

Han sänkte hufvudet. Sannerligen hade han inte i sin lycksalighet glömt bort den fruktansvärda examen.

Nå, så skulle han hämta den efter examen. När denna var öfver, var det ju ändå en bit kvar af våren.

Nästa söndag gingo Hugo och hans bästa vän, Kalle Ros, ner till Brunnsvikens för att ordna allting till "Svanens" mottagande. "Svanen", det var båten. Den hette visserligen någonting annat förut. Men Hugo hade på afstånd döpt om den samma dag han fick den. Den var liksom mera ny och mera hans, när den fick ett nytt namn, tyckte han.

Då de hunnit ner till Stallmästargården veko de af till höger mot Brunnsvikens strand och kommo rakt in i en liten värld för sig. Det var hemmet och hviloplatsen för en mängd småbåtar, hufvudsakligen tillhörande Stockholms arbetarbefolkning.

Ännu gungade ingen af dem ute på vattnef. Man var ju blott i början af april. Rundt bukten lågo de där i syskonbädd, större och mindre, gamla och nya, segelbåtar och roddbåtar, de flesta fortfarande i sin vintersömn. Somliga hvilade med kölen på stöflor och voro öfvertäckta med brädtak. Det var de förnämsta, mest aktade och värderade. Andra lågo upp och nedvända på bockar. De hörde till medelklassen. Åter andra voro kullstjälpna på bara marken. De hade det både si och så. Men de kunde minsann vara präktiga båtar de med. Så menade åtminstone ett par karlar, som stodo och lyfte på en af dem. Bara den fick en lapp här och där och blef ordentligt tjärad, så skulle man få se på, att den flöt som en mås. En god del båtar hade redan blifvit uppväckta ur vintersömn. Ägarne hade tagit bort deras brädtak eller vändt dem på rätt köl och stodo nu omkring dem med borstar och färgburkar och ströko af hjärtans lust. Och hustrur och barn voro med för att vara handllangare, ge goda råd och beundra det

lyckade arbetet. Hugo Wallner och Kalle Ros slog sig i språk med ett par af målarna. De ville gärna veta hur de skulle kunna få en båt förtöjd här i viken.

— Ja, det blir välan kinkigt nog, det, sade båtägaren utan att låta störa sig i strykningen. — Det skulle då vara vid en af småbryggorna. Men det finns väl ingen ledig.

Hugo kastade en mönstrande blick på de föremål, som han förstod skulle vara småbryggorna. Där stodo de en eller annan meter ut i vattnef och garnerade hela södra och östra sidan af bukten. Och deras skapnad var föga varierande. Bryggolvet utgjordes af några hopspikade bräder af knappt en meters längd, som uppbars af fyra bräder, hvilka till följd af det låga vattenståndet reste sig högt öfvan vattnef. Men dessa ben uppvisade sinsemellan rätt stora olikheter. Visserligen voro de alla sneda och vingliga, men hvarje fyrstal var det på sitt särskilda sätt. Det ena lutade åt höger, det andra åt vänster, det tredje måste hållas i styr af ett påslaget kors, och en hel mängd hade blifvit knäckta och fått skarpa leder, så att de sågo ut som gräshoppor, färdiga att ta skutt.

Föreläggningen att Svanen kanske måste anförtras åt ett dylikt spektakel ingaf Hugo en viss oro. Men han rycktes upp ur sina tankar af ett tilltal från målaren numro två, som bara hjälpte den andra och därför målade mindre intensivt. Han hade stuckit borsten i färgpytsen och stod och hvilade sig.

— Är det så att herrn spekulerar på en brygga, så kunde jag förhända stå till tjänst.

Han visade på en af gräshoppsbryggorna och sedan på en af de många bräder, som genomborrade af hål och genomdragna med järnkedjor stodo fjältrade vid trädstammarna.

— Landgång har jag också, sade han.

Och så berättade han att äfven han varit båtägare. Han hade till och med ägt många båtar. Det roade honom att köpa upp sådana, när han kom öfver dem billigt, snygga upp dem, behålla dem en tid för sitt eget och sin familjs nöje och sedan sälja dem så fördelaktigt som möjligt. Till följd af denna sin affärsverksamhet hade han blifvit delägare i bryggan och kunde därför ställa den till disposition. För öfrigt hette han Leonard Karlsson, bodde här strax bredvid i slutet af Roslagsgatan och var villig att bistå med råd

och dåd och till och med ett handlag om så skulle behövas.

Hvilken tur! Himlen hade skickat i Hugos väg just den rätte mannen för att styra allting till det bästa. Uppgörrelse var snart träffad om hyra för bryggan. Och Hugo Wallner gick hem för att försöka tänka så mycket som möjligt på studentexamen och så litet som möjligt på den kära Svanen.

Någon tid därefter tog han också sin examen och följande dag promenerade han och Kalle Ros till Lidingö för att hämta båten. Det var en varm och härlig majdag, och de ha-

de med sig en termosflaska med saft och isbitar för att svalka sig med under hemrodden öfver fjärdarna.

Hos sommarnöjesvärden blefvo de emellertid inte välkomnade med någon entusiasm. Denne var djupt sårad och förolämpad, ty när fru Lejonskiöld inte låtit höra af sig på ett och ett halft år, hade han naturligtvis inte kunnat tro annat än att han skulle få behålla båten i evighet. Ja, han hade redan förra sommaren betraktat den som sin, målat om den och rustat upp den på det omsorgsfullaste. Skulle han nu lämna den ifrån sig, ville han åtminstone ha betalt för sina omsorger. Och deras värde uppskattade han till femton kronor.

Femton kronor! Hugo bleknade, båten försvann i fjärran innan han sett den. Allt hvad som kunde skrapas ihop ur hans och Kalle Ros' portmonnäer var fem kronor.

Efter ett långt betänkande nöjde sig likväl sommarnöjesvärden med denna lumpna summa, och man vandrade ner till båten, som låg bunden vid bryggan. Hugo Wallners hjärta klappade af spänd förväntan. Men då han äntligen fick se och undersöka sin skatt, var det inte utan att han kände sig en smula besviken. Trots alla omsorger, som slösats på den, såg den ut att vara betänkligt på dekis. Blott af några få fläckar kvarsittande oljefärg kunde man se att den fordom varit grön. Två af årtullarna voro borta, ena åran sprucken. Vid borden grnade stora sprickor. Bottnen läkte friskt, och vattnef stod halfvägs upp till tofferna.

Medan denna undersökning varade, klef sommarnöjesvärden omkring i båten och plockade. Och när Hugo såg närmare efter hvad det var han plockade, märkte han att han stuckit båtshaken under armen, stoppat kedjan med lås och nyckel i fickan och hade össkopen i handen.

— Ja, sade han till svar på Hugos frågande min — det här är mitt. Det hör inte till båten.

I ett anfall af ädelmod gaf han likväl igen skopen, som såg ut som ett såll i botten. De måste väl ändå ha något att skaffa bort vattnef med. Och så gick han.

Hugo Wallner och Kalle Ros öste en half timma, och sedan börjades färden. Vädret, som under promenaden varit det härligaste man kunde önska sig, hade emellertid nu

bytt karaktär. Redan när de toro genom Kyrkviken började det dra. Då de kommit ut på fjärden blåste det upp ordentligt. Tjocka regnmoln kommo vältrande. Och på en gång brast ovädet lös. De båda ynglingarna visste icke om det var skydrag eller orkan de råkat ut för. Men hagel och regn östes ned öfver dem. Studentmössorna och de nya sommardräkterna blefvo genomblöta. Tofferna uppsögo så mycket vatten att kvarlevorna af oljefärgen kom i upplösnings-tillstånd och emigrerade till roddarnes benkläder. Och roddarna själfva sutto i en sörja af vatten och hagel ända upp till smalbenen, längtade efter konjak eller varmt kaffe att värma sig med och hade blott en termosflaska full med hallonsaft och isbitar till styrkedryck. I tre timmar varade färden, och när de slulligen landade vid Stallmästargården, tyckte de att de fått en viss uppfattning af hvad det ville säga att vara i sjönöd.

Men ett nytt bekymmer yppade sig, då de hoppat i land. De hade ingenting att binda båten med. Nå, de hittade då strax på råd. Kalle Ros vaklade båten, medan Hugo sprang upp till Roslagsgatan efter Leonard Karlsson. Och denna räddande ängel klarade inom kort situationen. Han lånade kedja och lås, band Svanen vid gräshoppbryggan och hjälpte ynglingarna att bära årorna till Stallmästargården och in i det lilla huset med de gula fönsterluckorna och den gröna dörren, där man mot kontant erkänsla tog emot båternas lösa effekter till förvaring.

Det bästa af allt var dock, att Leonard Karlsson uttalade sig berömmade om Svanen. Den skulle bli en präktig båt, om man bara lappade den i botten, tätade den kring borden och strök på litet oljefärg. Han, Leonard Karlsson, skulle nog kunna åta sig arbetet för ett billigt pris.

Detta billiga pris befanns dock vara alldeles för svindlande högt för Svanens herre. Men åter klarade Leonard Karlsson situationen. Om kandidaten bara ville kosta på tillbehören, skulle han, Leonard Karlsson, utföra reparationen mot att han fick låna båten i sommar, när kandidaten ändå var bortrest.

Utmärkta villkor! Utmärkt förslag!

Uppgörelsen träffades omedelbart. Och Hugo gick hem för att torka sin nedsolkade studentmössa och sina grönfärgade benkläder och för att drömma lyckliga drömmar om Svanen, som ändligen var i hans ägo.

Nu följde en rad dagar af spändt intresse. Hvarje kväll, så snart Leonard Karlsson slutat sitt arbete på verkstaden, var han nere vid Brunnsviken och målade och snickrade på båten. Och nästan lika troget var Hugo där med eller utan Kalle Ros i släptåg.

Det var en stolt känsla att bevittna båtens förvandling. Man kunde verkligen likna den vid den fula ankungen, som utvecklade sig till en ställig svan. Hvit blef den också med en gul rand nedanom relingen. Och på båda sidor om fören stod dess namn "Svanen" i tydliga svarta bokstäfver. Och Hugo hade med sig faddergåfvor åt den, både öskar, klykor, båtshake och kettling med lås.

Till sist en kväll var mästerverket färdigt, oljefärgen torr och de dryga omkostnaderna med möda betalda. Men så var det också härligt att få sätta sig i sin egen fina båt, falla sina egna vällagade åror och gunga ut på vattnet. Kalle Ros och Leonard Karlsson voro passagerarna, och de bedyrade båda, att en sådan vacker och god roddbåt som Svanen fanns inte i hela viken. Man rodde längst in i Ulriksdalsviken innan man kunde besluta sig för att vända. Och Hugo var endast ledsen öfver att han dagen därpå, en söndag, icke kunde få ro ut igen, emedan han då skulle företaga en liten resa med sin

mor. Men Leonard Karlsson var så mycket gladare, ty han hade erhållit tillåtelse att under hvilodagen få traktera sin familj med en båtutflykt.

Hugo Wallners resa utsträcktes längre än han trott. Han blef borta i tre och en half dag. Men på senare delen af hemkomstdagen begaf han sig längtande och otålig i väg till sin kära båt. Det gällde att riktigt njuta af den de få dagar, som återstodo tills han for bort för sommaren. Kalle Ros hade han i sällskap. De skulle nog hinna med en lång roddtur innan det blef skumt. Och dagen därpå, som var Kristi himmelfärdsdag, ämnade de taga mat med sig och göra en ännu längre tur. Då de knackade på hos Leonard Karlsson för att hämta båtnyckeln, drabbades de likväl af en svår missräkning. Det var ingen som öppnade. Och sedan de stått och bultat ännu en god stund, fortsatte de vägen ner till båtredan. Den möjligheten kunde ju länkas att Leonard Karlsson var där för att pyssla med båten.

Sedan de gått öfver Stallmästargården och vikit om knuten till huset med den gröna dörren och de gula fönsterluckorna, mötte dem en öfverraskande anblick.

Där låg stockholmsarbetarnas båtred framför dem. Men den var sig helt olik. Där var ett vimmel af människor, som de inte sett där förut, ett stim och ett stoj och ett skraff och ett ropande. Några båtar voro redan ute på sjön fullpackade med lustfarande, och kring en stor del andra på stranden rörde sig familjerna ifrigt och bråskande. Malkorgar, barn, klädbylten, fotogenkök och korgvagnar stufvades in, och afskedshälsningar skreks åt de farkoster, som lade ut. Hugo Wallner måste fråga hvad som var å färde men träffades af ett förvånadt ögonkast. Man kunde inte falla en sådan okunnighet.

— Det är ju Kristi himmelfärdsdag i morgon, vet jag, blef svaret. — Och vi ska förstås ut och hålla nattvaka som vanligt.

Ja, nu dök verkligen ett minne upp för honom. Han kom ihåg andra år, då han denna kväll varit ute och promenerat i Stockholms omgifningar och sett skogsbackarna fulla med lägersläende arbetarfamiljer. Det var ett af deras sätt att fira våren. Denna gaf dem hvarje år en dag af fastställdt vackert väder. Och den glädjedagen ville man njuta så fullt, att man förlängde den med en offrad natt. Man litade på att vårens nådiga solskenslynne skulle börja redan under denna friluftsnatt, och man öfverlämnade sig åt den med både barn och blomma och så många fillar och kaffepluntor man ägde.

Fängslade af det lifliga skådespelet följde Hugo och Kalle Ros stranden ända tills de tvärstannade på en och samma gång. De stodo framför Svanen. Och där stod också Leonard Karlsson. Men han var inte ensam. Han hade med sig hustru och fem barn, en syster, en blifvande svåger, två malkorgar, ett litet tält, hvilket allt höll på att stufvas in i Svanen. Det var nästan som en hel flytting. Leonard Karlsson strök af sig mössan med ett lent leende.

— Si, vi tänkte oss ut på ett litet vårnöje, sade han.

— Detsamma tänkte vi, sade Hugo. — Hur dags kommer ni igen i kväll?

Leonard Karlsson tittade upp under lugg med ett leende lika lent som det förra, men något mera tafatt.

— Ja si, vi ämnade allt vara borta i morgon med. Det är Kristi himmelfärdsdag, si. Och det brukar ju vara så, att herrskaperna rogar sig om hvardagarna och vi om helgdagarna. Och kandidaten lät mig ju få ha båten i söndags. Och si därför, så tänkte

jag... Vreden hade legat och sjudit i Hugos bröst. Nu nådde den kokpunkten.

— Är det er båt, eller är det min?

— För all del, för all del, vi kan visst ge oss af, sade Leonard Karlsson djupt kränkt och gaf strax order åt sin familj att debar- kera.

Åtta par ögon vände sig mot Hugo Wallner med besörtning, förebråelse, ovilja och hat. Och när nu herr och fru Karlsson började lyfta ur matsäckskorgar och barnungar uppstod ett flerstämmigt ljud från de senare, hvilket fäste hela reddens uppmärksamhet på studenten.

Men Leonard Karlssons syster hjälpte inte till med debarkeringen. Hon stod med händerna på höfterna och betraktade fridstöraren med så glödande blickar, som om hon riktigt ville inpräglä i sin själ hur en förhär- dad usling såg ut.

Bekanta och bekantas bekanta samlades omkring henne, alla genomborrande honom med samma slags blickar som hon. Och till sist uthärdade han inte längre utan flydde som en feg brottsling, öfverlämnande Svanen i segrarens våld.

Han reste bort för sommaren utan att dessförinnan kunna förmå sig att uppsöka hvarken båten eller Leonard Karlsson. Och när han kom igen på hösten, varade ännu denna motvilja parad med olust att begagna de korta hvardagskvällarna till båtfärder eller att därtill använda helgdagarna, då Leonard Karlsson ansåg att herrskaperna inte borde roa sig. Först i oktober föll det honom in att gå till Brunnsviken och se efter sin skaff. Och då låg den ordentligt uppdragen på land och kullstjälp för öfvervintring.

Så gick vintern. Och så kom våren. Och en vacker dag begaf han sig åter på visit till Svanen. Nu var det hans beslut att frigöra sig från Leonard Karlsson. Nu skulle han själf sköta sin båt, skaffa sig brygga och ha båtnyckeln i egen ficka. Nu skulle han inte mera behöfva känna det som om det inte riktigt var hans egen båt.

Med tillhjälp af Kalle Ros, som alltjämt var hans trogna följeslagare, vände han på båten och synade den.

Men den synen var icke glädjande. Det visade sig nämligen att Svanen befann sig i alldeles samma skick som året förut, då den kom från Lidingön. Oljefärgen var bortfallen, dagern grinade genom borden, plåten öfver bottenläckan hade släppt.

Hugo Wallners hjärta blef plötsligt mycket tungt. Han fann icke längre någon glädje i att vara båtägare. Och dagen därpå satte han in en annons om att en god roddbåt var till salu. Första gången annonsen stod i tidningen fick han inte något svar, andra och tredje gången inte heller. Men fjärde gången den stod inne kom jungfrun framåt kvällen och anmälde, att en herre var i tamburen och ville tala om båten.

Herrn ombads genast att sliga in. Men Hugo höll på att rygga baklänges, då han fick se spekulanten, ty det var ingen annan än Leonard Karlsson.

Denne bjöd femton kronor för båten.

Med ett hastigt öfverslag räknade Hugo Wallner ut att han betalt tjugufem kronor i omkostnader för Svanen, plus ett par förstörda benkläder. Priset för de två båtfärderna han gjort var således tämligen dyrt. Men, lika godt, han slog till, och man skildes i ömsesidig belåtenhet.

Leonard Karlsson var glad öfver att han gjort ännu en god båtaffär. Och Hugo var också glad, ty det kan ges omständigheter, under hvilka det är något värdt att slippa vara båtägare i Stockholm.

BORÅS TIDNING

DAGLIG TIDNING FÖR BORÅS STAD SAMT SÖDRA DELEN AF ÄLFSBORGS LÄN

(Sjuttiosjätte årgången)

samt dess halfvecko- och landsortsupplaga

WESTGÖTEN,

södra och mellersta Älfsborgs läns mest spridda tidning,

utgå i en sammanlagd upplaga af **15,000 ex.**

BORAS TIDNING och **WESTGÖTEN** äro de ledande moderata organen i landets främsta högervalkrets och alltså två af landets bästa annonsstidningar.

MED 155 ÅR BAKOM SIG ÄR

NORRKÖPINGS TIDNINGAR

EJ BLOTT DEN ÄLDSTA UTAN ÄFVEN DEN
MEST SPRIDDA TIDNINGEN PÅ PLATSEN
OCH DÄRFÖR VÄRDERAD SOM ETT AF LAN-
DETS YPPERSTA ANNONSORGAN. . . .

DAMERNAS
och HEMMENS
DAGLIGA TIDNING
VÄSTRA SVERIGE
ÄR
*Göteborgs
Aftonblad*

Den modernast redigerade,
innehållsrikaste och piggaste

dagliga
morgontidningen
i västra Sverige
är

: Göteborgs :
Morgonpost

som under 1913 haft att
notera ett enastående
uppsving i sin spridning.
Dagligen illustrerad med
bilder ur dagskrönikan.

DEN ENDA

AFTONTIDNINGEN
FÖR
MALMÖ
OCH
LUND
ÄR

SKÅNSKA AFTONBLADET

GRUNDADT 1880.

Västra Dagbladet

Borås, Vänersborg,
Trollhättan.

Halfveckoupplagor:

Borås=Posten, halfv.=uppl.

Vänersborgs=Posten, halfv.=uppl.

Trollhättans Tidning.

Melleruds Tidning.

Utmärkta annonsstidningar.

(Kombineradt billigt annonspris.)

Läs Sydsvenska Dagbladet Snällposten

— Södra Sveriges största och —
Malmö stads enda morgontidning.

ANNONSORGAN
AF FÖRSTA RANG.

Prenumerera för 1914!

Herrar annonsörer

som med sina tillkännagifvanden vilja träffa befolkningen i Arvika som med förstadsområden har cirka 7000 invånare och det vidsträckt område, för hvilket detta raskt framåtskridande samhälle är hufvudorten, nämligen Jösse, Nordmarks och Gillbergs härader med deras inalles ca 70,000 invånare, böra beakta, att

Arvika Nyheter

är den i dessa trakter mest spridda tidningen och utan tvivel ett af Värmlands bästa annonsorgan. Totalupplaga

4,000 à 4,500 ex.

Arvika Nyheter är västra Värmlands enda frisinnade tidning. Låses inom alla samhällslager, men har sin största spridning inom landtbrukareklassen.

Annonspris: 5 öre före och 4 öre efter texten per millimeter. Rabatt: 10 proc. då annons införes 5 ggr, 15 proc. för 10 ggr, 20 proc. för 20 ggr.

Prenumerationspris: helt år kr. 2,75, halfår 1,60, kvartal 90 öre

Östergötlands Dagblad

— som träffar den köpstarka publiken i Östergötland, såväl å dess landsbygd som i dess städer, är ett utmärkt —
— annonsorgan — —
— Daglig upplaga över — —
— 9,000 expl. — —
Huvudkontor i Norrköping.

Avesta-Posten.

Organ för sydligaste Dalarne och norra Västmanland.

Utkommer Tisdagar Torsdagar och Lördagar.

Bästa annonsorgan.

Annonspris 5 öre pr mm. Annonser insändas till Hufvudkontoret, Hedemora.

OBS! Avesta-Posten, Södra Dalarnes Tidning, Mora Tidning och Borlänge Tidning stå under gemensam ledning och räkna tillsammans

minst 75,000 läsare i Dalarne.

Den, som säkrast och forast vill träffa befolkningen i östra Småland och på hela Öland med sina annonser, når detta mål bekvämast genom att annonsera i

Kalmartidningen Barometern,

som är Kalmar läns enda dagliga och mest spridda nyhetsförmedlare. Daglig totalupplaga omkring 9,500 exemplar.

Värmlänningar i hela Sverige!

Prenumerera på

Arvika Tidning!

Affärsmän, som söka en köpstark kundkrets,

handla förståndigt om de annonsera i

Arvika Tidning.

BERGSLAGERNAS TIDNING.

Grundlagd 1886.

Post- och Tel.-adr: Lindesberg.

Postuppl. nära 3,000 Totaluppl. nära 4,000

Örebro läns mest spridda halfveckotidning.

Annonspris: 5 öre mm.

Prenumerationspris: 4 Kronor per år.

Blekinge Läns Tidning,

som utgifves hvarje söckendags morgon och har lika stor postupplaga som bägge de andra i Karlskrona utkommande tidningarna tillsammans, erbjuder det yppersta tillfälle till fruktbar annonsering ej blott i Karlskrona stad utan äfven inom hela Blekinge län.

ANNONSPRIS:

- 6 öre före, 5 öre efter och 10 öre i text. -
- Det skadar ej att vid annonsering anlita -

Blekinge Läns Tidning.

Modernt 6- å 8-sidigt format.

Borås Dagblad

med halfveckoupplagorna

Södra Västergötland och Bogesund

utgår i

10,000 ex.

Politiskt ledande tidning, läst både af vänster- och högermän.

Utmärkt Nyhets- och Annonsorgan.

Annonsera

den verkligt köpstarka publikens tidning

Bohus-Posten,

som äfven är

Bohusläns och Dals mest lästa tidning.

Ett förtreffligt annonsorgan

är

Borlänge Tidning

organ för

mellersta Dalarne och västra Bergslagen. Har 6,000 prenumeranter.

Utkommer Onsdagar och Lördagar.

Annonspris 6 öre pr mm. Annonser insändas till

Hufvudkontoret i Borlänge.

Obs! Borlänge Tidning, Mora Tidning, Södra Dalarnes Tidning och Avesta-Posten stå under gemensam ledning och räkna tillsammans

minst 75,000 läsare i Dalarne.

Vid annonsering i Småland

och speciellt Jönköpings län är förmånligast anlita

Eksjö-Tidningen

och

Hvetlanda-Posten

hvilka tidningar utgå i

12,200 ex.

och äro erkändt tvänne af provinsens största och mest anlitate annonsorgan. Genom dem träffas största delen af länets befolkning.

Annonspris endast 5 öre pr mm. med rabatt vid större annonsering.

Värmländingar från Filipstadstrakten böra prenumerera på

Bärgslagerenas Nyheter,

radikal, förbudsvänlig tidning för Filipstad och bärgslagerena.

Redaktör: PÅR AXELSSON.

Prenumerationspris: helt år kr. 2:50, halft år kr. 1:50.

Annonsörer torde beakta, att Bärgslagerenas Nyheter har ensamt större upplaga än de båda andra platstidningarna sammanlagt.

Eskilstuna-Kuriren

Eskilstuna stads och Södermanlands Läns största och mest spridda tidning.

Förmånligaste annonsorgan

för Norra Södermanland och Västra Västmanland LÄSES AF ALLA SAMHÄLLSKLASSER.

Utkommer måndagar, onsdagar, fredagar och lördagar i varierande 6, 8, 12 och 16-sid. format.

Upplaga cirka 12,400 ex.

Annonspris endast 5 öre mm. före och :: efter text, 7 öre mm. å textsidorna ::

Telefon till annonskontoret 170

Annonsförmedlas af samtliga annonsbyråer till tidningens eget pris.

Dagbladet Engelholms Tidning

är enda lokalorgan för nordvästra Skåne.

Den som önskar förbindelse med publiken i dessa bördiga trakter, bör anlita denna tidning, som är en af landsortens mest spridda dagliga tidningar.

FALU-KURIREN

(GRUNDLAGD 1894)

är Dalarnes mest spridda länstidning

(upplaga 6,300 ex.)

och därför

en synnerligen anlita och förmånlig annonstidning.

Utgifningsdagar: Måndagar, Onsdagar och Fredagar. Annonspris: 6 öre å 1 sidan, 7 öre å 2 o. 3 sidorna samt 5 öre å 4 sidan.

Utkommer i gång i månaden.

Bondevännens

Landbruksuppsatser

Uppl. 7,000 ex. Annonsera.

Gefle Posten

Annonsera! Prenumerera!

Gotlänningen,

framstegsvänlig högertidning för Visby stad och Gotland.

Erkänt Gotlands trefligaste tidning. Rikt, omväxlande och lättläst innehåll.

Genom sin stora och jämna spridning bland den burgna befolkningen inom hela provinsen är

Gotlänningen
en synnerligen fördelaktig
annonstidning

Hallandsposten

- UTGIFVES DAGLIGEN I HALMSTAD -

**:: Ortens absolut mest ::
förmånliga annonsorgan**

Modernt format

Modernt klichémateriel

Modern utstyrel

Helsingborgs Dagblad

är *enda* morgontidningen i norra Skåne, södra Halland och Småland.

Utkommer **alla** dagar, äfven **söndagar**. Södra Sveriges förnämsta sjöfartstidning.

Mest spridda platstidning.

Bästa annonstidning.

Då fråga är om att utpeka en tidning, som har verkligt snabba och tillförlitliga nyheter och därmed också är oundgänglig som nyhetsförmedlare — då sträckas alla händer mot

HELSINGEN

Helsinglands o. Söderhamns äldsta tidning.

Ortens enda moderata organ.

Köpstark, väl spridd publik.

Utmärkt annonsorgan.

För helsingar i andra bygder den intressantaste hembygdstidningen.

Hernösands-Posten

är

mellersta

Norrlands främsta

nyhets- och annonsorgan.

Förmånligaste annonstidning

i den på industri rika Ådalen.

Jämtlands-Kuriren

— ÖSTERSUND. —

Östersunds, Jämtlands och Härjedalens ojämförligt mest spridda tidning.

Frisinnad och helynkterhetsvänlig.

**- PIGG! - RASK! - INTRESSANT! -
Totaluppl. 9,500 ex. Postuppl. 5,500 ex.**

Annonspriset är 6 öre pr mm. med rabatt för längre annonsering.

Den som vill träffa en stor och köpstark publik bör icke underlåta att annonsera i

Jämtlands-Kuriren

Jämtlands-Posten

Redaktion: OLOF BYSTRÖM. Fil. lic. ALGOT HOLMQUIST

Jämtlands enda moderata, dagl. tidning.

Bästa annonsorg. för Östersunds stad,

Jämtlands och Härjedalens landsbygd.

Prenumerationspris: helt år 5 kronor.

Jämtlands-Postens annonsbyrå

emottager och befordrar annonser till alla svenska och utländska tidningar.

Under 161 år

har

Karlskrona-Tidningen

varit Sydöstra Sveriges största tidning.

Karlskrona-Tidningen

har större upplaga än öfriga i Karlskrona

- utkommande tidningars tillsammans. -

En hälsning från hembygden

är

KARLSTADS-TIDNINGEN

för Alla Värmländingar i hela Sverige.

Prenumerera därför å närmaste postanstalt för

år 1914.

Pris 4:25.

1836 GRUNDLAGD 1836

ANNONSERA I

**KORRESPONDENTEN,
LANDSKRONA TIDNING.**

EN LÄMPLIGASTE annonstidningen för LANDSKRONA med omnejd. . . .
Daglig upplaga 3,000 ex. eller omkring 1,000 ex. mera än någon annan platstidning.

ANNONSÖRER,

som hafva något att meddela

Kristianstads läns burgna befolkning, böra som organ använda

Kristianstadsbladet,

länets mest spridda tidning,

som dagl. utkommer i en upplaga af

omkring 8,000 exemplar.

Landskrona-Posten

daglig tidning för stad och land.

Mycket läst tidning. Största spridning i Landskrona samt västra och mellersta Skåne. Snabb nyhetstidning.

God politisk tidning. Effektiv annonstidning.

Köpstark publik. Moderat annonspris.

Landskrona-Posten, som äges af ett bolag med flera hundra aktieägare i staden och landsorten, förfäktar samhällsbevarande, fosterländska intressen, arbetar för reformer på det beständes grund men kämpar emot socialistiskt fackföreningstyranni. Landskrona-Postens läsekrets utgöres företrädesvis af landtmän, ämbets- och affärsmän, industri-idkare och handverkare.

Landskrona-Posten utgifves äfven i en halfvecko-upplaga, som är betydligt spridd bland s. k. småfolk.

Prenumerera på
och annonsera i

LUNDS DAGBLAD,

den sydsvenska universitets-
stadens största tidning.

Lysekils-Posten

är mellersta Bohusläns — särskildt
kustlandets — mest spridda och
mest anlitade annonsorgan.

Utkommer **4 gånger** i veckan.
Kostar blott **4 kp.** pr år.

MORA TIDNING

utgår i en upplaga
af öfver **6,000 ex.** och är organ för de vid-
sträckt och folkrika socknarna i hela öfre
Dalarne.

Utmärkt annonsorgan. Utkommer *Tis-
dagar* och *Fredagar*. Annonpris 6 öre pr m. m.
Annonser insändas till **Hufvudkontoret i Bor-
länge.**

OBS! Mora Tidning, Borlänge
Tidning, Södra Dalarnes Tidning
och Avesta-Posten stå under gemen-
sam ledning och räkna tillsammans
minst **75,000 läsare** i Dalarne.

Nerikes Allehanda

(Örebro Läns Tidning)

är länets äldsta och förnämsta blad
samt det för annonsörer erkänt för-
delaktigaste tidningsorganet.

Utkommer **dagligen** i en upplaga
af närmare
7,000 exemplar.

Nerikes-Tidningen

Upplaga: **10,100 ex.**

Örebro läns mest spridda tidning.

Utkommer alla hvardagar. Pris **4,50.**

Bästa annonsorgan.

ANNONSPRIS: 6 öre före och 5 öre efter
texten, innersidorna 7 öre, allt pr mm.

Norrbottnens-Kuriren

Nyhets- och annonsblad för Luleå stad
och Norrbottens län.

Upplaga **11,000 ex.**

Annonpris:

Daglig upplaga 6 öre före text, 5 öre efter text.

Halfveckouplaga 4 öre pr mm.

— I Gefle, —

som är Norrlands största stad, utgifvas

NORRLANDSPOSTEN,

som är Norrlands äldsta tidning, och

Norrlandspostens halfveckouplaga,

som har den största postupplagan af
alla Norrlands tidningar.

VILL NI HA

en vaken, pigg och lättläst Smålandstidning,
så prenumerera på

Nya Växjöbladet

Kronobergs läns ledande moderata tidning.
Stor spridning äfven i Jönköpings län.

Upplaga **8,000 ex.**

Utkommer 4 gånger i veckan.

Genom sin omfattande spridning bland en
köpstark och affärsintresserad publik är
Nya Växjöbladet Smålands förnämlig-
aste annonsorgan.

Oscarshamns-Posten

läses af öfver 20,000 personer i
mellersta och norra Kalmar län,
inräknadt norra Öland, och är
därför en förmånlig annonsbladning.
Det lönar sig att annonsera i

Oscarshamns-Posten.

Västergötlands ojämförligt bästa
annonsorgan är

Skaraborgs Läns Annonsblad, Sköfde,

som räknar minst 35,000 läsare.
Användes i stor utsträckning och
med **synnerligen god verkan vid
all platsannonsering.** Detta bör
särskildt hvarje husmoder teck-
na sig till minnes.

Skaraborgs Läns Tidning

Skara

är utan jämförelse det **största** och **bästa**
annonsorganet för Skaraborgs Län.

Annonpris 5 å 6 öre pr mm. med rabatt
för längre annonsering.

Prenumerationspris för helt år 2 kr.

Skånes Annonsblad HELSINGBORG.

Utkommer hvarje helgfri lördag och är
ett utmärkt annonsorgan

för de affärsmän, som önska nå den
stora publiken öfver hela Skåne.

UPPLAGA **7,000 EXEMPLAR.**

För Iduns läsarinna
är

SMÅLANDS ALLEHANDA

den af **Jönköpings läns** tidningar, som bäst
torde passa vid annonsering. Den är mest
spridd inom den bildade och burgna delen af
publiken samt utgår i en upplaga af ca **5,500 ex.**
Obs! Äldsta dagliga tidningen i länet.

Sundsvalls-Posten

Norrlands mest spridda dagliga
tidning utgår öfver hela Norr-
land till den köpstar-
kaste publiken.

Prenumerationspris: kr. 7: 20 pr år, postarvodet
inberäknadt.

Annonpris: 5 öre å 4:de, 6 öre å 1:sta och 8 öre
å 2:dra och 3:dje sidorna pr millimeter.

SYDHALLAND

— Dagblad för Laholm,
Båstad, södra Halland och
nordvästra Skåne — har en
postupplaga af 2,300—2,500
ex. och en totalupplaga af
3,000—3,200 ex. bland en
synnerligen köpstark publik.

Tidningen är sålunda ett utmärkt annonsorgan.

Södra och västra Helsinglands enda fri-
sinnade och helykterhetsvänliga tidning är

Söderhamns-Kuriren

med stor och jämn spridning bland såväl
de talrika arbetarne i sågverksdistrikten,
som den stora befolkningen å landsbygden,
till stor del bestående af burgna landtbrukare.

Söderhamns-Kuriren

är därför ett utmärkt annonsorgan.

Utkommer Måndag, Onsdag och Fredag middag.

Annonsörer torde beakta
att
SÖDERKÖPINGS-
POSTEN

är Södra och Östra Östergötlands
mest spridda tidning.

För BLEKINGE STÄDER och LANDSBYGD är
TIDNINGEN
KARLSHAMN

BÄSTA NYHETS- OCH ANNONSTIDNING.

Utgifves måndagar, onsdagar, fredagar och afsändes
samma dag till postprenumeranter, som därigenom
erhålla *snabbaste nyheter* från orten och länet.

Annonsörer erhålla genom *Tidningen Karlshamn* jäm-
naste spridning för sina meddelanden inom Blekinge län.

Annonspris 5 à 6 öre pr millimeter.

Vestmanlands Läns Tidning,
Västerås.

Den äldsta, största och ojämförligt mest
spridda tidningen i Västmanland och när-
gränsande delar af Uppland.

**Den enda morgontidningen
i länet.**

Länets mest anlitate annonsorgan.
Upplaga 8,000 exemplar.

VÄSTGÖTA-DALS TIDNING
MED

MELLERUDS-POSTEN

Moderat nyhets- och annonsidning för
Vänersborg, Västra Västergötland
och Dalsland.

Stor och jämn spridning.

Effektivt annonsorgan.

Örnsköldsviks-
Posten

utkommer 3 gånger i veckan och är
Norra Ångermanlands snabbaste
nyhetstidning och mest an-
litade annonsorgan.

RIKSTEL. Södertälje 23 ALLM TEL. Södertälje 231

Södertälje Tidning

— O. DEHN —

Stadens och ortens mest spridda tidning.
Bästa annonsorganet.

Utkommer måndag, onsdag och fredag.
Pris per år: 4 kronor.

Annonspris: 5 öre före, 4 öre efter texten,
6 öre extra plats, pr millimeter.

Tidning för Skaraborgs Län

är länsstaden Mariestads sedan många år
största och mest spridda tidning

— enligt intyg från posten. —

Snabb nyhetstidning. - Mest läst och spridd i norra häl-
ten af länet. - Utmärkt annonsidning. - Vålbärgad
köpstark publik. - Moderata annonspris.

Tidning för Skaraborgs Län, grundlagd 1821 och under sitt
nuvarande namn utkommande

sedan 1884, förfäktar modernt
konservativa åsikter och verkar för reformer på det bestående
grund gent emot socialistiska omhjälpningsförsök och liberala efter-
gifter åt detta håll. Tidningen har följaktligen sina prenumeranter
företrädesvis bland de burgnare klasserna, men finnes till föjd af
sitt billiga pris nästan i hvarje hem i länets norra nälf.

Försumma ej vid uppgörande af nästa års annonsering
att efterhöra vår spridning och våra villkor!

Söker Ni affärsförbindelser inom Umeå stad
eller Västerbottens län bör Ni annonsera i

Västerbottens-
Kuriren,

länets utan jämförelse mest spridda tidning.

Totalupplaga den 15 sept. 1913:
7,175 ex.

-:- Postupplaga: 4,948 ex. -:-

Bästa nyhetstidning.

Den köpstarka publiken

i Örebro län träffas bäst
- genom annonsering i -

Örebro Dagblad,

som utgår i en stor upplaga bland länets
burgna befolkning.

-:- Snabb, pigg, vaken nyhetstidning! -:-

Det moderata partiets hufvudorgan i Örebro län.

Prenumerationspris: 5 kr.

Östgöten

Östergötlands Aftonblad

är Östergötlands och nordligaste Smålands
mest spridda aftontidning.

Utkommer dagligen i 6- à 8-sidigt format.

Bästa nyhetstidning.

Rikt illustrerad.

Framsta annonsorgan!

Södra Dalarnes Tidning

— HEDEMORA. —

ORGAN FÖR STÄDERNA HEDEMORA OCH
- SÄTER SAMT HEDEMORA DOMSAGA. -
ENDA TIDNING PÅ PLATSEN.

Utkommer Tisdagar, Torsdagar och Lördagar.

UTMÄRKT ANNONSORGAN.

Annonspris 6 öre pr mm. Annonser insändas till
Hufvudkontoret, Hedemora.

OBS! Södra Dalarnes Tidning, Avesta-Posten,
Borlänge Tidning och Mora Tidning stå
under gemensam ledning och räkna tillsammans
- **minst 75,000 läsare i Dalarne.** -

Westmanlands Allehanda

Grundlagd - 1887 -

Västmanlands moderata länstidning.

Utgifves från Västerås hvarje måndag, onsdag och fredag. Spridd
bland den köpstarka publiken i Västerås stad och hela
länet samt i de delar af Uppland som ligga intill Västmanlands-
gränsen. Tidningen är under den nuvarande redaktionella led-
ningen stadd i jämnt uppsving.

Annonsörer till *Westmanlands Allehanda* mottagas på hvarje
tidningsexpedition samt af annonsbyråerna och kunna äfven
sändas direkt till tidningens kontor i Västerås.

Västerviks stads och Norra Kalmar Läns
mest spridda tidning och mest anlitate annonsorgan
är

Västerviks Veckoblad,

som utkommer måndagar, onsdagar och fredagar och
kostar å närmaste postanstalt för helt år 3:90, halft
- - - år 2:20, kvarts år 1:15 och månad 50 öre. - - -

Till julen utkommer ett rikt illustrerad
JULNUMMER med originalartiklar och
teckningar enbart för denna tidning.

Annonsörer göras uppmärksamma på att vår upp-
plaga är den största af inom länet utkommande tidningar.

Öresunds-Posten

är

Helsingborgs och ortens mest spridda tidning,
utgår dagligen i en upplaga af öfver
7,000 ex.

Frisinnad, arbetare- och nykterhetsvänlig.

Påpasslig, väl underrättad nyhetstidning,
innehåller ledande artiklar i dagens frågor.

Hvarje lördag medföljer gratis **Våra Hem.**
den omtyckta 16-sidiga bilagan

Bästa annonsorgan. - Spridd inom alla klasser.
Prenumerera!

Enda Sättet

att få en annons väl spridd i norra
Upplands vålbärgade trakter med de-
ras många brukssamhället och andra
industricentra är att annonsera i
dessa traktens enda ortstidningar

Östhammars Tidning

och

Tierps-Posten

båda adress: Östhammar.

Den bästa Julklapp Ni kunna få
Jag bringar Er här mina kära små **Stomatol.**

Vill du en Julklapp gifva, som välkommen är och fin,
Du intet bättre kan välja än "E.d.C." från Hylin.

Två omtyckta julklappar.

»Den stumma tvätterskan»

Vacuum-tvättapparaten »Fontän»
Pris Kr. 7:50

Begär prospekt och
intyg från bosätt-
nings- och järnaffä-
::: rer eller från :::

HÖGMAN & STARK

STOCKHOLM
Riks tel. 90 09.
Allm. tel. 74 94.

Ostkärningsapparaten »Hygiea»

Pris Kr. 15:—

Blanda — Blanda inte

Edert kaffe, det är frågan. Då det är bevisadt att enbart kaffe är skadligt och då en mängd framstående professorer och läkare ha intygat att **ARLAKAFFE**, tillsatt vanligt kaffe, är den hälsosammaste och lämpligaste kaffetillsättning samt då kaffet genom denna blandning blir blankt, fylligt, ytterst drygt och billigt, så bör det vara tillrådligt att göra ett försök att blanda kaffet med Arlakaffe. Detsamma har varit i handeln alltsedan år 1888, således nu i 25 år, och öfverallt vunnit förtroende. **Paketer à 25 och à 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer.**

ELEKTRISKA DAMMSUGAREN

LUX

ÄR DEN JULKLAPP, SOM HVARJE
HUSMODER ÖNSKAR SIG. ENDA
SÄTTET ATT HÅLLA EDER VÄ-
NING DAMMFRI. YTTERST ENKEL
KONSTRUKTION. KOPPLAS TILL
VANLIG BELYSNINGSLEDNING.

A.-B. LUX
STOCKHOLM.

**MOTALA
"MIGNON"
CACAO**

är
tillverkad
af ädlaste
och dyrbaraste
Cacao-bönor
och

**KOSTAR ENDAST
45 ÖRE för 100 GR.**

**GIF
BARNEN
MOTALA
"MIGNON"
C.A.C.A.O**

**SÅ BLIFVA DE
:: FRISKA OCH ::
RÖDBLOMMIGA**

PRENUMERERA

PÅ

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

som allt fortfarande är

Sveriges ojämförligt mest spridda och mest lästa

DAGLIGA TIDNING

ENERGON

-PREPARATEN förordas af svenska läkare såsom kraftigt närande och verksamt styrkande vid allmän svaghet, blodbrist, rubbningar i nervsystemet och under rekonvalescens samt vid sömnlöshet.

Tillverkas af
A.-B. PHARMACIA, Stockholm.
Kontrollant Professorn Fil. Dr. K. A. Westerberg.
Säljes i apotek.